

Dr. Martin György
Alapfokú Művészeti Iskola

OM: 102 369

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Készült: 2013. március 29.

Tartalom

I. Bevezetés

I. 1. Jogi státusz	4. o.
I. 2. Az iskola bemutatása	4. o.
I. 3. Az iskola szervezeti felépítése	5. o.

II. Az iskola néptánc tanszakának Nevelési Programja

II. 1. Az iskola nevelési alapelvei, a nevelés és oktatás célja, feladata, irányelvei, az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség elve	6. o.
II. 2. Az oktatás célrendszere és funkciói	7. o.
II. 3. A táncművészeti oktatás célja és feladatai	7. o.
II. 4. Az alapfokú művészeti nevelés szerepe a tanulók személyiségfejlesztésében	10. o.
II. 5. Az alapfokú művészeti nevelés közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatai	10. o.
II. 6. Tehetség gondozás az alapfokú művészeti nevelésben	11. o.
II. 7. A képzési eljárás, tanulói jogviszony	11. o.
II. 8. Az együttműködés formái	12. o.
II. 9. Fejlesztés	13. o.

III. Az iskola helyi tanterve

III. 1. A tanszak programjának célja, feladata	14. o.
1. 1. Általános fejlesztési követelményei	14. o.
1. 2. A tanszak feladata	15. o.
1. 3. További fejlesztési követelmények	16. o.
III. 2. A tanszak tantárgyai és azok óraszámjai	16. o.
2. 1. Óraterv	17. o.
III. 3. A tantárgyak helye a tanszak programjában	17. o.
III. 4. Az ismeretek számonkérésének követelményei az előkészítő, alapfok, továbbképző évfolyamainak elvégzése után	18. o.
III. 5. Tananyag	19. o.
5. 1. Népi játék – néptánc	19. o.
5. 2. Folklór ismeret	31. o.
5. 3. Tánc történet	44. o.
5. 4. Kinetográfia	46. o.
III. 6. A művészeti alapvizsga követelményei	48. o.
III. 7. A művészeti záróvizsga követelményei	49. o.

IV. Az iskola helyi tanterve 2011. 09. 01-től felmenő rendszerben

IV. 1. Az iskola helyi sajátosságai	52. o.
IV. 2. Néptánc tanszak	52. o.
2. 1. A néptáncoktatás általános fejlesztési követelményei	52. o.
2. 2. A képzési struktúra a tanszak tantárgyai és azok óraszámjai	53. o.
2. 3. Óraterv	54. o.
2. 4. A tantárgyak helye a tanszak programjában	55. o.
2. 5. Az ismeretek számonkérésének követelményei az előkészítő, alapfok, továbbképző évfolyamainak elvégzése után	56. o.
2. 6. A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei	57. o.
IV. 3. A néptánc tanszak tananyaga	58. o.
3. 1. Népi játék, néptánc	58. o.

3. 2. Folklórismeret	72. o.
3. 3. Tánc történet	78. o.
3. 4. Népzenei alapismeretek	81. o.
3. 5. Táncjelírás – olvasás	87. o.
IV. 4. Az alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei	89. o.
IV. 5. Ajánlott irodalom	89. o.
IV. 6. A tanuló értékelése, minősítése	91. o.
IV. 7. A magasabb évfolyamra lépés feltételei	93. o.
IV. 8. A tanulók jutalmazásának elvei és formái	95. o.
8. 1. A tanuló fegyelmi felelősségre vonása	95. o.
V. Záró rendelkezések	96. o.

I. BEVEZETÉS

1. Jogi státusz

1. *Név:* Dr. Martin György
Alapfokú Művészeti Iskola (AMI)
2. *Cím:* 6722 Szeged, Kálvária sugárút 14.
Telefon/fax.: 62 / 422 – 251
3. *Fenntartó:* Szeged Táncegyüttes Alapítvány

2. Az Iskola bemutatása

A Szeged Táncegyüttes 1955-ben alakult. Az eltelt időszak alatt megkapott minden olyan kitüntetést, mely Magyarországon egy amatőr együttesnek adható (pl. örökös kiváló cím, népművészet ifjú mesterei kitüntetés, legjobb szülő táncosoknak kijáró arany gyöngy, aransarkantyú, különböző országos fesztiválokon nyert nívódíjak, stb.)

Célkitűzése a megalakulástól napjainkig a magyar és a Magyarországon élő nemzetiségek folklórhagyományainak ápolása, táncházakban való terjesztése, korszerű színpadi művek bemutatása. Folyamatos néprajzi gyűjtések „nagy Magyarország” egész területén.

Az eltelt időszak alatt tagjai jelentős számban kerültek hivatásos együttesekbe és több pedagógus generációt nevelt ki, akik már önállóan végzik együttes-vezetői, vagy pedagógiai munkájukat. Közülük többen már koreográfusként is bemutatkoztak országos fesztiválokon.

A rendszerváltást követően, 1991-ben létrejött a Szeged Táncegyüttes Alapítvány, melynek célkitűzése a korábban elkezdett hagyományápolás folytatása és a néptánc iránt érdeklődő fiatalok minél szélesebb körű bevonása a magyar népi kultúrába. Az Alapítvány 1996-ban együttműködési megállapodást kötött a HAMMIDO Alapfokú Művészeti Iskolával. Korábban a Szeged Táncegyüttes tagjaként táncoló 250 fiatal, korosztályuknak és tudásuknak megfelelően került a HAMMIDO Alapfokú Művészeti Iskola néptánc szakának egyes évfolyamaira.

A szülői munkaközösség és az Alapítvány kuratóriumának javaslatára született meg az elhatározás, hogy közös megegyezéssel 1999. június 30.-val megszünteti a HAMMIDO Alapfokú Művészeti Iskolával az együttműködést, és mint egy utódként önálló alapfokú művészeti oktatási iskolát hoz létre.

Az elmúlt időszak alatt az oktatás, a központilag előírt tanmenet szerint történt, szakképzett pedagógusok irányításával. A különböző évfolyamok rendszeresen részt vettek a megyei és országos művészeti iskolák fesztiváljain. Számos iskolai rendezvényen működtek közre mintegy reprezentálva iskolájuk jó munkáját és a néptáncművészet értékeit.

Évente záróvizsgaként 2x45 perces programot adtak a Szegedi Nemzeti Színházban, illetve a Művészetoktatási Iskola székházának udvarában felállított szabadtéri színpadán bemutatva szülőknek és vendégeknek az eltelt időszak munkáját.

1. Az önállósulás célja:

A jövőben az Alapítvány maga kívánja működtetni saját iskoláját. Ezzel lehetőséget teremtve a néptánc iránt érdeklődő fiatalok elmélyültebb, sokrétűbb oktatására.

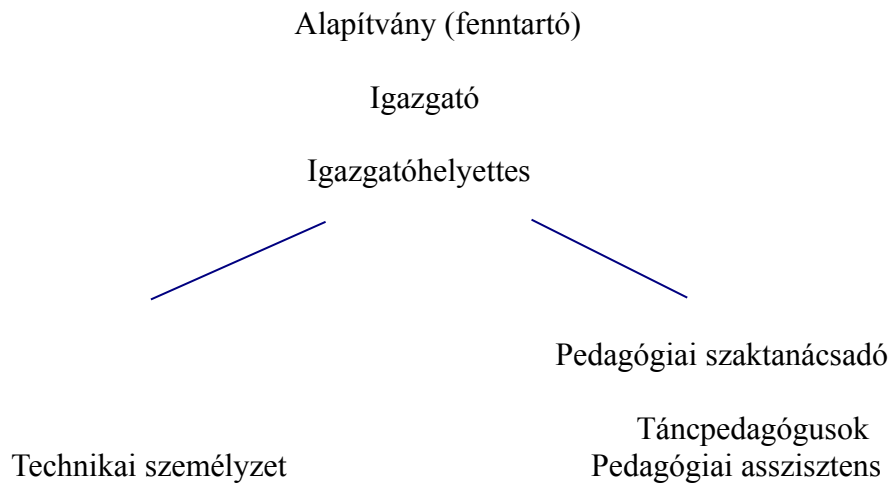
2. *Hatósugara:*

Szeged és környéke

3. *Alaptevékenysége:*

Néptánc oktatás

3. Az iskola szervezeti felépítése

II. AZ ISKOLA NÉPTÁNC TANSZAKÁNAK NEVELÉSI PROGRAMJA

1. Az iskola nevelési alapelvei

Alkotó és önkifejező képességek kialakítása, szabadidő hasznos eltöltése, személyiség fejlesztés életkori sajátosságoknak megfelelően.

Nevelés és oktatás célja:

Néptánc szak kiemelt feladata:

A néptáncművészeti alapismeretek megtanítása, a néptánc iránt érdeklődő fiatalok mozgásműveltségének és mozgás kultúrájának sokirányú fejlesztése.

Javítsa a tanulók fizikai állóképességét, ügyességét, cselekvő biztonságát, ritmusérzékét, hallását, tér és forma érzékét. Nevelje őket, egészséges életmódra, magabiztosságra, határozottságra.

Érje el, hogy a gyerekek személyisége nyitottá váljon a közösségi alkotó tevékenység és általában a művészetek iránt. Segítse elő a gyermeki fantázia kibontakozását, kreatív megnyilatkozását és fejlessze improvizációs készségüket, képességüket. Fordítson figyelmet a színpadi megjelenítésre a növendékek életkori sajátosságaihoz, tánctechnikai tudásához, stílusismeretéhez, alkalmazkodó koreográfiák betanításához.

Időtálló közvetítések révén járuljon hozzá a gyerekek ízlésének és kritikai érzékének fejlesztéséhez.

Készítse fel és irányítsa a tehetséges növendékeket hivatásos pályára, osztályainak folytatására ill. az amatőr táncéletbe való bekapcsolódására.

Nyújtson speciális művészeti ismereteket. Az alkotómunkával együtt járó pozitív élmények segítségével járuljon hozzá, a harmonikus érzelmi világ gazdagodásához, kreatív személyiség kialakításához. Provokálja a kultúra iránt nyitott magatartást az esztétikai érzékenységet. Neveljen a művészetek befogadására, értésére és művelésére. Sajátos eszközeivel ösztönözzön, a társadalmi kapcsolatteremtésben, együttműködésben és kommunikációban a toleráns magatartásra.

Az oktató - nevelő munka általános szempontjai, irányelvei:

A művészeti iskolában az oktató-nevelő munkát a tantervben meghatározott szempontok alapján kell megtervezni. A csoportos foglalkozásokra történő tananyagtervezés egy tanévre történik.

Követelmény, hogy a pedagógus, a szakoktató alaposan ismerje növendékei személyiségét, képességét, tehetségét.

A nevelőnek különösen ügyelni kell arra, hogy a növendékeit túl ne terhelje.

Az iskolai munka során elsősorban meg kell kedveltetni a művészeteket.

Az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség elve

A művészetoktatási iskolába jelentkezéskor, a tanulók értékelésekor, az érdemjegyek megállapításakor minden tanuló nemtől, vallási és etnikai hovatartozástól függetlenül azonos elbírálásban részesül. Iskolánk célul tűzte ki a telephelyeinek, a nemzeti és etnikai sokszínűségének örvendő kistéleplések lakosainak azonos mértékű művészeti nevelésbe való bevonását.

2. Az oktatás célrendszere és funkciói

A néptánc közérthetősége révén felbecsülhetetlen mértékű segítséget jelent a kultúrák közti kapcsolatteremtésben és az egészséges emberi kapcsolatok kialakításában. Oktatása elősegíti néphagyományunk megismerését, tovább éltetését és újraalkotását, kulturális örökségünk megbecsülését. A kárpát–medencei táncgyomány sokszínűsége tükröződik vissza az alapfokú művészetoktatás tantervében. A tanórai keretek mellett fontos szerepet játszik a tánc színpadi megjelenítése is, amely egyrészt a művészi megtapasztalás élményét teszi lehetővé a tanulók számára, másrészt kulturális szerepvállalása révén a nagyközönség számára is hozzáférhetővé teszi táncos hagyományainkat. A néptáncoktatás célrendszerében jelentős szemléletmód változás következett be, középpontba került a tanulók technikai felkészültségének megalapozása, amely során alkalmassá válnak a különböző táncok újraalkotására, szabad és kötött formákban történő megjelenítésére. Előtérbe került a helyi táncanyag, táncgyomány tanításának elsődlegessége, amely végigkísérheti az egész oktatási folyamatot. Nagyobb szabadságot biztosít a pedagógus számára a képzés megtervezésében, ugyanakkor biztosítja az iskolák közötti átjárhatóságot. A spirális elrendezés elősegíti, hogy a különböző képességű tanulók a képzési szintek végére azonos módon rendelkezzenek az elvárt ismeretekkel, képességekkel, kompetenciákkal, megteremti az összevont osztályokban történő oktatás kereteit, lehetőségét. A néptánc oktatása során a kulturális értékek közvetítése nem elsősorban a képességek függvénye, hanem a képességek fejlesztésének lehetséges színtere. Lehetővé teszi mindenki számára – beleértve a kisebbségeket valamint a hátrányos helyzetű gyermekeket is – az önkifejezés és azonosulás esztétikai útjának elérését, segítve ezzel a személyes kreativitás kibontakozását és az egyéniség fejlődését.

3. A táncművészeti oktatás célja és feladatai

A **népi játék oktatás célja**, hogy aktivizáljon, fejlessze a gyermekek kezdeményezőképességét, önállóságát, ezáltal alakuljon ki az önértékelésük alapja. Kiemelkedő a játék esztétikai nevelőereje is amellet, hogy művészeti élményt nyújt a gyerekeknek. A gyermekjátékok tanításával biztosítjuk az átmenetet az óvoda és iskola között. A játék eredendően nem tekinthető sem kezdetleges éneknek, sem kezdetleges táncnak, mégis tud adni mindegyik területhez valamit. Akkor tölti be funkcióját, ha a játékot a maga komplexitásában tanítjuk. Az egyes játékok a gyermek testi, lelki fejlődését pozitív irányba alakítják, hozzájárulnak az egészséges lelki harmónia kialakulásához, segítséget nyújtanak a néptánc tanításában.

A **néptánc oktatás célja** a tánc iránt érdeklődő tanulók mozgáskultúrájának sokirányú fejlesztése, az egészséges életmódra, ügyességre, magabiztosságra nevelés. Kiemelt feladat a táncművészeti alapismeretek átadása, s hogy a gyerekek nyitottá váljanak a közösségi alkotó tevékenység és általában a művészetek iránt. A tantárgy adjon teret a gyermeki fantázia kibontakozásának, a tanulók kreatív megnyilatkozásainak, fejlessze improvizációs készségüket. Irányítsa a tehetséges növendékeket hivatásos pályára, a továbbképző évfolyamának folytatására, ill. az amatőr táncéletbe való bekapcsolódására.

A táncokon keresztül ismerjük meg, hagyományainkat, a magyar nép táncait, jellegzetességeit. A rendszeres testmozgáson túl cél, a helyes testtartás, a fizikum építése, az állóképesség fejlesztése, a fegyelem és belső rendezettség, kiegyensúlyozottság megalapozása, a testtudat kialakítása. A térbeli tájékozódás javítása, zenei hallásuk csiszolása, a népi hagyományok ismerete, és az esztétikai nevelés. Fontos, hogy a táncórák alatt erősödjön a közösség, s egyúttal megvalósuljon az egyén személyiségének teljesebb kibontakoztatása.

A néptánc komplex voltánál fogva, a fizikai, erkölcsi nevelésen kívül, az irodalmi és zenei

neveléshez hasonlóan – az anyanyelvi műveltségre, a népi-nemzeti hagyományokra alapozza a konkrét tudást, és erős érzelmi ráhatással, népszerűen, megbecsülésre nevel.

A folklórismeretek oktatásának célja a tanulók érdeklődésének felkeltése a néprajz és általában a kultúrtörténet iránt, elősegítve ezzel esetleges ilyen irányú továbbtanulásukat, de mindenképpen érdeklődő és értő közönséget nevelni a hasonló tematikájú művészeti és tudományos tevékenység számára.

A tánc történet célja, hogy a tanulókat a szakmai ismereteikre alapozva ismertesse meg az egyetemes és nemzeti történeti folyamatokkal, a táncművészet kimagasló alkotó egyéniségeinek munkásságával, a táncirodalom néhány alapvető művével, továbbá fejlessze ízlésüket és ösztönözze őket arra, hogy a táncművészet értő és élvező befogadjává váljanak.

A népzenei alapismeretek oktatásának célja, hogy a néptánc tantárgyon belül elsajátított zenei ismeretek kibővítésével járuljon hozzá a tanulók népzenei neveléséhez. Mutasson rá a tánc a zene az ének egységére, összefüggéseire. Világítson rá a hangszeres népzene és a tánc összefüggéseire, nyújtson élményszerű ismereteket a jellegzetes népi hangszerekről, hangszer-együttesekről, zenekarokról. Segítse elő a komplex látásmód kialakulását, az elemző gondolkodást, az összefüggések felismerését. Nyújtson bővebb ismereteket a vokális népzene jellemzőiről, segítse elő a népi éneklési technika elsajátítását. A közösségi éneklés élménye és hangulata erősítse az összetartozás érzését. A tantárgy tanítása során a gyakorlati megközelítés, az élményszerzés dominál, amelynek eszközei a hangszerek bemutatása, zenehallgatás, zenefelismerés, bemutatás.

A tánc történet tantárgy oktatásának célja, hogy hozzá járuljon saját tánc kultúránk történetének megismeréséhez, a magyarságtudat erősítéséhez, a tanulók kommunikációs készségeinek fejlődéséhez, a más népek kultúrája iránti érdeklődés felkeltéséhez, a tantárgyhoz tartozó terminológiák használatához, igényes képi és hanganyag megismeréséhez, a táncművészet iránti érdeklődéshez, az arra fogékony közízlés fejlesztéséhez

A táncjel írás – olvasás oktatásának célja, hogy a képzés járuljon hozzá a mozdulatok tudatos időbeli, (ritmikai) térbeli, (plasztikai) erőfokbeli (dinamikai) elemzéséhez, a testtudat, a mozgáskoordináció kialakításához, a magyar néptánc táncjel írással közölt folyamatainak megismeréséhez, egyszerű motívumok, motívumsorok lejegyzéséhez.

A tanszak feladata

Ismertesse meg a tanulóval

- A hagyományos népi játékokat,
- A három dialektus (nyugati, tiszai, erdélyi) tánc típusait, táncrendjeit,
- A mozgásanyag variációs lehetőségeit,
- A táncokhoz kapcsolódó énekeket, zenei kíséretet,
- A néprajztudomány sajátos megközelítési módját,
- A folklórkutatás tárgyának, az alávetett társadalmi rétegek, a “nép” műveltségének sajátos helyét az egyetemes emberi kultúrában,
- A tánc művészeit és közhasznú formáit,
- A társasági táncélet alkalmait,
- A színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait és korszakait,
- Az egyetemes és nemzeti táncművészet legjelentősebb művészeinek pályáját,
- Az egyetemes és nemzeti táncművészet néhány alapművét, s ezeket elemzésén keresztül a táncirodalom különböző stílusait

Alakítsa ki a tanulóiban

- A rendszeres munka természetes igényét,
- A megfelelő munkafegyelmet,
- A munkájuk tudatos kontrollálását,
- A művészeti előadásmód kontrollálását,
- A művészei előadásmód kivitelezését,
- Az általános szemléletmódot, amely a népi kultúra, népelet egyes jelenségeit egy összefüggő rendszer egymást feltételező részeiként értelmezi,
- Az esztétikai érzéket,
- A művészetek befogadására nyitott attitűdöt,
- Fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására,

Fejlessze a tanuló

- Mozgáskultúráját,
- Fizikai állóképességét,
- Ritmusérzékét,
- Hallását,
- Zenéhez való alkalmazkodását,
- Tér-, forma- és stílusérzékét,
- Mozgásmemóriáját,
- Koncentráció képességét,
- Improvizációs képességét,
- Ízlését, kritikai érzékét,
- A nem verbális megnyilvánulások iránti érzékenységet,
- A tánc komplexitásából adódóan a társ művészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységet,
- A vizuális memóriát,
- A képzelőerőt.

Ösztönözze a diákot

- A közösségi alkotás öröme, a közösségi kultúra értékei iránt
- A néprajzi és általában kultúrtörténeti ismereteinek rendszeres gyarapítására,
- A rendszeres múzeumlátogatásra,
- A rendszeres társasági és színházi táncesemények látogatására,
- A televízió táncos műsorainak figyelemmel kísérésére,
- Az aktív részvétel igényét az iskolán kívüli alkalmakon való részvételre (kézműves foglalkozások, játszóházak, táncházak, néprajzi táborok, egyéb táncesemények),
- A rádió és televízió ilyen témájú adásainak figyelemmel kísérésére,
- A környezetében esetleg adódó gyűjtési lehetőségek kihasználására (helytörténeti hagyományok összeírása, nagyszülők, idős emberek kifaggatása).

Tudatosítsa a tanulóiban

- A tánc történeti ismeretek fejlesztik a személyiségét, az ízlését és fogékonyságát általában a művészetek, különösen az előadóművészetek iránt.

Hívja fel a tanulók figyelmét a korév folyamunkban megfelelő néptáncos, népzenei, néprajzi, tánc történeti irodalomra.

Tegye nyitottá a gyermek személyiségét a folklór iránt.

4. Az alapfokú művészeti nevelés szerepe a tanulók személyiségfejlesztésében

A művészeti tevékenység mint minden tevékenység magában hordozza a személyiségformálás specifikus lehetőségét. A művészeti nevelés alapja a nemzeti és egyetemes kultúra és a mindennapi élet esztétikai jelentéssel bíró tartománya. A művészeti nevelés biztosítja a tanulás személyes tapasztalati módját. A tanulók élményszerűen tapasztalhatják meg a művészeti stílusok és irányzatok sokszínűségét, valamint azokat a kifejezési formákat, amelyek a zeneművészetben, táncművészetben, képző- és iparművészetben, valamint a színművészetben és bábművészetben ötvöződnek.

Az alapfokú művészeti nevelés feltárja a művészet megőrkítő, átörökítő szerepét, megérteti, hogy az alkotás a legértékesebb emberi alapképesség.

A művészeti nevelés megalapozza a tanuló esztétikai szemléletét, kommunikációs képességét, az értékes alkotások iránti igényét. A rendszeresen átélt pozitív élmények alakítják ki azokat az emberi tulajdonságokat, magatartási szokásokat, melyek a művészetek területén az eredményes szereplés összetevői.

A művészeti nevelés az alkotó típusú tevékenységek megismertetése által járul hozzá az akarati, az alkotó-alakító cselekvőképesség fejlesztéséhez.

A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozót segíti abban, hogy megtalálja, megőrizze és fejlessze identitását, vállalja másságát, elfogadja és másoknak is megmutassa a kisebbség értékeit, erősítse a közösséghez való kötődést.

5. Az alapfokú művészeti nevelés közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatai

A művészeti nevelés fontos szerepet játszik az érzelmi nevelés és a szocializáció kialakulásában, elmélyítésében. Ehhez elengedhetetlen olyan légkör kialakítása, amely biztosítja a gyerekek számára azt a magatartásforma kialakítását ami megfelel a mai társadalom elvárásainak.

Iskolánk arra törekszik, hogy ezek a feltételek megvalósuljanak biztonságot nyújtva minden tanulójának.

A légkör kialakításához fontos a pedagógus-pedagógus, pedagógus-gyermek, gyermek-gyermek pozitív kapcsolata. Ez a légkör egyszerre segíti a szocializáció fejlődését, az éntudat alakulását, a gyermek társas szükségleteit, a másság elfogadását, illetve biztosítja a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség), akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) fejlődését. A felnőtt - gyermek és a gyermek - gyermek kapcsolatban tükröződjék a megértés, az elfogadás légköre, szeretetteljes megnyilvánulásokkal ötvözve, mely segíti az empátiás képességek kialakítását.

A gyermek érzelmi életének gazdagítása. A másság tiszteletben tartásával a kisebbség kultúrájának és szokásainak megismertetésével alakuljon ki, erősödjön a gyermekek identitása.

Konkrét feladataink a társas kapcsolatok alakulásának segítésében:

- Játék és egyéb tevékenység alatt segítő, konstruktív magatartás kialakítása
- Frustrációtűrési képességének fejlesztése
- Az értelmi fejlesztést szolgáló tevékenységek alatt egymás hibáinak, hiányosságainak elfogadása
- Kapcsolatteremtés, kapcsolattartás, udvarias viselkedés elemi formáinak gyakorlása
- Közös élmények átélésének biztosítása (játsszóház, tánc ház, fesztiválok, tánc táborok)
- Közös készülődés műsorokra, rendezvényekre

- Részvétel helyi, rendezvényeken
- Kisebbségi és helyi népszokások gyakorlása

6. Tehetséggondozás az alapfokú művészeti nevelésben

A tehetséggondozás azt a célt tűzi ki maga elé, hogy az **Iskolába járó tehetséges gyermekek tehetségét ismerve és arra odafigyelve hozzájuk alakítsa a pedagógiai munkát.** A művészeti nevelésben számos lehetőség kínálkozik különleges képességű gyermekek differenciált oktatására, képességeik magasabb szintű fejlesztésére. Versenyekre és felvételtire való felkészítés, önálló munkára való ösztönzés a tanítási folyamatba való közreműködés lehetőségének biztosítása.

Iskolánknál "integráló" tehetséggondozás folyik, mivel a tehetség nem a beiskolázás feltétele. Megvannak az eszközök és a szakértelem ahhoz, hogy a tehetségeket feltárjuk és segítsük. Magasabb szintű differenciációval, valamint speciális pedagógiai technikákkal érhetünk el látványos eredményeket.

A tehetséges gyerekek természetes közösségek tagjai, a rájuk jutó idő, energia, és szakértelem a pedagógus kvalitásaitól függ.

Az iskolai tehetséggondozás más eszközével is van módja a pedagógusnak élni. A léptetés, amely során a gyerekeket az életkoruknál magasabb, de tudásszintjének legjobban megfelelő évfolyamban oktatjuk.

A gyorsítás, amikor egy évben több évnyi tananyagot tanítanak meg a gyerekeknek. A léptetésről a gyermek képességei, szükségletei, szociális és érzelmi érettsége ismeretében, az iskolának és a szülőknek közös megbeszélés alapján kell dönten.

7. A képzési eljárás

Iskolánk 12. évfolyamos művészeti oktatást nyújtó Iskola.

Az évfolyamok megoszlása: előképző 1-2. évfolyam
 alapfok 1-6. évfolyam
 továbbképző 1-4. évfolyam

A továbbképző osztályok befejezése után a fiatalok a Szeged Táncegyüttesben folytathatják a tudásuk gyakorlását, gyarapítását. Továbbá a kiemelkedő tehetségű fiatalok jelentkezhetnek táncművészeti főiskolára, illetve hivatásos táncosnak.

A művészeti iskolában a képzési idő lerövidülhet, vagy meghosszabbodhat.

Lerövidülhet abban az esetben, ha a tanuló igen kiemelkedő képességei alapján képes az évfolyam teljes anyagát az átlagot meghaladó gyorsasággal, rövidebb idő alatt elsajátítani. Valamint abban az esetben, amikor a tanuló 6. életévét vagy a művészeti iskolával létesített tanulói jogviszonyát megelőzően már részesült néptánc oktatásban. Ebben az esetben két osztály anyagából összevont beszámolót tehet. A döntést az iskola igazgatója hozza a szaktanár javaslata és támogatása alapján.

A képzési idő az iskolán belül meghosszabbodik, ha a tanuló ugyanabban az osztályban folytatja tanulmányait. Az osztályát folytatja az a tanuló is akinek igazolt mulasztása meghaladja az összes óraszám 1/3-át.

Tanulói jogviszony

a. A tanulói jogviszony feltételei:

Az iskola minden év májusában meghirdeti a jelentkezési lehetőséget a 6. életévüket betöltött gyermekek részére. Pótfelvételi minden év szeptember első hete.

A beiratkozás időpontját az iskola közlése teszi:

Sajtóban, szórólapokon

Az osztályok átlagléttszáma 15 fő, maximális létszáma 20 fő lehet.

Az Iskola nyitott azon tanulók számára is, akik táncművészeti tanulmányaikat bármely más alapfokú művészetoktatási iskolában már korábban megkezdték. Számukra felvételt (a tanév I. félévében szeptember 31-ig) biztosítunk és tudásuknak, életkoruknak megfelelően kerülnek iskolánk egyes évfolyamaira.

Iskolánk munkájába a tanév II. félévében is bekapcsolódhat a tanuló. Ebben az esetben január 31-ig kell a jelentkezőknek különbözeti vizsgát tenniük.

b. A tanulói jogviszony megszűnik:

- a bejelentésben megjelölt napon, ha a tanuló bejelenti, hogy kimarad az iskolából,
- továbbá az Iskola utolsó évfolyamát követő vizsga napján, illetve, ha a tanuló nem tesz vizsgát,
- az utolsó évfolyam elvégzését tanúsító bizonyítvány kiállításának napján,
- ha a tanuló tanulói jogviszonyát fizetési hátralék miatt az igazgató a szülő, nagykorú tanuló esetén a tanuló eredménytelen felszólítása és a tanuló szociális helyzetének vizsgálata után megszünteti, a megszüntetés tárgyában megszületett döntés jogerőre emelkedésének napján,
- ha az iskola kötelező foglalkozásairól igazolatlanul 10 tanítási óránál többet mulasztott, feltéve, hogy az iskola a tanulót (kiskorú tanuló esetében a szülőt) legalább kétfő alkalommal írásban figyelmeztette az igazolatlan mulasztás következményeire.

A tanulói jogviszony ismét létrejöhet, ha a tanuló tanulmányainak folytatását jelzi az Iskola felé. Az Iskola ezen esetben élhet egy különbözeti vizsga kötelezővel.

8. Az együttműködés formái

Általános és középiskolákkal, Művelődési intézményekkel, Országos szervezetekkel:

Általános iskolák: Rendezvényeiken való részvétel
 Alapítványi esteken való részvétel

Középiskolai alapítványi esteken való közreműködés

Sport és egyéb rendezvényeken való részvétel

Nyílt nap biztosítása

Az évzáró színpadi vizsgák bemutatói alkalmával az iskolánk tanulóinak, tanárainak meghívása

A város és a megye művelődési házainak programjain való közreműködés igény szerint, táncházak tartása

Országos szervezetek: Örökség Népművészeti Egyesület

 Táncháztalálkozók

 Tavaszi Fesztivál

 Művészeti Iskolák Megyei Versenye

 Országos Fesztiválok (Szeged, Szolnok, Zalaegerszeg)

Kapcsolattartás a szülőkkel:

Szülői értekezlet szükség szerint
Szülő kérésére rendkívüli szülői értekezlet
Pedagógiai program közzététele
Fogadóórák tartása
Nyilvános beszámoló
Közös kirándulás szervezése
Adventi és húsvéti kézműves foglalkozások

Az érdekegyeztetés, érdekérvényesítés az iskolán belül zajlik, de meg van a lehetőség más, iskolán kívüli formációkhoz való csatlakozásra.

Az iskola létrehozhatja az iskolaszéket és a szülői szervezetet, törekszik megfelelő működésének biztosítására, valamint diák érdekvédelem érvényesítésére.

Szülők kezdeményezésére a szülők szülői közösséget hozhatnak létre.

A szülői közösség véleményező jogkört gyakorolhat - a házirendnél

- a szervezeti és működési szabályzat elkészítésében
- a pedagógiai program elfogadása előtt

A szülők tájékoztatásának formái:

Az Alapfokú Művészeti Iskola a tanév során két alkalommal tart nyílt órát és szülői értekezletet, éves munkatervben rögzített, az általános munkaidőn túli időpontokban. Rendkívüli szülői értekezlet összehívását az iskola vezetése, illetve a szülői közösség elnöke kezdeményezheti.

Az iskola valamennyi pedagógusa tanévenként igény szerint több alkalommal is tarthat szülői fogadóórát. A szülők a fogadóórán is kérhetnek tájékoztatást a nevelési- pedagógiai programról.

Az iskola nevelési- pedagógiai programját hozzáférhető helyen kell tartani a szülők és tanulók számára.

A szülői szervezet kezdeményezheti iskolaszék létrehozását, továbbá dönt arról, hogy ki lássa el a szülők képviselőjét.

9. Fejlesztés

Hosszabb távon - a személyi és tárgyi feltételek megteremtése annak folyamatos fejlesztése illetve igény alapján lehetőséget teremteni az iskola bővítésére. (pl.: népzene tanszak beindításával)

A velünk és mellettünk élő nemzetiségek, etnikai kisebbségek táncagyományának integrálása a művészetoktatási Iskola tananyagába az esélyegyenlőség és az egyenlő bánásmód jegyében.

III. AZ ISKOLA HELYI TANTERVE

1. A tanszak programjának célja, feladata

1. 1. Általános fejlesztési követelményei

A **népi játék oktatás célja**, hogy aktivizáljon, fejlessze a gyermekek kezdeményezőképességét, önállóságát, ezáltal alakuljon ki az önértékelésük alapja. Kiemelkedő a játék esztétikai nevelőereje is amellet, hogy művészeti élményt nyújt a gyerekeknek. A gyermekjátékok tanításával biztosítjuk az átmenetet az óvoda és iskola között.

A játék eredendően nem tekinthető sem kezdetleges éneknek, sem kezdetleges táncnak, mégis tud adni mindegyik területhez valamit. Akkor tölti be funkcióját, ha a játékot a maga komplexitásában tanítjuk. Az egyes játékok a gyermek testi, lelki fejlődését pozitív irányba alakítják, hozzájárulnak az egészséges lelki harmónia kialakulásához, segítséget nyújtanak a néptánc tanításában.

A **néptánc oktatás célja** a tánc iránt érdeklődő tanulók mozgáskultúrájának sokirányú fejlesztése, az egészséges életmódra, ügyességre, magabiztosságra nevelés. Kiemelt feladat a táncművészeti alapismeretek átadása, s hogy a gyerekek nyitottá váljanak a közösségi alkotó tevékenység és általában a művészetek iránt. A tantárgy adjon teret a gyermeki fantázia kibontakozásának, a tanulók kreatív megnyilatkozásainak, fejlessze improvizációs képességüket. Irányítsa a tehetséges növendékeket hivatásos pályára, a továbbképző évfolyamának folytatására, ill. az amatőr táncéletbe való bekapcsolódására.

A táncokon keresztül ismerjék meg, hagyományaikat, a magyar nép táncait, jellegzetességeit. A rendszeres testmozgáson túl cél, a helyes testtartás, a fizikum építése, az állóképesség fejlesztése, a fegyelem és belső rendezettség, kiegyensúlyozottság megalapozása, a testtudat kialakítása. A térbeli tájékozódás javítása, zenei hallásuk csiszolása, a népi hagyományok ismerete, és az esztétikai nevelés. Fontos, hogy a táncórák alatt erősödjön a közösség, s egyúttal megvalósuljon az egyén személyiségének teljesebb kibontakoztatása.

A néptánc komplex voltánál fogva, a fizikai, erkölcsi nevelésen kívül, az irodalmi és zenei neveléshez hasonlóan – az anyanyelvi műveltségre, a népi-nemzeti hagyományokra alapozza a konkrét tudást, és erős érzelmi ráhatással, népmisemre, megbecsülésre nevel.

A **folklorismeretek oktatásának célja** a tanulók érdeklődésének felkeltése a néprajz és általában a kultúrtörténet iránt, elősegítve ezzel esetleges ilyen irányú továbbtanulásukat, de mindenképpen érdeklődő és értő közönséget nevelni a hasonló tematikájú művészeti és tudományos tevékenység számára.

A tánc történet célja, hogy a tanulókat a szakmai ismereteikre alapozva ismertesse meg az egyetemes és nemzeti történeti folyamatokkal, a táncművészet kimagasló alkotó egyéniségeinek munkásságával, a táncirodalom néhány alapvető művével, továbbá fejlessze ízlésüket és ösztönözze őket arra, hogy a táncművészet értő és élvező befogadjává váljanak.

A **tánc történet** oktatásának célja, hogy a tanulókat szakmai ismeretekre alapozva ismertesse meg az egyetemes és tánc történeti folyamatokkal, a táncművészet kimagasló alkotó egyéniségeinek munkásságával, a táncirodalom néhány alapvető művével, továbbá fejlessze ízlésüket és ösztönözze őket arra, hogy a táncművészet értő és élvező befogadjává váljanak

A **kinetográfia**, a mozdulatelemzés célja, hogy megmagyarázza azokat az alapfogalmakat, amelyek a lejegyzett táncok leolvasásához, eltáncolásához szükségesek. A táncjelolvasás célja a lejegyzett partitúra valóság-hű rekonstrukciója.

1. 2. A tanszak feladata

Ismertesse meg a tanulóval:

- A hagyományos népi játékokat,
- A három dialektus (nyugati, tiszai, erdélyi) tánc típusait, táncrendjeit,
- A mozgásanyag variációs lehetőségeit,
- A táncokhoz kapcsolódó énekeket, zenei kíséretet,
- A néprajztudomány sajátos megközelítési módját,
- A folklórkutatás tárgyának, az alávett társadalmi rétegek, a "nép" műveltségének sajátos helyét az egyetemes emberi kultúrában,
- A tánc művészeit és közhasznú formáit,
- A társasági táncélet alkalmait,
- A színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait és korszakait,
- Az egyetemes és nemzeti táncművészet legjelentősebb művészeinek pályáját,
- Az egyetemes és nemzeti táncművészet néhány alaplát, s ezeket elemzésén keresztül a táncirodalom különböző stílusait
- A mozdulatelemzés alaptényezőit (plasztika, ritmika, dinamika),
- A mozdulat és helyzet típusait,
- A kinetográfia vonalrendszerét, jeleit,
- A helyes leolvasás menetét.

Alakítsa ki a tanulóknak:

- A rendszeres munka természetes igényét, arra való törekvést
- A megfelelő munkafegyelmet,
- A munkájuk tudatos kontrollálását,
- A művészeti előadásmód kontrollálását,
- A művészi előadásmód elérését, kivitelezését,
- A mozgásfogalmi gondolkodást,
- Az általános szemléletmódot, amely a népi kultúra, népiélet egyes jelenségeit egy összefüggő rendszer egymást feltételező részeiként értelmezi,
- Az esztétikai érzéket,
- A művészetek befogadására nyitott attitűdöt,
- Fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására,

Fejlessze a tanuló:

- Mozgáskultúráját,
- Fizikai állóképességét,
- Ritmusérzékét,
- Hallását,
- Zenéhez való alkalmazkodását,
- Tér-, forma- és stílusérzékét,
- Mozgásmemóriáját,
- Koncentráció képességét,
- Improvizációs készségét,
- Ízlését, kritikai érzékét,
- A nem verbális megnyilvánulások iránti érzékenységet,
- A tánc komplexitásából adódóan a társ művészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységet,

- A vizuális memóriát,
- A képzelőerőt.

Ösztönözze a diákokat:

- A közösségi alkotás öröme, a közösségi kultúra értékei iránt
- A néprajzi és általában kultúrtörténeti ismereteinek rendszeres gyarapítására,
- A rendszeres múzeumlátogatásra,
- A rendszeres társasági és színházi táncesemények látogatására,
- A televízió táncos műsorainak figyelemmel kísérésére,
- Az aktív részvétel igényét az iskolán kívüli alkalmakon való részvételre (kézműves foglalkozások, játszóházak, táncházak, néprajzi táborok, egyéb táncesemények),
- A rádió és televízió ilyen témájú adásainak figyelemmel kísérésére,
- A környezetében esetleg adódó gyűjtési lehetőségek kihasználására (helytörténeti hagyományok összeírása, nagyszülők, idős emberek kifaggatása).
- Az iskolán kívüli tánceseményeken való részvételre

Tudatosítsa a tanulóban:

- A tánc történeti ismeretek fejlesztik a személyiségét, az ízlését és fogékonyságát általában a művészetek, különösen az előadóművészetek iránt.

Hívja fel a tanulók figyelmét a korév folyamunkban megfelelő néptáncos, népzenei, néprajzi, tánc történeti irodalomra.

Tegye nyitottá a gyermek személyiségét a folklór iránt.

1. 3. További fejlesztési követelmények

- A játékos gyakorlatok során sajátítsák el a tanulók azon mozgásformákat, melyek fejlesztik mozgáskultúráját, koncentráció képességet és improvizációs készséget.
- Az adott évfolyamokon tanult tánclépéseket, játékokat ismerjék, és a gyakorlatban is használni tudják – testi adottságaiknak és személyiségüknek megfelelően.
- Törekedjenek arra, hogy a tudás az ösztönösség mellett pontosná váljon és bármilyen közönség előtt „önmagukat adva” táncoljanak.
- Évről évre váljon biztosabbá a ritmus, a zene és a mozgás érzékelése.
- Ismerkedjenek meg a jeles napokkal, az ehhez kapcsolódó népszokásokkal.
- Ismerjék meg a magyar néptáncok alapvető motívumait, táncrendjét.

2. A tanszak tantárgyai és azok óraszámjai

Fő tárgy: Népi játékok, néptáncok

Kötelező tantárgy: Folklórismeret

Kötelezően választható tantárgy: Kinetográfia

Tánc történet

Képzés ideje: 12 év

Évfolyamok száma: 12 Előkészítő: 2
 Alapfok: 6
 Továbbképző: 4

Csoport létszám: átlag 15 fő max.: 20 fő

Órák időtartama: 45 perc

Heti óraszám: Előkészítő 2 x 45 perc

Alapfok 4 x 45 perc

Továbbképző 4 x 45 perc

2. 1. Óraterv

Tantárgy	<i>Osztályok</i>											
	Előkészítő		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.
Népi j., néptánc	2	2	4	4	3	3	3	3	3	3	3	3
Folklórismeret					1	1	1	1	1	1		
Kinetográfia											1	1
Tánc történet											1	1
Összesen	2	2	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

Előkészítő 1., 2.: heti 2 óra népi játék.

Az alapfok 1., 2. évfolyamán: 4 óra néptánc.

Az alapfok 3. évfolyamtól alapfok 6-ig: heti 3 óra néptánc, és heti egy óra folklórismeretet.

Továbbképző 7-10. évfolyamán: heti 3 óra néptánc és heti 1 kötelezően választható óra.

Egy tanítási óra időtartama 45 perc vagy 90 perc (amikor 45 perc után 10 perces szünetet lehet tartani).

A foglalkozások menete: köszönés, naplóírás, bemelegítés, ritmusgyakorlatok, tánc, játék, valamint énektanulás, elkészítés. Ez a rend mind az évfolyamokon ugyanaz, de 45 perc alatt a játék és tánc aránya változik. Alacsonyabb évfolyamokon sokkal többet játszanak, 20-25 percet, addig a magasabb évfolyamokon egyre többet táncolnak. Minden évfolyamon játékkal fejezik be az órákat.

Az évfolyamonkénti „tananyag”-ban megjelölt anyagot a tanár szabadon dolgozza fel, ezekből választva tervezi meg az órák a menetét.

3. A tantárgyak helye a tanszak programjában

A népi játék-néptánc a tanszak fő tantárgya s az előkészítő alapfok – továbbképző minden évfolyamán a legtöbb óraszámában kerül tanításra.

A tánc technika minden órát levezet, a táncos izomzatát, ízületeinek bemelegítését és a technikai alapozását kívánja szolgálni.

Valamennyi foglalkozáson fontos szerepet tölt be a különböző ritmikai gyakorlatok oktatása, mely a tánc mozgások könnyebb elsajátítását segíti elő.

Az előkészítő I-II. évfolyamon fontos szerepet tölt be a népi játékok elsajátítása, mely szerves része néphagyományainknak, de már itt is nagy hangsúlyt fektetünk egy-egy táncrend tanítására, részbeni elsajátítására.

A különböző táncdialektusok táncrendjei a továbbképző évfolyamain teljesebben ki, melynek elsajátításáról a különböző színpadi koreográfiák bemutatása alkalmával adnak számot a tanulók. A tánc mellett fontos szerepet kell, hogy kapjon a népdaltanulás, hiszen a népi hagyományban is elválaszthatatlan volt egymástól e két művészeti ág.

Az alapfok 3-6. évfolyamán, majd a továbbképzőn választható tárgyként a **folklórismeret** keretében kerülnek kapcsolatba a tanulók a jeles napok, az emberélet fordulóinak ismeretével, a magyar néphiedelem világával.

Amennyiben a továbbképzőn ezt a tárgyat választják a tanulók a népköltészetéről és a magyar nép táji történeti csoportjairól hallgathatnak előadásokat.

A továbbképző évfolyamain **kötelezően választható óra** keretében a tánc történettel és a kinetográfiával találkoznak a tanulók.

A **tánc történet** órákon az egyetemes ismereti tánc történeti rétegekről, stílusjegyekről hallhatnak előadásokat.

A **kinetográfia** megtanulása, elsajátítása elengedhetetlenül fontos az írásos anyagok leolvasásához. A szöveggel leírt folyamatok leolvasása lényegesen pontatlanabb és egyes táncfolyamatok lejegyzése csak kinetogrammal történt. A táncjel olvasás kifejezetten nélkülözhetetlen azok számára, akik a néptánc pedagógus pályára készülnek.

4. Az ismeretek számonkérésének követelményei az előkészítő, alapfok, továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Előkészítő:

A gyermek ismerjen legalább 10 kiszámolót, 10 különböző játékot és legalább 10 népdalt. A dél-alföldi táncrendből legalább 5 ugrós alapmotívumot, melyet képességeinek megfelelően tudjon improvizálni.

Alapfok:

A tanult játékokból 20-at, és legalább 30 népdalt, valamint a teljes dél-alföldi, dunántúli, széki és szatmári táncrendet ismerni kell a tanulóknak, és a meg tanult motívumokat tudja szabadon használni és újabb táncfolyamatokat felépíteni. Továbbá ismerni kell a folklór történet sajátosságát és jeles napok időpontjait, a hagyományos paraszti élet jellegzetes fordulópontjait, a parasztság hiedelemvilágának főbb szereplőit, folklór kiadványokat (könyv, hanglezet), intézményeket, múzeumokat és alkotóházakat.

Különböző ritmusképleteket tudjon visszaadni kézzel vagy lábbal, ismerje fel az irányokat és az alakzatokat. Legyen képes felidézni az egyes jelenségek konkrét megjelenését a népszokások idejét és ritmusrendjét.

Tudjon előadni szólóban éneket, balladát és szokásszöveget.

Továbbképző:

Ismerje a különböző táncrendek zenéjét, népdalait, legalább 50-et, a tanult táncrendeket magas fokon tudja előadni, ismerje a magyar népművészeti kutatás irányzatit és képviselőit. Legyen tisztában a magyar néprajzi csoportok földrajzi elhelyezkedésével, történeti kialakulásokkal, népi kultúrájuk meghatározó jegyeivel.

Ismerje a történeti és modern társastáncok főbb típusait, a romantikus és klasszikus XX. századi balett stílusjegyeit, a magyar néptánc történeti rétegeit, a modern tánc alapvető iskoláit, a táncművészet kimagasló alpműveit és a nagy egyéniségek munkásságát. Legyen képes elemezni a táncművészet különböző stílusait.

Különböző ritmusképleteket tudjon visszaadni kézzel vagy lábbal, ismerje fel az irányokat és az alakzatokat. A bonyolultabb technikai gyakorlatokat legyen képes biztonsággal végrehajtani.

A tanult táncrendeket a tanuló tudja alkalmazni táncházak és koreográfiák bemutatása alkalmával. Lássa rugalmas szemekkel a közösség egységét és kölcsönhatását a hagyományos népi kultúrában.

Tudja megkülönböztetni a népi és "magas" kultúra jelenségeit, összehasonlítni jellemzőjüket. Legyen önálló véleménynyilvánítása a látott művekről.

Tudja a táncjelírással lejegyzett motívumokat pontosan leolvasni, és stílusosan előadni. Ismerje a mozdulatelemzés alaptényezőit, a mozdulat és a helyzet típusait, azok jelöléseit, a helyes leolvasás menetét.

Sajátítsa el a szakirodalom kezelését, lexikonok használatát, használja a könyvtárakban található könyveket, folyamatosan gyarapítsa szellemi tudását.

5. Tananyag

5. 1. Népi játék – néptánc

5. 1. 1. Előképző 1. évfolyam

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulókkal: a hagyományos népi játékokat, mozgásanyagát, variációit, a kapcsolódó ének és zenei kíséreteket.

Fejlessze: mozgáskultúráját, fizikai állóképességét, ritmusérzékét, hallását, koncentrálóképeségét, képzelőerejét.

Ösztönözze a tanulót: közös alkotásra, rádió és tv táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére, aktív részvételre.

A népi játékok alkalmazásánál körültekintően járjunk el, vegyük figyelembe a gyerekek nemét, korát, érdeklődési körét, a helyet, ahol a játékot tanítjuk. Tudnunk kell előre, hogy mit akarunk a játékkal elérni.

- mozgás készség javítása,
- közösségi érzés tudatos erősítése,
- élményszerzés, játékra nevelés.

Eredeti énekes – táncos gyermekjátékok:

(Különös tekintettel a Szeged környéki gyermekjátékokra.)

Altatók	Csicsíja babája..., Beli beli, kucu beli
Mondókák:	Csiga, biga..., Szállj el Puskata..., Töröm töröm a mákot... Ess eső, ess..., Roza, Roza, rossz kapca..., Pad alatt, pad alatt...
Kiolvasók:	Ándum desz..., Kiugrott a gombóc..., Héja, héja lakatos...
Szerepjátékosok:	Lipem-lopom a szőlőt ..., Festékes, A csengeri piacon ...
Fogócska:	Ha én cica ..., Katica szállj el ..., Tüzet viszek ...
Párválasztó:	Méz, méz, méz ..., Hajlik a meggyfa ..., Elvesztettem zsebkendőmet ..., Fehér liliomszál..., Hej szénárom...
Fogyó-gyarapodó:	Járok egyedül ..., Itt ül egy kis kosárban ...
Vonulós-kapuzó:	Új a csizmám .., Mért küldött az
Ügyességi:	Ántán-titijom..., Hej poléna...

Népi sportjátékok:

Kiválóan alkalmasak jellembeli tulajdonságok (ügyesség, bátorság, önuralom, önzetlenség, gyors felfogóképesség, versenyszellem) fejlesztésére.

Küzdő:	Adj király katonát ..., Nemzetes
Fogó:	Fekete-fehér, fészekfogó, Csiga ide párom...,
Pásztorjátékok:	Csülkőzés, Kanászozás
Tréfás versengések:	Bakugrás, Sótörés

Követelmény:

- A gyerekek tudjanak öt mondókát, tíz játékot és öt népdalt.
- Biztosan alkalmazzák a térben a csiga- és a kígyóvonalat.
- Tudjanak körben haladni kézfogással és a nélkül.
- Egyszerű ritmusképleteket tudjanak visszatapsolni.
- A tanult játékfűzést tudják közösen előadni.
- A titi tá ritmust helyben kidobogni, előre-hátra, jobbra-balra irányokban kijárni.

A magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása.
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása.
- A vizsgaelőadáson való eredményes szereplés, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint lehet adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább megfelelt szintű ismerete.

5. 1. 2. Előképző 2. évfolyam

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulókkal: a hagyományos népi játékokat, mozgásanyagát, variációit, a kapcsolódó ének és zenei kíséreteket.

Fejlessze: mozgáskultúráját, fizikai állóképességét, ritmusérzékét, hallását, koncentrációképességét, képzelőerejét.

Ösztönözze a tanulót: közös alkotásra, rádió és tv táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére, aktív részvételre.

Eredeti énekes – táncos gyermekjátékok:

(Különös tekintettel a Szeged környéki gyermekjátékokra.)

Mondókák:	Gólyát látok..., Szürke lovat látok..., Szöbb a páva..., Szállj el, szállj el..., Csere-bere fogadom...
-----------	--

Kiolvasók:	Pön, pön, pönöge..., Szöm éggy..., Egygyöm, kettöm...
Csufolók:	Névcáfólok, Lánycsáfólok, Cigán, cigán ...
Fogócska:	Hová mén kend öregapám?, Bányka, Szoknyafogó, Csömbézés
Párválasztó:	Kendör morzsa, Kémén' kútba tekintök..., Kis kácsa...
Leánykérő:	Vén uborka, Szép Örsébet
Fogyó-gyarapodó:	Érik a dinnye..., A kassai szőlőhegyen...,
Vonulós-kapuzó:	Hajagyöngyegyöngye..., Láncz-játék,
Szellemi:	Nyelvtörő, Sűgdosó, Virágnevezés, Cincili bambala...

Népi sportjátékok, Űgyességi és erőjátékok:

Kiválóan alkalmasak jellembeli tulajdonságok (űgyesség, bátorság, önuralom, önzetlenség, gyors felfogóképesség, versenyszellem) fejlesztésére.

Versenyfutás:	Hogy a kakas?...,
Rántócska:	Kancsika, Ostorozás
Láncszakító:	Izigóra-gárgária
Tréfás versengések:	Kakaszás, Zsákdobás, Galuskahányás

Követelmény:

- A gyerekek tudjanak legalább nyolc kiszámolót, tíz játékot, tíz népdalt.
- Egyénileg és párban, helyben és haladva képesek legyenek a szökellő alkalmazására.
- A játékokhoz fűződő lépéseket szépen előadni.
- Egyszerűbb ritmusokat visszatapsolni, dobogni.
- A tanult játékokból készült koreográfiát előadni.
- 5 dél-alföldi ugrós alapmotívumot képességeinek megfelelően tudjon improvizálni.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A vizsgaelőadáson való eredményes szereplés, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint lehet adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább megfelelt szintű ismerete.

5. 1. 3. Alapfok 1. évfolyam

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulókkal: a tananyagban szereplő tánc típus/okat, mozgásanyagát, variációit, a kapcsolódó ének és zenei kíséreteket, a tánc művészi és közhasznú formáit – alkalmait.

Fejlessze: mozgáskultúráját, fizikai állóképességét, ritmusérzékét, hallását, képzelőerejét, koncentrációképességét, tér-, forma- és stílusérzékét, improvizációs képességét, mozgásmemóriáját és vizuális memóriáját.

Ösztönözze a tanulót: közös alkotásra, rádió és tv táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére, aktív részvételre.

Tánctechnika

Gimnasztika: járás lábujjon, sarkon, külső- és belső láb élen, futások különböző kartartással, lábemeléssel, törzs-, kar- és fejgyakorlatok.

Speciális gyakorlatok: helyes testtartás, pozíciók fogalma (I., II.) – pozíció váltások, térdhajlítás (demi plié), féltalpra emelkedés (relevé), lábcsúsztatás (battement tendu).

Ritmika:

hangjegyéérték gyakorlatok: nyolcad-negyed-fél értékű járás tapssal, visszhang gyakorlatok, futótűz – ritmus továbbadása tapssal, dobogással.

Táncos nyelv:

irány fogalma: jobb-bal, előre-hátra, rézsút irányok, alakzatok: kör, félkör, sor oszlop, cikk-cakk.

Játék: különböző típusú játékok (párválasztó, párcserélő, fogyó-gyarapadó, vonulós, kapuzó, sportos), kiolvasók.

Néptánc:

dél-dunántúli ugrós alapmotívumok: cifra, höcögő, lengető, térdütögető, csapások és ezek variációi, keresztező futó, vonulós – dudálós motívumok,

eszközös táncok: fiúknak kanásztánc, lányoknak üveges

mezőföldi karikázó motívumok: egyes és kettős csárdás rugózva, sarkas, sarkas höcögő, lengető-höcögő, variánsai, futó – tükörcsárdás,

Daltanulás: Mezőföldi és dél-dunántúli dalok.

Koreográfia: a tanult eredeti anyag és játékok alapján.

Követelmény:

- A tanuló ismerje a tanult játékokat (5) és népdalokat (6)
- A leányok közösen elő tudják adni a mezőföldi leánytáncot a hozzákapcsolódó lépésanyaggal. Bátran merjék az üveget körültáncolni, alapszinten hordozzák azt a fejükön.
- Ismerjék az alapvető irányokat, jobb-bal, előre-hátra, és az alakzatokat, kör, félkör, kör, oszlop, cikk-cak.
- A fiúk alapszinten ismerjék a botforgatás legegyszerűbb technikáját. Bátran dobják át egyik kézből a másikba maguknak, majd társnak. Támadó és védekező mozdulatok.
- Legyenek képesek tájékozódni a térben.
- Legyenek képesek felismerni és megnevezni az irányokat.
- Év végén a tanult játékfűzést előadni.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A vizsgaelőadáson való eredményes szereplés, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint lehet adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

5. 1. 4. Alapfok 2. évfolyam

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulókkal: a tananyagban szereplő tánc típus/okat, mozgásanyagát, variációit, a kapcsolódó ének és zenei kíséreteket, a tánc művészi és közhasznú formáit – alkalmait.

Fejlessze: mozgáskultúráját, fizikai állóképességét, ritmusérzékét, hallását, képzelőerejét, koncentrációképességét, tér-, forma- és stílusérzékét, improvizációs képességét, mozgásmemóriáját és vizuális memóriáját.

Ösztönözze a tanulót: közös alkotásra, rádió és tv táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére, aktív részvételre.

Tánctechnika:

Gimnasztika: speciális gyakorlatok: az eddig tanultak ismétlése, kombinációja, újabb pozíció (V.), térdhajlítás (grand plié), lábkörzések a földön, lábemelések (relevé lent), karpozíciók (I., II., III.), ugrások: két lábon parallelugrások (saute), + ¼-et, ½-et fordulva jobbra-balra.

Ritmika: egyenletes járás közben hosszabb ritmusképletek visszatapsolása, dobolása, kétszólamú mozgás gyakoroltatása.

Táncos nyelv: térirányok (1-8.), karakter (stílus) – hasonlóság, azonosság, különbözőség.

Játék: szerepjátszó és sportos játékok tanulása.

Néptánc:

Ugrós motívumok Rábaközből: kopogó, sarkas cifra, ugró-csapó és variánsai, terpeszcsapó, *verbunk motívumok (Rábaköz):* tapsbemérő, fordulós és variációi, lengető-séta, pattintó csapó, hegyező,

lányoknak somogyi karikázó: ingó, lépő, csárdás, keresztező, belépő, futó.

Daltanulás: rábaközi és somogyi dallamok.

Koreográfia: a tanult anyagból.

Követelmény:

- A gyerekek ismerjenek 5 új szerepjátszó és négy sportos játékot.
- Bátran alkalmazzák (1- 8) a térirányokat.
- Egyenletes járás közben tudjanak visszatapsolni hosszabb-rövidebb ritmusokat.
- Somogyi táncrendben való eligazodás.
- Az eszköz (bot, üveg, seprő) jártasság, készség szintjén való használata.
- A fiúk elő tudják adni a rábaközi körverbunkot, közösen, zenére a tanult motívumok alapján.
- A lányok legyenek képesek közösen eltáncolni saját énekhangunkra a tanult leánykarikázót.

Feladatok és a magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A vizsgaelőadáson való eredményes szereplés, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint lehet adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

5. 1. 5. Alapfok 3. évfolyam

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulókkal: a tananyagban szereplő tánc típus/okat, mozgásanyagát, variációit, a kapcsolódó ének és zenei kíséreteket, a tánc művészi és közhasznú formáit – alkalmait.

Fejlessze: mozgáskultúráját, fizikai állóképességét, ritmusérzékét, hallását, képzelőerejét, koncentrációképességét, tér-, forma- és stílusérzékét, improvizációs képességét, mozgásmemóriáját és vizuális memóriáját.

Ösztönözze a tanulót: közös alkotásra, rádió és tv táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére, aktív részvételre.

Tánctechnika: gimnasztika, speciális gyakorlatok: az eddig tanultak kombinációja, lábdobások (battement tendu jeté, grand battement jet), fejkapás technika, forgás.

Ritmika: kontrás taps gyakorlása, járás – futás változó tempójú zenére.

Táncos nyelv: tempó: lassú, közepes, gyors (tánc típushoz kötve), szimmetria – aszimmetria.

Néptánc:

szatmári verbunk, lassú és friss csárdás: különböző csárdások, cifra variációk, hegyezők, bokázók, kisharang, keresztes, fonás előre-hátra, átvetos, láb felhúzás (csizmaszár ütő), páros forgó, kiforgató, lányoknak forgások, fiúknak csapások,

hajlikázó: vonulósok, kapuzók, egyéni szatmári figurák.

Széki négyes és csárdás: bekezdő, lépő, váltó, séta-cifra, kopogók, páros forgó.

Daltanulás: szatmári és széki dalok

Koreográfia: a tanult anyagból.

Követelmény:

- Ismerje a szatmári táncrend felépítését
- Önállóan képes legyen verbunkból improvizálni 3 dallamnyit
- Párban improvizálni tudjon 2 percig a szatmári lassú, és friss csárdás motívumaiból
- Az elkészített szatmári koreográfia eltáncolása
- Ismerje a széki négyes lépésanyagát
- Képes legyen zenére körben táncolni a széki négyest
- Párban széki csárdás improvizálása 2 percig.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A vizsgaelőadáson való eredményes szereplés, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint lehet adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

5. 1. 6. Alapfok 4. évfolyam

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulókkal: a tananyagban szereplő tánc típus/okat, mozgásanyagát,

variációit, a kapcsolódó ének és zenei kíséreteket, a tánc művészi és közhasznú formáit – alkalmait.

Fejlessze: mozgáskultúráját, fizikai állóképességét, ritmusérzékét, hallását, képzelőerejét, koncentrálókéességét, tér-, forma- és stílusérzékét, improvizációs képességét, mozgásmemóriáját és vizuális memóriáját.

Ösztönözze a tanulót: közös alkotásra, rádió és tv táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére, aktív részvételre.

Tánctechnika: gimnasztika, *speciális gyakorlatok:* az eddig tanultak nehezített változatai, ugró (assamblé, jeté) gyakorlatok, forgások diagonálban.

Ritmika: nehezebb visszhang gyakorlatok, koordinációs gyakorlatok (mást táncolnak és más tapsolnak),

Néptánc:

Széki táncrend: négyes és csárdás ismétlése, *lassú:* szép páros összefogódzás, lassú lépő helyben, fordulva, előre-hátra haladva,

porka-hétlépés motívumok: ropogtató, páros forgás, előre-hátra lépő, lány kiforgatása, csapás díszítés,

Fiúknak sűrű és ritka tempó: bekezdő, kopogó, csapások, lezárók, lábkörzések, figurák,

Lányoknak, somogyi karikázó: kapuzók, ingó, csárdás, lépő, rida, ridaváltó, belépő.

Daltanulás: Széki lassú, négyes, csárdás dallamok (csujjogatások), somogyi karikázó dalok.

Koreográfia: somogyi és széki anyagból.

Követelmény:

- Ismerje a széki táncrend felépítését, annak részeit
- Képes legyen a széki lassú, porka és hétlépés improvizatív táncolására párban 2 percig
- Lányoknak a karikázóból készült motívumfűzés eltáncolása saját énekre
- Fiúknak széki sűrű, ritka tempó improvizatív táncolása 2 percig.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A vizsgaelőadáson való eredményes szereplés, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint lehet adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

5. 1. 7. Alapfok 5. évfolyam

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulókkal: a tananyagban szereplő tánc típus/okat, mozgásanyagát, variációit, a kapcsolódó ének és zenei kíséreteket, a tánc művészi és közhasznú formáit – alkalmait.

Fejlessze: mozgáskultúráját, fizikai állóképességét, ritmusérzékét, hallását, képzelőerejét, koncentrálókéességét, tér-, forma- és stílusérzékét, improvizációs képességét, mozgásmemóriáját és vizuális memóriáját.

Ösztönözze a tanulót: közös alkotásra, rádió és tv táncos témájú műsorainak figyelemmel

kísérésére, aktív részvételre.

Tánctechnika: gimnasztika, *speciális gyakorlatok:* alapgyakorlatok (rúd és középgyakorlatok), lábkörzések (demi rond, rond e jambe par terre), ugrások (echappé) fordulva is, forgások és ugrások diagonálban.

Ritmika: Hosszabb ritmusképletek memorizálása, nehezebb koordinációs gyakorlatok, régi és új stílusú zene felismerése.

Néptánc:

Dél-alföldi páros ugrós: egyes csárdás (pihenő), kirúgós cifra, oldalazó, hátravágó, kopogó, légbokázó-cifra, futó-kirúgós cifra, csapások, haladó bokázók, földcsapó, szökellős dobogó.

Dél-alföldi csárdás: séta, séta-ugró, séta-lengető, páros forgó, forgóváltó (huppantós, ledobbantós, bokázós), páros bokázó, oldalt dobbantós, kisharang, félfordulós (bedöntve is), előre-hátra haladó.

Lőrincrévi páros táncok: páros forgás, forgás-váltó, kinyitás, kiforgatás, vezetés.

Daltanulás: Dél-alföldi és lőrincrévi dalok.

Koreográfia: Dél-alföldi ugrós és csárdás anyagból.

Követelmény:

- Ismerje a Dél-alföldi páros ugrós és csárdás motívumait
- Képes legyen párban önállóan táncolni 2 percig, zenére
- Ismerje a tanult lőrincrévi tánc lépésanyagát
- Párban önállóan képes legyen táncolni 2 percig a táncot zenére.
- A táncokból készült koreográfiák eltáncolása.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A vizsgaelőadáson való eredményes szereplés, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint lehet adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

5. 1. 8. Alapfok 6. évfolyam

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulókkal: a tananyagban szereplő tánc típus/okat, mozgásanyagát, variációit, a kapcsolódó ének és zenei kíséreteket, a tánc művészi és közhasznú formáit – alkalmait.

Fejlessze: mozgáskultúráját, fizikai állóképességét, ritmusérzékét, hallását, képzelőerejét, koncentrációképességét, tér-, forma- és stílusérzékét, improvizációs képességét, mozgásmemóriáját és vizuális memóriáját.

Ösztönözzé a tanulókat: közös alkotásra, rádió és tv táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére, aktív részvételre.

Készítse fel a diákokat a művészeti alapvizsga letételére.

Tánctechnika: gimnasztika, *speciális gyakorlatok:* az eddig tanultak ismétlése, kombinációja.

Ritmika: összetettebb koordinációs gyakorlatok (különböző láb-, kéz-, fejmozgás), különböző tánc típus zenei anyagának felismerése a tanult táncrend alapján

Néptánc:

Sárközi táncrend:

karikázó: 5/8-os lépő, csárdás, keresztező, rezgők, futó, jobbra-balra váltások,

ugrós: sárközi cifrák, kirúgók, haladók, kopogók

verbunk: cifra, keresztező, hátravágó, záró, váltó, hegyező, csizmaverő, csárdás: kettes csárdás, egylépés, cifra, lippentő, keresztező, bokázó, sarkazó, sergő, forgó, mártogató, kopogók.

Daltanulás: Sárközi dalok: karikázó, ugrós, csárdás

Koreográfia: Sárközből.

Követelmény:

- Ismerje a sárközi táncrendet, felismerje, és különbséget tudjon tenni a különböző zenék közt.
- Lányok: a tanult karikázó eltáncolása, közösen
- Fiúk: decsi verbunk táncolása önállóan 2 percig
- Tudjanak párban 2 percig táncolni sárközi csárdást önállóan
- A készült koreográfia eltáncolása.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A vizsgaelőadáson való eredményes szereplés, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint lehet adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.
 - A 2004-05-ös tanévtől belépő új diákok részére alapvizsga letétele.

5. 1. 9. Továbbképző 7. évfolyam

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulókkal: a tananyagban szereplő tánc típus/okat, mozgásanyagát, variációit, a kapcsolódó ének és zenei kíséreteket, a tánc művészi és közhasznú formáit – alkalmait.

Fejlessze: mozgáskultúráját, fizikai állóképességét, ritmusérzékét, hallását, képzelőerejét, koncentráló képességét, tér-, forma- és stílusérzékét, improvizációs képességét, mozgásmemóriáját és vizuális memóriáját.

Ösztönözzé a tanulót: közös alkotásra, rádió és tv táncos témájú műsorainak figyelemmel

kísérésére, aktív részvételre.

Tánctechnika: gimnasztika, speciális gyakorlatok.

Néptánc:

Gyimesi táncok:

Kárpát medencei: féloláhos, verbunk, lassú és sebesmagyaros, lassú és sebesmagyaros, lassú és sebes csárdás, kettős jártatója és sirülője,

Balkáni táncréteg: sima héjsza, korobjászka, kerekkes, tisztí héjsza, békási ruszka, hosszúhavasi, régi héjsza.

Közép-európai táncréteg: háromsirülős, egytoppantós, háromtoppantós, hétlépés, porka.

Somogyi táncrend: karikázó és ugrós ismétlése, kiegészítése,

Lassú és friss csárdás: kettes csárdás, bokázós csárdás, keresztező csárdás, rezgő, mártogatós, csalogató.

Dal tanulás, koreográfia: A tanult anyagokból.

Követelmény:

- A tanulók ismerjék meg a még fellelhető archaikus környezetben található gyimesi táncrendet
- A gazdag ritmikai elemek közül a nehezen elsajátítható szinkópás mozdulatokat pontosan sajátítsák el
- A forgás közben a párok alkalmazzák a tartás ellentartás törvényét
- Ismerjék fel a balkáni és a Közép-európai táncréteg zenei anyagát, legyenek képesek letáncolni a zenéhez kötődő táncokat
- Képes legyen önállóan táncolni gyimesi féloláhost 3 percig
- Tudjon a gyimesi páros táncokból párban improvizatív módon 3 percig táncolni
- Különbséget tudjon tenni a héjszák között, és ezeket közösen el tudják táncolni
- A korábbi években tanult ismereteiket bővítsék a somogyi táncokból
- Párban képes legyen 2 percig improvizálni somogyi lassú és friss csárdás motívumaiból.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A vizsgaelőadáson való eredményes szereplés, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint lehet adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

5. 1. 10. Továbbképző 8. évfolyam

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulókkal: a tananyagban szereplő tánc típus/okat, mozgásanyagát, variációit, a kapcsolódó ének és zenei kíséreteket, a tánc művészi és közhasznú formáit – alkalmait.

Fejlessze: mozgáskultúráját, fizikai állóképességét, ritmusérzékét, hallását, képzelőerejét, koncentráló képességét, tér-, forma- és stílusérzékét, improvizációs képességét, mozgásmemóriáját és vizuális memóriáját.

Ösztönözze a tanulót: közös alkotásra, rádió és tv táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére, aktív részvételre.

Tánctechnika: gimnasztika, speciális gyakorlatok.

Néptánc:

Palóc táncok:

karikázó: csárdás, bekezdő, bukós, sergő, váltó jobbra-balra,

verbunk: lépő, fordulató, bokázó, lengető, cifra, hegyező cifra, oldaltugró, csapó, sarkazó, csárdás: egylépés, lengető, aprózó, szaladó, hegyező-cifra, bokázó, mártogató.

Székelyföldi táncok:

verbunk: bokázó, ugró bokázó, kopogók, csapásolók, keresztező, terpesz bokázó, koppantgató, forgató: összerázó, átvető, összeugró, csizmaverő, kiforgató, csalogató, forgó, tapsos, ugró bokázó. Szöktetős: cifrák, kopogók.

Daltanulás, koreográfia: Palóc és székelyföldi anyagból.

Követelmény: a tanuló a tanév végén

- Ismerje a palóc táncrendet
- Lányok: a tanult karikázó eltáncolása saját énekekre
- Fiúk: tudjon önállóan táncolni palóc verbunkot 3 percig
- Párban tudjanak improvizatíván táncolni palóc csárdást 3 percig
- Alkalmazzák csárdás közben a verbunkból átvett díszítőelemeket
- Ismerje a székelyföldi táncrendet
- Fiúk: tudjon önállóan 3 percig székely verbunkot táncolni
- Lány: ismerje a székely verbunk alapmotívumait
- Tudjanak párban önállóan táncolni forgatóst, és szöktetőst 3 percig
- Ismerjék fel a palóc és a székelyföldi verbunk hasonlóságát és különbségét, ezt vegyék figyelembe táncolás alkalmával
- Ismeretükről koreográfiában rendezve adjanak számot
- Forgás közben a párok alkalmazzák a tartás ellentartás törvényét

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A vizsgaelőadáson való eredményes szereplés, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint lehet adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

5. 1. 11. Továbbképző 9. évfolyam

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulókkal: a tananyagban szereplő tánc típus/okat, mozgásanyagát, variációit, a kapcsolódó ének és zenei kíséreteket, a tánc művészi és közhasznú formáit – alkalmait.

Fejlessze: mozgáskultúráját, fizikai állóképességét, ritmusérzékét, hallását, képzelőerejét, koncentráló képességét, tér-, forma- és stílusérzékét, improvizációs képességét, mozgásmemóriáját és vizuális memóriáját.

Ösztönözze a tanulót: közös alkotásra, rádió és tv táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére, aktív részvételre

Tánctechnika: gimnasztika, speciális gyakorlatok.

Néptánc:

Mezőségi és kalotaszegi táncok:

mezőségi: lassú cigánytánc, szászka (ritka csárdás), ritka szökős, sűrű csárdás, ritka magyar, sűrű magyar, kocsos, négyes, kalotaszegi: legényes, csárdás, szapora.

Daltanulás, koreográfia: mezőségi, kalotaszegi, vagy mindkettő.

Követelmény:

- Ismerje a mezőségi táncrend felépítését, és annak a részeit meg tudja különböztetni
- Fiúk: tudjon önállóan táncolni 2 percig ritka és sűrű magyart
- Párban tudjanak improvizatív módon táncolni 3-3 percig szászkat, ritka szökőst, sűrű csárdást, és kocsost.
- Tudjanak pontszerkezetben gondolkodni, ennek megfelelően pontokat összeállítani.
- Páros csárdás közben a kapcsolattartás legyen megfelelő.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A vizsgaelőadáson való eredményes szereplés, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint lehet adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

5. 1. 12. Továbbképző 10. évfolyam

Feladatok:

Ismertesse meg a tanulókkal: a tananyagban szereplő tánc típus/okat, mozgásanyagát, variációit, a kapcsolódó ének és zenei kíséreteket, a tánc művészi és közhasznú formáit – alkalmait.

Fejlessze: mozgáskultúráját, fizikai állóképességét, ritmusérzékét, hallását, képzelőerejét, koncentrációképességét, tér-, forma- és stílusérzékét, improvizációs képességét, mozgásmemóriáját és vizuális memóriáját.

Ösztönözzé a tanulót: közös alkotásra, rádió és tv táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére, aktív részvételre.

Készítse fel a diákot a művészeti záróvizsga letételére.

Tánctechnika: gimnasztika, speciális gyakorlatok.

Néptánc: a tanult táncrendek ismétlése, kiegészítő anyagként: német, délszláv, szlovák, román, cigány táncok.

Követelmény:

- Ismerje fel a felső és alsó tiszavidéki cigánytáncot
- Tudjanak különbséget tenni a méhkeréki, az eleki és a kétegyházi táncok között
- Önállóan tudjon improvizálni a csingerálás motívumaiból
- A mozdulatokat a cigánytánc stílusának megfelelően sajátítsák el
- Tánckészletük bővelkedjen aprózókból, csusszanásokból, kopogásokból, csapásból nyolcados tizenhatodos értékben.

Magasabb évfolyamba lépés /záróvizsgára bocsátás/ feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A vizsgaelőadáson való eredményes szereplés, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint lehet adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

Számonkérés formái

Előkészítő:

Félévi beszámoló: a tanult játékok bemutatása, népdalok eléneklése,
év végi bemutató: a tanult játékfűzés, koreográfia bemutatása.

Alapfok, továbbképző:

Félévi beszámoló: gyakorlat: a tanult anyag biztos ismerete, improvizálás
elmélet: a tanult anyaghoz kapcsolódó elmélet (pl. táncrend, zenekari felállás....), népdalok
év végi bemutató: a tanult koreográfiák színpadi bemutatása.

5. 2. Folklórismeret

Az alapfok 3. évfolyamtól alapfok 6-ig heti egy órában tanulják a folklórismeretet. A továbbképző évfolyamain fakultációs óra keretében, a kötelezően választható tantárgyak közül a folklórismeret is hallgathatják a tanulók.

A tanulók minden évfolyamon félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A számonkérés csoportosan és írásban történik. Az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

5. 2. 1. Alapfok 3. évfolyam

Feladat:

Ismertesse meg a tanulóval: néprajztudomány tárgyát, eszközeit, a tananyagban szereplő népszokásokat, ezek eredetét, továbbélési lehetőségeit.

Fejlessze: közösségi kapcsolatait, általános műveltségét, koncentrálo képességét, ízlését, kritikai érzékét.

Ösztönözzé: néprajzi és kultúrtörténeti ismereteinek gyarapítására, gyűjtési lehetőségek kihasználására, rendszeres múzeumlátogatásra.

Tegye nyitottá a folklór iránt.

A magyar népszokások kialakulásában szerepet játszó kultúrkörök:

- kereszténység előtti magyarság szokás-és hiedelemvilágának hagyománya,
- görög-római antikvitás elemei,
- germán-kelta-szláv európai pogányság nyomai,
- zsidó-keresztény kultúrkör meghatározó és asszimiláló hatása.

A közismeretek átadása érdeklődést felkeltve, játékos formában / tojásfestés, locsolás, ajándékozás, kotyolás / a népszokások megelevenítése: betlehemezés, kiszéjálás.

A paraszti év ünnepi időpontjait befolyásoló különböző történelmi időszámítási rendszerek:

- holdév – napév / állandó és mozgó ünnepek /
- évkezdő időpontok / advent, karácsony újév, Szent György nap, stb. /,
- vigília-jelenség / az ünnepi nap kezdetének váltakozó felfogása
- ünnepi félév- gazdasági félév,
- napfordulók, napéjegyenlőségek.

A téli napforduló ünnepköre (Adventtől vízkeresztig)

Advent (“Kisböjt”)

Időbeli meghatározása, egyházi értelme, jelentősége, a fonó szokásköre, szerepe a falu téli szokásaiban, disznótor, advent-kezdő névnapok, a hozzájuk kapcsolódó mágikus, jósló praktikák (András, Katalin, Borbála)

Miklós nap (12.6.)

Miklós püspök legendája (ajándékozás), fonóbeli alakoskodás.

Luca nap (12.13.)

Egykori évkezdés, napforduló, Luca apokrif szent, Luca női démon, kapcsolatos a fénnel, a baromfi termékenységgel, lucajárás, kotyolás, Luca széke, hiedelemmondák.

Karácsony (12.25-26.)

Szenteste (vigília-kérdés), a téli napforduló pogány ünnepe (Baldr-mítosz), keleti misztérium-kultuszok (Hithrász), hannuka, újszövetségi történet (Jézus születése), karácsonyi asztal, étkezési szokások, halottkultusz, mágikus és jósló praktikák, kántálás, névnapköszöntők, vesszőhordás, Paradicsom-játék.

Betlehemezés

Fő időpontja István nap (vértanú), jelmezek, szereplők, hangszerek, a rítusének szövegének elemzése (szarvas-ének, párosító jókívánság, kólingálás), földrajzi-történeti elterjedése, ősvallási, ősköltészeti elemek.

Aprószentek (12.28.)

Újszövetségi történet, korbácsolás, vesszőzés, legényavatás.

Szilveszter - Újév (Kiskarácsony)

Évkezdő szokások: zajkeltés, pásztorjárás, köszöntők, aranyosvíz, mágikus és jósló praktikák, étkezési szokások, a moldvai magyarok “hejgetése”.

Vízkereszt (01.06.)

Újszövetségi történetei (a három napkeleti bölcse, Jézus megkeresztelése, kánai menyegző), vízszentelés, krétaszentelés, házszentelés, csillaghordás, csillagének- a karácsonyi ünnepkör lezáró, a farsang kezdő időpontja.

Követelmény:

- Tudja meghatározni a téli ünnepkör kezdő és záró napját.
- Ismerje az egyes jeles napok időpontját.
- Legyen tisztában az ünnepkörhöz kötődő fogalmakkal.
- Ismerje a népszokások rítusait, szokásokat.
- Az ünnepkör paraszti életvitelhez kapcsolódó eszközöket.
- Legyen képes önállóan előadni 2 rítus-énekeket, 1 szokásszöveget.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A memoriter szöveg- és dallamanyag folyamatos kikérdezése. Az egyes tárgykörök lezárásakor dolgozat. Házi dolgozat.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

5. 2. 2. Alapfok 4. évfolyam**Feladat:**

Ismertesse meg a tanulóval: néprajztudomány tárgyát, eszközeit, a tananyagban szereplő népszokásokat, ezek eredetét, továbbélési lehetőségeit.

Fejlessze: közösségi kapcsolatait, általános műveltségét, koncentráció képességét, ízlését, kritikai érzékét.

Ösztönözze: néprajzi és kultúrtörténeti ismereteinek gyarapítására, gyűjtési lehetőségek kihasználására, rendszeres múzeumlátogatásra.

Tegye nyitottá a folklór iránt.

Jeles napok (Vízkereszttől Dömötör napig)

Ismétlésként hasznos átvenni az időszámítás kérdéseit, különös tekintettel a mozgó (luniszoláris) ünnepekre, melyek a télvégi, tavaszi ünnepkör meghatározó jeles napjai. Vízkereszt még szoláris (napév szerinti) állandó ünnep, de a másként húsvét-pünkösdinek is nevezett periódus többi meghatározó időpontja néhány kivételtől eltekintve már Húsvét, jelenlegi naptárunk szerint változó dátumától függ.

Húsvét előtt 40 nap a Nagyböjt. Ennek kezdete és a Vízkereszt közé eső időszak neve Farsang a recens hagyomány szerint. Húsvét után 50 nappal van Pünkösd (Pentekosztész - ötvenedik). Húsvét vasárnapja a tavaszi napéjegyenlőséget (03.21.) követő első holdtölte utáni vasárnapra esik. Így március 22. és április 25. között kap helyet.

Farsang (01.06. - húshagyókedd)

Eredeti értelmében a nagyböjt előtti utolsó esete, éjszaka (Fasching, Carnevale). Ez a jeles idő a hagyományokban és köztudatban fokozatosan terjeszkedik. Elvesz két napot az eredetileg 42 napos, 6 hetes böjtből. E két nap a farsanghétfő és húshagyókedd. Így terjed ki három napra a farsang lezáró periódusa, a "farsang farka", mely eredetileg csak a vasárnapot jelentette. (Szent László mondta)

A farsang fogalma a mai köztudatban visszafelé is kiterjed. Tulajdonképpen a vízkereszttől nagyböjtig tartó mulatozós időszakot jelenti. Ez az egyházi tilalmaktól és mezei munkáktól

mentes időszak, melynek során a legkülönbözőbb helyszínek (fonó, lakodalom) alkalmat ad a színjátékszerű, maszkos szórakoztatás és szórakozás számára. Húsvét korai, vagy késői ideje szerint beszélünk rövid, illetve hosszú farsangról.

A házasságkötések és az ezekhez kapcsolódó többnapos multságok legfőbb időszaka. A pártában, illetve nőtlenül maradt házasulandó korban levők tréfás-komoly megszegyenyítése a farsang végén (tuskóhúzás, lakodalomparódia, szűzgulyafordítás). Maszkos alakoskodások, alkalmak (fonó, lakodalom). Maszkos felvonulások (téltemetés, farsangtemetés, "memento mori"). Bálszervezés, adománygyűjtés, táncalkalmak. Rétegmultságok (asszonyfarsang, pásztorfarsang, házasok bálja). A mohácsi sokacok busójárása (eredetmonda). A hétfalusiak borica-tánca (európai moreszka hagyomány).

A farsang szoláris jeles napjai:

02.02. Gyertyaszentelő (időjárásjóslás),

03.03. Szent Balázs püspök legendája, balázsolás, iskolástoborzás.

Nagyböjt (hamvazószerdától húsvétvasárnapig)

Egyházi-vallási értelme, tilalmak, kötelességek, böjti játékok, karikázó, a nagyböjt időszakán belüli szoláris ünnep: Gergely-járás (03.12.): iskolás-toborzó, adománygyűjtő szokás.

Virágvasárnap (húsvét előtt egy héttel)

Újszövetségi történet (Jézus bevonulása Jeruzsálembe), barkaszentelés, barkával kapcsolatos mágikus praktikák, kiszehordás, villőzés, zöldág-járás.

Nagyhét

Az újszövetségi passió-történet kivetítve a hét egyes napjaira, általános lusztrációs, megtisztító rítusok.

Nagycsütörtök

"A harangok elmennek Rómában", kereplés, Pilátusverés.

Nagypéntek

A lesgzigorúbb böjt, tüzek kioltása, rituális mosakodás, szóitalan víz, hollóvíz, féregűzés.

Nagyszombat

Új tűz gyújtása, tűzszentelés

Húsvét vasárnapja

Hajnali Jézus-keresés, halottkultusz maradványai (halott etetés, kolduskalács...), körmenet, határjárás, határkerülés, ételszentelés, húsvéti asztal, étkezési szokások.

Húsvéthétfő ("vízbevető")

Termékenységvarázsló locsolás, vesszőzés, tojásajándék, a tojás mitikus jelentősége, szimbolikája, a díszített tojás (keddi viszontöntözés)

Fehérvasárnap (mátkáló vasárnap)

A komatál küldés fő időpontja, a műrokonság (mátkaság, komaság) jelentősége a paraszti életben.

Zöldfarsang (húsvétől pünkösdig)

Játszó, a fiatalok játékszokásai.

Pünkösd (Pentekosztész = ötvenedik)

Újszövetségi értelme: Jézus mennybemenetele után a Szentlélek rászáll az apostolokra - tkp. Az egyház létrejötte. Az ókortól dokumentálhatóan a természet megújulásának ünnepe (római Florália, zsidó Sávúót). A középkor óta ismert szokás a pütkösi király és királyné jelképes házassága a termékenység serkentése végett (angliai Robin Hood ünnepek, olasz Maggió). A magyar falvakban pütkösi királyt választottak vagy jelöltek ki ügyességi és erővetelkedők győzteseiből, aki egy év időtartamára a legények kiváltságokkal rendelkező előjárója lett. Helyenként szinte napjainkig szokás a pütkösi kiskirályné körülhordozása, vallási emlékünnepként, és a kender növekedését serkentő mágikus szertartásként. Árpád-házi Szent Erzsébet legendája, rózsacsoda, pütkösi rózsza. A májusfa táncmulatság rendezésével való "kitáncolása", kidöntése az ünnepkör lezárásaként.

A húsvét-pütkösi ünnepkör szoláris ünnepei

Szent György nap (04.24.)

Kezdő jellegű gonoszjáró nap, főként a marhatartással, tejhaszonnal kapcsolatos mágikus cselekmények ideje (első kihajtás, harmatszedés). Körmenetek, határjárások, általában varázslásra, mágikus eszközök szerzésére, készítésére, gyógyfüvek gyűjtésére különösen alkalmas dátum. Az elásott kincsel kapcsolatos hiedelmek kapcsolódnak hozzá. Időjósító.

Május elseje

Az újjászülető természet ünnepe, a természetben tartott multságok, majálisok ideje. Falun zöld lombokkal díszítik a házakat. Fontos gonoszjáró nap, a boszorkánygyűlések jeles dátuma. A legények szerelmi jelként májusfát állítanak kedvesük háza elé.

Szent Iván napja (06.24.)

Jóllehet már a nagy munkák idejére esik, csillagászati jelentősége miatt kiemelkedő ünnep: a nyári napforduló, a legrövidebb éjszaka dátuma. Rokon népek ünnepei, szláv, germán párhuzamok (fehér éjszakák). Újszövetségi értelme szerint Keresztelő Szent János emlékünnepe (Világos Szent János) (az Iván névforma szláv kapcsolatra utal). Tűzgyűjtés, tűzgrás, tüzes kerek gurítása, tűztutajok úsztatása (nap- és fényszimbolika, mágia). A hosszú szentiváni ének (párosító jelleg, termékenység varázslás).

A tűzön füstölt gyógyfüvek, abban sült gyümölcsök mágikus hatása. Gazdasági jeles nap: a gabona töve "megszakad", tovább nem nő csak érik.

Követelmény:

- Tudja meghatározni a tavaszi ünnepkör kezdő és záró napját.
- Tudja meghatározni a húsvét időpontját.
- Ismerje az egyes jeles napok időpontját, neveit.
- Legyen tisztában az ünnepkörhöz kötődő fogalmakkal.
- Ismerje a népszokások rítusait, szokásokat.
- Az ünnepkör paraszti életvitelhez kapcsolódó eszközöket.
- Legyen képes önállóan előadni 2 rítus-énekeket, 1 szokásszöveget.
- Ismerje a nyári napfordulóig tartó munkához kötődő szokásokat, ünnepeket.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A memoriter szöveg- és dallamanyag folyamatos kikérdezése. Az egyes tárgykörök

lezárásakor dolgozat. Házi dolgozat.

- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

5. 2. 3. Alapfok 5. évfolyam

Feladat:

Ismertesse meg a tanulóval: néprajztudomány tárgyát, eszközeit, a tananyagban szereplő népszokásokat, ezek eredetét, továbbélési lehetőségeit.

Fejlessze: közösségi kapcsolatait, általános műveltségét, koncentráció képességét, ízlését, kritikai érzékét.

Ösztönözze: néprajzi és kultúrtörténeti ismereteinek gyarapítására, gyűjtési lehetőségek kihasználására, rendszeres múzeumlátogatásra.

Tegye nyitottá a folklór iránt.

Az emberélet fordulói (az átmenetek rítusai)

Születés

A születendő gyermek tulajdonságainak befolyásolására és megjósolásra vonatkozó praktikák, babonák. A terhes asszony státusza a családban és a falusi közösségben: előjogok és tabuk. A szüléssel kapcsolatos hagyományok, a bába alakja, az apa szerepe. Az újszülött családba fogadásának formái. Az anyával és az újszülöttel kapcsolatos védelmező mágiák a keresztelőig: Boldogasszony ágya (Boldogasszony pogány alakja), a váltott gyermekkel kapcsolatos hiedelmek. Paszita, komatál. Keresztelő (névadási szokások, keresztetszülők szerepe). Keresztelői multság. Asszonyavatás.

Gyermekkor

Gyermekjátékok (táncoktatóval egyeztetve). A paraszti gyermekkor tárgyi környezet. Munkára nevelés, a munkába állás fokozatai. A gyermekmunka, mint szokásalkalom (libaőrzés stb...). Gyermek kiváltságok.

Legényélet, leányélet

Serdülők számára szervezett alkalmak, ahol elsajátítják a felnőtt fiatalság viselkedésmódját, belenőnek (serketánc, buhabál, aprók tánca, gyermeklakodalom, gyerekfarsang). A nem felavatott serdülők tilalmai, a tabuk megszegésének megtorlása. Legényavatás, leányavatás (legénycéh, banda, leányklasszis, kórus). A fiatalok együttes szórakozásának, megmutatkozásának többé-kevésbé szervezett alkalmi (táncalkalmak, játszó, kollektív munkaalkalmak, bizonyos jeles napok szokásai). Udvarlási szokások, szerelmi élet.

Párválasztás

Szokásjog, a párválasztás szempontjai. Endogámia, exogámia.

A házasság előkészítése

Közvetítés. Leánynéző, háztűznéző, kéretés. A házasságkötést megelőző jogi megállapodások, móríng, hozomány. Kézfogó, eljegyzés, jegyajándékok. Próbaházasság.

A kereszténység előtti magyarság házassági szokásai

Történeti források információi (krónikák, korabeli leírások). A recens anyagban fellelhető utalások. Leányrablás, leányszöktetés, levirátus, asszonyvétel.

Lakodalom

A lakodalmi rítusok rendje. Lakodalmi tisztségviselők, szerepek (vőfélykönyvek). Lakodalmi táncok, alakoskodó, szórakoztató szokások. Hérész, hivatalnok. Tájai eltérések (pl: porkolás - mosdatás, menyasszonytánc újasszonytánc).

A házások életmódja

Családformák, nagycsaládrendszer. Új státusz a falu társadalmában, jogok és tilalmak. Vadházasság, félrelépés, közösségi szankciók.

Halál

A hagyományos paraszti közösségekben élő ember viszonya az elmúláshoz. A halálra való felkészülés. A haldoklóval kapcsolatos szokások. A halottal kapcsolatos szokások, hiedelmek, mágia, tilalmak. A sirató. Temetés, temetkezési szokások (kitérve a pogány magyarság temetkezési rítusainak emlékeire), sírjelek. Halotti tor, gyász, emlékünnepek. Kísértet, hazajáró halott, halottlátó, halottkultusz maradványai.

Az emberélettel kapcsolatos szokások táj szerinti különbségeire is ki kell térni az oktatás folyamán. Ezekből a szokásokból mi maradt fenn a mai napig, a diákok családjában, lakóhelyükön, mit ismernek ők?

Követelmény:

- Ismerjen születéssel, az anyával és az újszülöttel kapcsolatos praktikákat, hiedelmeket.
- Ismerje a paraszti gyermekkor szokásait
- Ismerje meg az emberi élet fordulóihoz kapcsolódó szokásrendet
- Tudja a felnőtté válás követelményeit
- Tájékozott legyen az emberi élet sorsfordulóiról írott művészi alkotásokkal

Feladatok és a magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A memoriter szöveg- és dallamanyag folyamatos kikérdezése. Az egyes tárgykörök lezárásakor dolgozat. Házi dolgozat.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

5. 2. 4. Alapfok 6. évfolyam

Feladat:

Ismertesse meg a tanulóval: néprajztudomány tárgyát, eszközeit, a tananyagban szereplő népszokásokat, ezek eredetét, továbbélési lehetőségeit.

Fejlessze: közösségi kapcsolatait, általános műveltségét, koncentráció képességét, ízlését, kritikai érzékét.

Ösztönözze: néprajzi és kultúrtörténeti ismereteinek gyarapítására, gyűjtési lehetőségek kihasználására, rendszeres múzeumlátogatásra.

Tegye nyitottá a folklór iránt.

Készítse fel a tanulót a művészeti alapvizsga letételére.

A magyar nép hiedelemvilága

Bevezetés

A népszokások anyagának átisméltése, kihangsúlyozva hiedelem összetevőiket:

- sámánizmus,
- pogány elemek,
- keresztény elemek.

A magyar parasztság hiedelemvilágának történeti rétegei

Ősmagyar réteg (finnugor illetve ótörök elemek). A délkelete-európai sztyeppék nagyállattartó nomádjainak világképe. Európai pogány réteg (mediterrán antikvitás, germán, kelta, szláv ősvallás). Zsidó-keresztény kultúra.

A magyar ősvallás

A régészeti, nyelvészeti és történeti anyagban fellelhető adatok (többes lélekhit, fordított túlvilág, totemizmus, szakrális fejedelemség). Sámánizmus (földrajzi etnikai elterjedése, története, kutatása). A sámánhit alapelemei (közvetítő funkció, transz-technika, született hatalom, sámánbetegség, stb.). Nyomai a magyar parasztság hagyományos kultúrájában (táltos, halottlátó, mesei motívumok) regölés, boricatánc.

Világkép

A sámánhitű népek világképe. Párhuzamos világismeret elemei (bibliai, iskolai, pogány). Világ keletkezéséről szóló mítoszok. Föld, világfa, életfa, világrétegek, világvége. Az égítetekkel kapcsolatos hiedelmek (Nap, Hold, csillagképek). Szél, vihar, égbolt, szivárvány. Fémek (arany, vas, kincsmondák). Tűzkultusz. Növények. Állatok (totemizmus, tabunevek...). Emberi testrészek. Mesterséges környezet (ház, termőföld, stb. ...).

Természetfeletti lények

Az alsó mitológia fogalma, animizmus. Mesei lények, hiedelemlények. Metamorfózis, ambivalencia.

Lidérc, ludvérc

Fényjelenség, együttálló démon, tüzes ember, segítő mitmitke.

Szépasszony

Negatív női démon. Megjelenésének ideje, helye (Fata Morgana, Déli báb). Tündérek, kisasszonyok. Váltott gyermek. Környező népek hasonló lényei. Összefonódása a boszorkánnyal.

Kísértet, hazajáró halott

Természeti démonok

Alsó mitológia, a kereszténységet megelőző hitvilág ördögivé degradált, általában ambivalens lényei. Vízi lények (holt ember, vízi ember, sellő, vörössipkások, "Víz Őrzője", Hany Istók). Egyetemes néphit- és mitológiai párhuzamok. Erdei lények (erdei csuda, vadleány, vadember, Tápió) - párhuzamok. Gabonadémon. Óriások, törpék, tündérek (germán-, kelta-, szláv párhuzamok).

Ördög

A kereszténység előtti mitológia degradált alakja (Pán, Faun). A bukott angyalok mítosza. A dualisztikus hitvilág démiurgosza. Démoni gonoszságú, alvilági lény, a boszorkányok ura.

Luca

Visszaütalás a jeles napra; a téli napforduló ambivalens női démona, az asszonyi tevékenységek, tilalmak ellenőre, baromfi-termékenységgel való kapcsolata, madáralak, szembetegségek gyógyítója, apokrif szent.

Egyebek

Vámpírok, gyermekijesztők, betegségdémonok, küldött farkas, sárkány.

Természetfeletti erővel rendelkező emberek

Táltos

Sámánizmus. A pogány sámán recens magyar megfelelője. Táltos mondák.

Garabonciás

Nyugati mágusalak elkeveredve a táltossal. Kelet-nyugati területi elterjedés.

Boszorkány

A népmesei boszorkányalak: Baba Jaga, bába, vasorrú bába - szláv hatás.

A középkori boszorkányperek boszorkánya: történeti összefoglalás, boszorkányszervezetek, sátánizmus, eretnokségek, pogány hitmaradványok (Könyves Kálmán)

A néphit boszorkánya: történeti elemek, tudományszerzés, funkció (oldás-kötés, rontás, gyógyítás), metamorfózis, gonoszjáró napok, védekezés, hiedelemmondák.

Tudományosok

A gonoszok, boszorkányok ellenfelei, sámánisztikus motívumok; tudós pásztor, tudós kocsis, molnár, "értelmiségi ördögösség" (Faust-monda, Hatvani professzor).

Látók, nézők, gyógyítók

Átmenet a született tudósok és a szerződött ördögösök között; léleklátó, halottlátó, jósló koldus, vándor, javasok, gyógykovácsok.

A magyar tündérmesék világának hiedelemelei

Már nem élő hiedelmek alakjai. Eltéréseik a valóban hitt hiedelmek alakjaitól. A sztyeppe nomád hősénekek hatása.

Babona, babonás cselekmények

Rontás, igézés. Oldás - kötés, szerelmi varázslások. Megnyomás, lóvá tevés. Haszonelvétel (főként a szarvasmarhával kapcsolatosan). Védekezési praktikák. A jövő megismerését és befolyásolását célzó varázslatok. A szó ereje (ráolvasások, tabunév, antik párhuzamok).

A diákok környezetében /család, iskolai osztály, baráti társaság, falu/ mai is „élő” és használatos babonák hiedelmek megbeszélése. Az itt tanultakkal való összevetése.

Követelmények: a tanuló a tanév végén

- Ismerje a magyarok keleti ősvallásának elemeit
- Értse a paraszti világ hiedelemvilágát, ismerje annak összetevőit
- Ismerje a természetfeletti erők fogalomrendszerét
- Beszélgetések alkalmával, használja a témához kapcsolódó néprajzi szakkifejezéseket

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A memoriter szöveg- és dallamanyag folyamatos kikérdezése. Az egyes tárgykörök lezárásakor dolgozat. Házi dolgozat.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

- A 2004-05-ös tanévtől belépő új diákok része művészeti alapvizsga letétele.

5. 2. 5. Továbbképző 7. évfolyam

Feladat:

Ismertesse meg a tanulóval: néprajztudomány tárgyát, eszközeit, a tananyagban szereplő népszokásokat, ezek eredetét, továbbélési lehetőségeit.

Fejlessze: közösségi kapcsolatait, általános műveltségét, koncentráció képességét, ízlését, kritikai érzékét.

Ösztönözze: néprajzi és kultúrtörténeti ismereteinek gyarapítására, gyűjtési lehetőségek kihasználására, rendszeres múzeumlátogatásra.

Tegye nyitottá a folklór iránt.

Népköltészet

A népköltészet általános jellemzői

Hagyományozás, szóbeliség, változatokban élés. A közösségi jelleg és az egyéni alkotás kölcsönhatása, együttműködése. Alkalmhoz kötöttség. A magyar néprajzi iskola jelentősége ("egyéniségkutatás").

Verses népköltészet

Eposz

Az eposz műfaji jellemzői, tartalmi sajátosságai. Tematikus énekciklusok (pl. a balkáni Novák alakjához kapcsolódó hősi énekek), szerkesztett népi eposzok (pl. Kalevala), műeposzok feltételezhető népi hátérrel (pl. Roland-ének). A magyar naiv eposz kérdése (Arany János).

Népdal

Tematikus, tartalmi csoportok; Szerelmi líra, történeti-, vitézi énekek, bujdosó és rabköltészet, pásztor- és betyárdalok (összefüggéseik az előzőkkel), a katonadalok történeti rétegei, summás- és aratódalok, cseléd- és szolgálóénekek, mulató és bordalok, tréfás, csúfolódó dalok, szokásénekek, egyéb.

Népdalok memoriter elsajátítása egyeztetve a táncoktatóval és az ének-zene tanárral.

Ballada

A műfaj kutatásának története, irányzatai. Előadási alkalmi, előadásmódja. Földrajzi elterjedése és területi sajátosságai. Régi stílus, új stílus, átmeneti típusok. A ponyva. Formai kérdések. Egyes klasszikus típusok legszebb variánsainak megismerése, tartalmi elsajátítása, néhány memoriter.

Prózai népköltészet

Mese

A műfaj felfedezése, kutatói irányzatok. A műfaj története. Előadásának módja, alkalmi.

A magyar népmese főbb csoportjai kötelező olvasmányokkal:

Tündérmesék, hősmesék (nomád hősénekek párhuzamai ősvallási maradványok), novellamesék, trufák (reneszánsz kapcsolat), falucsúfolók, rátótiádák (vice), legendamesék (apokrif egyházi hagyomány - laikus néphit), állatmesék (történeti párhuzamok).

A magyar népmese formai sajátosságai:

Monda

A történeti mondák tartalmi csoportjai; helyi mondák, hiedelemmondák, fabulat - memorat, álhiedelemmondák.

Prózai kisműfajok

Szólások, közmondások, találós kérdések.

A tanulók által ismert, de nem az iskolában tanult mesék, dalok, szólások, találós kérdések, megbeszélése, értelmezése. Ezzel a módszerrel közelebb hozzuk a diákokat a tananyaghoz, felkeltjük az érdeklődésüket.

Követelmények: a tanuló a tanév végén

- Ismerje a népköltészet általános jellemzőit
- Ismerje a verses népköltészet felosztását
- Ismerje a prózai népköltészet felosztását
- Tudjon idézni az órákon megismert művekből
- Ismerje magyar irodalomban előforduló népi elemek íróinak munkásságát

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A memoriter szöveg- és dallamanyag folyamatos kikérdezése. Az egyes tárgykörök lezárásakor dolgozat. Házi dolgozat.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

5. 2. 6. Továbbképző 8. évfolyam

Feladat:

Ismertesse meg a tanulóval: néprajztudomány tárgyát, eszközeit, a tananyagban szereplő népszokásokat, ezek eredetét, továbbélési lehetőségeit.

Fejlessze: közösségi kapcsolatait, általános műveltségét, koncentráció képességét, ízlését, kritikai érzékét.

Ösztönözze: néprajzi és kultúrtörténeti ismereteinek gyarapítására, gyűjtési lehetőségek kihasználására, rendszeres múzeumlátogatásra.

Tegye nyitottá a folklór iránt.

A magyar nép táji, történeti csoportjai

Az oktatás célja ebben az évben az eddig tanult folklórismertetek elhelyezése földrajzi és történelmi keretek között, hangsúlyozva az egyes csoportok kialakulásának és hagyományos kultúrájának eltéréseit, ismétlésként felhasználva a már elsajátított tudást.

Bevezetés

Történeti kérdések. Módszertani kérdések, csoportosítási szempontok, rendszerek (Bartók Béla, Martin György). Vallási elkülönülés, kiváltságos rétegek, endogámia-exogámia.

Valóságos néprajzi-etnikai csoportok; "saját identitástudatú", "önmegkülönböztető", környezete által elkülönített, megkülönböztetett.

Etnokulturális csoport (néprajzi, történeti módszerekkel, szempontok alapján elkülöníthető).

Táji csoport

Dunántúl; Bakony, Balaton-felvidék, Göcsej és Hetés, Kisalföld (Hanság, Rábaköz,

Szigetköz), Mezőföld, Ormányság, Őrség, Sárköz (Tolnai), Somogy, Szlavónia, Zselic.

Felföld: a palócokról általában, barkók, Csallóköz, Galgamente, Matyók, Mátyusföld, Tokaj - Hegyalja, Zomborvidék.

Alföld: Bácska, Bánát, Bodrogköz, Debrecen, hajdúk, jászok, Kalocsa vidéke (Kalocsa-Sárköz), kunok, Szeged.

Erdély, Partium, Moldva, Bukovina: Erdély és a Partium történelme általában, Kalotaszeg, Mezőség, Szék, székelyek, csángók (Moldva, Gyimes, Hétfalu).

Követelmények: a tanuló a tanév végén

- Ismerje a magyar nép, táji történeti csoportjait
- Legyen rálátása a Magyarországra betelepült nemzetiségek helyzetére
- Tudja elhelyezni a Kárárt-medencén belül Magyarország táji, nemzetiségi csoportjait
- Ismerje fel a tájegységek közötti hasonlatosságokat és különbözőségeket

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A memoriter szöveg- és dallamanyag folyamatos kikérdezése. Az egyes tárgykörök lezárásakor dolgozat. Házi dolgozat.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

5. 2. 7. Továbbképző 9. évfolyam

Feladat:

Ismertesse meg a tanulóval: néprajztudomány tárgyát, eszközeit, a tananyagban szereplő népszokásokat, ezek eredetét, továbbélési lehetőségeit.

Fejlessze: közösségi kapcsolatait, általános műveltségét, koncentráció képességét, ízlését, kritikai érzékét.

Ösztönözzé: néprajzi és kultúrtörténeti ismereteinek gyarapítására, gyűjtési lehetőségek kihasználására, rendszeres múzeumlátogatásra.

Tegye nyitottá a folklór iránt.

Munkavégző ünnepek

Az egyes, különösen fontos paraszti munkafolyamatok lezárásának ünnepei.

Aratás

Kezdés: Péter-Pál (VI.29.), Sarlós Boldogasszony (VII.2.). Aratókoszorú, felvonulás, aratóbál.

Szüret

Kezdés, hegytörvények. Szüreti koszorú, szüreti bál (a neves borvidékeken különösen díszes külsőségek). Tokaj-hegyalja: Baksus, kapáscéh, kádártánc.

Leányvásárok (gesztenyeszüret)

Az exogám közösségek házasságszerzési alkalmai (Baranya-Sárköz).

Pásztorok és cselédek évadzáró napjai

Szentmihály nap (IX.29.)

Országosan a szezonra szerződött bér munkások elszámolási és esetenként újrafogadási napja. Bálók. Időjósítás.

Vendel (X.20.)

Főként a nyugati területek juhászainak ünnepe.

Dömötör (X.26.)

A keleti területeken "juhász újév".

Disznótor (András nap körül, adventben)

Családi, szűkebb körű multság, nyársdugás.

Követelmények: a tanuló a tanév végén

- Ismerje a nyári és őszi munkavégzéshez kapcsolódó szokásokat.
- Ismerje a betakarítások ünnepeinek kezdő és végző napját, illetve ezek ünnepeit.
- Tudja a házasság szerző szokásrendeket.
- Ismerje a jeles napokhoz kötődő időjósításokat.
- Ismerje a családi ünnepek megtartásának szokásait.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A memoriter szöveg- és dallamanyag folyamatos kikérdezése. Az egyes tárgykörök lezárásakor dolgozat. Házi dolgozat.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

5. 2. 8. Továbbképző 10. évfolyam

Feladat:

Ismertesse meg a tanulóval: néprajztudomány tárgyát, eszközeit, a tananyagban szereplő népszokásokat, ezek eredetét, továbbélési lehetőségeit.

Fejlessze: közösségi kapcsolatait, általános műveltségét, koncentráció képességét, ízlését, kritikai érzékét.

Ösztönözzé: néprajzi és kultúrtörténeti ismereteinek gyarapítására, gyűjtési lehetőségek kihasználására, rendszeres múzeumlátogatásra.

Tegye nyitottá a folklór iránt.

Készítse fel a tanulót a művészeti záróvizsga letételére.

Társadalmi kultúra:

- Osztályok, rétegek
- A család szerkezete
- A társas élet

Anyagi kultúra:

- A magyar településrendszer
- Magyar népi építkezés
- Gyűjtögetés
- Halászat
- Vadfogás
- Méhészet

- Földművelés
- Állattenyésztés
- Táplálkozás

Szellemi néprajz

- Népi világkép
- Népmese
- Monda, anekdota
- Szólások, közmondások
- Ballada, népdal
- Népzene
- Kalendárium
- Az emberi élet fordulói

Követelmények: a tanuló a tanév végén adjon számot a

- Paraszti társadalom rétegződéséről, hierarchiájáról.
- A nagycsaládok felépítéséről, az egyének által elfoglalt helyéről.
- Kihalóban lévő paraszti mesterségekről.
- A szellemi kultúra felosztásáról.
- Ismerje a népi kultúra irodalmi megjelenését.
- Tudjon előadni önállóan – típusonként – egy-egy alkotást.

Magasabb évfolyamba lépés /záróvizsgára bocsátás/ feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A memoriter szöveg- és dallamanyag folyamatos kikérdezése. Az egyes tárgykörök lezárásakor dolgozat. Házi dolgozat.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

5. 3. Tánc történet

5. 3. 1. Továbbképző 7. évfolyam

Feladat:

Ismertesse meg a tanulóval a: tánc közhasznú és művészi formáit, a tananyagban szereplő tánc történeti korok jellemzőit, a színpadi tánc kialakulásának korszakait, az egyetemes és magyar tánc történet – a tananyaghoz kapcsolódó – művészeit, alkotóit.

Alakítsa ki a tanulóban az esztétikai érzéket, a művészetek befogadására nyitott attitűdöt, fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására.

Fejlessze a nem verbális megnyilvánulások iránti fogékonyságot, képzelőerőt, vizuális memóriát és a tánc komplexitásából adódóan a társ művészetek iránti érzékenységet.

Ösztönözzön rendszeres színház látogatásra, táncos témájú műsorok figyelésére, táncos eseményeken való részvételre.

A köznapi és művészi mozgás

- Eletfunkciós mozgások
- Speciálisan szabályozott mozgások
- Hétköznapi kifejező mozgások

- Közhasznú és művészi tánc
- Primitív törzsi táncok
- Társasági táncok
- Karaktertáncok
- Autonóm táncművészet
- Absztrakció
- Tartalom és forma egysége
- A tánc és társművészetek
- Tánc és zene kapcsolata
- Képi jelleg – zenei mozgás
- Szórakoztató művészet
- A tánc történet főbb korszakai
- ősművészet
- ókor: Egyiptom, India, Kína, Japán, Görög, Római
- középkor: udvari balett kialakulása
- reneszánsz:
- barokk:
- klasszicizmus: Noverre, Vigano.

Követelmények:

- Tudja meghatározni a tantárgyhoz kapcsolódó fogalmakat.
- Ismerje a művészeti ágak egymásra hatását.
- Ismerje a műfajok összefonódását és elkülönülését.
- Tudja a művészi tánc kialakulásának állomásait, jelentősebb alkotóit.
- Ismerje a stíluskorszakok jellemző vonásait.
- a klasszicizmusig.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A félévi és év végi vizsga letétele /vizsgakiállítás, vizsgaelőadás/, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

5. 3. 2. Továbbképző 8. évfolyam

Feladat:

Ismertesse meg a tanulóval a: tánc közhasznú és művészi formáit, a tananyagban szereplő tánc történeti korok jellemzőit, a színpadi tánc kialakulásának korszakait, az egyetemes és magyar tánc történet – a tananyaghoz kapcsolódó – művészeit, alkotóit.

Alakítsa ki a tanulóban az esztétikai érzéket, a művészetek befogadására nyitott attitűdöt, fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására.

Fejlessze a nem verbális megnyilvánulások iránti fogékonyságot, képzelőerőt, vizuális memóriát és a tánc komplexitásából adódóan a társművészetek iránti érzékenységet.

Ösztönözzön rendszeres színházlátogatásra, táncos témájú műsorok figyelésére, táncos eseményeken való részvételre.

Készítsen fel a művészeti záróvizsgára.

Romantikus balettek:

olasz – Taglionik és Grissi majd Blasis munkássága /Szilfid/

francia – Perrot munkássága /Giselle/
osztrák – Elssler /Sánta ördög/
Exelsior – revüszínház megjelenése
Orosz – Valdeberg, Didelot, Petipa /Új Werther, Rómeó és Júlia. Ruszlán és Ludmilla, A fáraó leánya,/

Klasszikus balettek:

Petipa – Csipkerózsika, Hattyúk tava.
Isidora Duncen és Dalcroze hatása
Gyegilev – Fokin /Hattyú halála/
Nyizsinszkij /Egy Faun délutánja/
Nyizsinszka /jazz és blues elemek /

Modern irányzatok:

Isidora Duncen és Dalcroze hatása
Kurt Jooss, Bejart, Martha Graham, José Limon, Cunningham.
Madzsar Alíz, Lábán Rudolf, Szentpál Olga és Mária

Folklorizmus:

A magyar néptánc megjelenése a színpadon
Berzsenyi, Batsányi, Csokonai = a kezdetek
1930-as évek – Gyöngyösbokréta – Paulini Béla
Molnár István
II. vh után: Krizsán Sándor, László Bencsik Sándor, Rábai Miklós
Martin György,
Pesovár Ernő, Tímár Sándor, Györgyfalvai Katalin, Kricskovics Antal, Novák Ferenc
Nagy Albert, Foltin Jolán, Kardos László
Zsuráfszky Zoltán, Farkas Zoltán, Janek József.

Követelmények:

- Tudja a művészi tánc kialakulásának állomásait, jelentősebb alkotóit.
- Ismerje a stíluskorszakok jellemző vonásait, alkotóit – a klasszicizmustól.
- Legyen tisztában a modern stílusirányzatokkal.
- Ismerje a néptánc színpadi megjelenésének állomásait, alkotóit.
- Ismerje a néptánc fennmaradásának és tovább élésének lehetőségeit a mai társadalomban.

Magasabb évfolyamba lépés /záróvizsgára bocsátás/ feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A félévi és év végi vizsga letétele /vizsgakiállítás, vizsgaelőadás/, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint adni.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

5. 4. Kinetográfia

5. 4. 1. Továbbképző 9. évfolyam

A mozdulatelemzés néhány alapfogalmának elsajátítása után a mozdulatelemzés és a táncjelírás tanítása párhuzamosan történik.

Mozdulatelemzés:

1. A tánc tagolódása:

fázis - motívum - motívumfűzés - tánc

2. Alaptényezők:

- **plasztika**
(irányok, mellékirányok, fő magassági fokok, frontirányok, térrajz)
- **ritmika** (hangjegyérték, metrum és ütem, ritmus, tempó)
- **dinamika** (erőfok, feszítés-lazítás)

3. A mozdulat és helyzet típusai:

- **lépés**
- **súlyt hordó láb mozgása**
föl - le, lábujjhegy - térdhajlítás, forgatás, rúgás jobbra-balra
- **gesztus**
levegőben lévő láb mozdulata (levegőben lévő láb csúsztatása, kar-fej forgatása)
- **ugrás**
- **helyzettípusok**
testpozíció (állás), súlytalan testrészek mozdulatlanlansága, szünet a testben, szünet a térben, szünet a helyen

5. 4. 2. Továbbképző 10. évfolyam

Mozdulatelemzés:

Mozdulattípusok:

- **forgás**
 - perdülő
 - perdülés nélkül
 - ugró

Táncjelírás:

1. Alapfogalmak:

vonrendszer irányok

2. Mozdulat típusok jelölése:

- **lépés jelölése**
- **magassági szintek** (forgatás jelölése később)
- **kiegészítő jelek:**
Kapocs
ismétlőjel (csúsztatás, forgatás jelölése később)
- **ugrás jelölése**
- **kiegészítő jelek:**
távolság csökkentés, növelés földhöz közeli lábmozdulatok, kis térdhajlítás, feszítés a lábfej részei, azok alkalmazása: (talajérintés, gördülő és csúszó lépés)
- **dinamikai jelek:**
(erőteljes lábmozdulat, rugózás-rezgés, bokázó-taps)
- **Pozíciójelek**
forgatás jele
helyzettípusok jelölése

Táncjelírás:

- **különböző típusú forgások jelölése**

Frontirányok

- **kiegészítő jelek**
testrészek és ízületek (csapásolás,

- keringés
- gesztus
- testrészek forgatása
- karhelyzetek
- csípő forgatása
- törzs forgatása, döntése, hajlítása

lábszárkörzés, lábfej tartás (lefesztített, “pipáló”)

- keringés jelölése
- újabb gesztusok jelölése

Kiegészítő fogalmak

- páros viszony
- fogások
- táncos-eszköz viszonya
- páros viszony jelölése
- fogások jelölése
- vonatkozási jel

6. A művészeti alapvizsga követelményei

1. Az alapvizsgára bocsátás feltételei:

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett.

2. Az alapvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja:

Az alapvizsga követelményeket, vizsgafeladatokat – valamennyi vizsgatantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni.

Az alapvizsgán a szakmai követelményeknek megfelelő szint kérhető számon.

Az alapvizsga vizsgafeladatokat a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírátható legyen a tanuló felkészültsége és tudása.

Az alapvizsga feladatokat a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá, amennyiben az nem felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja.

3. Az alapvizsga egyes részei alóli felmentés:

Mentesül az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet eléri.

4. A vizsga részei:

A vizsga írásbeli és szóbeli - gyakorlati részből áll.

Írásbeli vizsgát tesz a tanuló folklórismeret tárgyából, melynek időtartama: 45 perc

Gyakorlati vizsgát tesz a tanuló népi játék, néptánc tantárgyból, melynek időtartama:

1,5 perc / bemutatandó táncrend.

Gyakorlati vizsgán számol be a tanuló a bemutatott táncrend elméleti háttéréről:

1,5 percen.

5. A vizsga tartalma:

A írásbeli vizsga tartalma:

A vizsga anyaga a helyi tanterv alapján a szaktanár által összeállított folklórismereti témakörökből áll. A tanulók egy előre összeállított teszt jellegű dolgozat keretében, önállóan számolnak be tudásukról.

Folklórismereti témakörök:

Népszokások, bevezetés

Jeles napok:

Adventtől–vízkeresztig: Advent (“Kisböjt”), Miklós és Luca nap, Karácsony, Betlehemezés, Regöles, Aprószentek, Szilveszter – Újév, Vízkereszt

Vízkeresztől – Dömötör napig: Farsang, Nagyböjt, Húsvét, Zöldfarsang, Pünkösöd, munkavégző ünnepek: aratás, szüret

Pásztorok és cselédek évadzáró napjai: Szentmihály, Vendel, Dömötör nap, disznótor

Az emberi élet fordulói:

Születés, gyermekkor, legény- és leányélet, párválasztás, házasság, lakodalom, halál.

A gyakorlati vizsga tartalma:

A három táncdialektusból (1. nyugati vagy dunántúli, 2. középső vagy tiszai, 3. keleti vagy erdélyi dialektus) választott, s a helyi pedagógiai programban szereplő táncrendekből kettő előadása kiscsoportban (maximum 3 pár), illetve a szolisztikus táncokat egyéneként.

Az egyiket a vizsgázók, a másikat a vizsgáztatók választják.

A tanult eredeti anyagot párban, illetve egyéneként improvizálják.

Ismerniük kell még legalább két játékot, a tájegység táncrendjét, a benne található tánc típusok nevét, a kísérő zenekari felállást, s a legjellemzőbb viseletet alapszinten.

6. A vizsga értékelése:

A írásbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:

- az egyes jeles napok időpontjának ismerete,
- a jeles napok magyarázó történetének ismerete,
- tájékozottság a hagyományos paraszti élet jellegzetes fordulópontjairól,
- a szokáshoz fűződő népdalok, rítusénekek, szokásszövegek helyes tolmácsolása.

A gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a tanult táncok pontos, stílusos bemutatása,
- technikai biztonság,
- táncos párjával való együttműködés kialakítása,
- zenével való összhang,
- a gyakorlathoz tartozó elmélet pontos tudása.

7. A művészeti záróvizsga követelményei

1. A záróvizsgára bocsátás feltételei:

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett.

2. A záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja:

A záróvizsga követelményeket, vizsgafeladatokat – valamennyi vizsgatantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell

meghatározni.

A záróvizsgán a szakmai követelményeknek megfelelő szint kérhető számon.

A záróvizsga vizsgafeladatokat a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbíráható legyen a tanuló felkészültsége és tudása.

A záróvizsga feladatokat a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá, amennyiben az nem felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja.

3. A záróvizsga egyes részei alóli felmentés:

Mentesül az adott tantárgyból a művészeti záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet eléri.

4. A vizsga részei:

A vizsga szóbeli és gyakorlati vizsgarészből áll.

A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:

Folklórismeret, Tánc történet 10 perc

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama:

Néptánc 15 perc

5. A vizsga tartalma:

A szóbeli vizsga tartalma:

Tánc történet:

- a köznapi és művészi mozgás,
- a tánc és a társművészetek,
- a tánc történet főbb korszakai, a tánc társadalmi szerepének változásai:
- a tánc és a vallások, rítusok (őskor, ókor)
- a tánc és a szórakozás, a tánc és a reprezentáció (ókor, középkor, reneszánsz, barokk)
- a színpadi táncművészet kialakulása (udvari balett)
- romantikus balettek,
- klasszikus balettek,
- modern tánc,
- folklórizmus,
- jelentős hazai együttesek profiljának, táncosok pályájának, koreográfusok munkásságának jellemzői,
- az egyetemes tánc történet legjelentősebb alkotói és műveik.

Folklór ismeret:

Népszokások, bevezetés

Jeles napok:

Adventtől–vízkeresztig: Advent (“Kisbőjt”), Miklós és Luca nap, Karácsony, Betlehemezés, Regölés, Aprószentek, Szilveszter – Újév, Vízkereszt

Vízkeresztől – Dömötör napig: Farsang, Nagybőjt, Húsvét, Zöldfarsang, Pünkösöd, munkavégző ünnepek: aratás, szüret

Pásztorok és cselédek évadzáró napjai: Szentmihály, Vendel, Dömötör nap, disznótor

Az emberi élet fordulói:

Születés, gyermekkor, legény- és leányélet, párválasztás, házasság, lakodalom, halál.

A gyakorlati vizsga tartalma:

- A három dialektusból választott, s a helyi pedagógiai programban szereplő 5 teljes táncrendből három előadása párban, illetve egyéneként.
- Az egyiket a vizsgázók, a másik kettőt a vizsgáztatók választják.
- A tanult eredeti anyagot párban, illetve egyéneként improvizálják.
- Ismerniük kell még a tájegység táncrendjét, a benne található tánc típusok nevét, a kísérő zenekari felállást, s a viseletet.

6. A vizsga értékelése:

Tánc történet szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a tánc művészi és közhasználatú formáinak ismerete,
- a táncművészet főbb korszakainak ismerete,
- tájékozottság a táncművészet műfajainak jellegzetességeiről,
- a tánc és a társművészetek kapcsolatának ismerete,
- kiemelkedő alkotók és művek ismerete.

Folklór ismeret vizsga értékelésének általános szempontjai:

- az egyes jeles napok időpontjának ismerete,
- a jeles napok magyarázó történetének ismerete,
- tájékozottság a hagyományos paraszti élet jellegzetes fordulópontjairól,
- a szokáshoz fűződő népdalok, rítusénekek, szokásszövegek helyes tolmácsolása.

A gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a tanult táncok pontos, stílusos bemutatása, tudatos alkalmazása az improvizáció során
- technikai biztonság,
- táncos párjával való együttműködés kialakítása,
- zenével való összhang,
- koreográfiák ismerete,
- a gyakorlathoz tartozó elmélet pontos tudása.

Az alapvizsga és záróvizsga minősítése:

A megadott általános értékelési szempontok figyelembevételével az alapfokú művészetoktatási intézmény részletes értékelési szempontsört, illetve útmutatót készít.

A tanuló teljesítményét az alapvizsgán és a záróvizsgán vizsgatantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsgatantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a gyakorlati tantárgyból kapott osztályzata a döntő.

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsgatantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a vizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulóknak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

III. AZ ISKOLA HELYI TANTERVE 2011. 09. 01-TŐL FELMENŐ RENDSZERBEN

A Dr. Martin György Alapfokú Művészeti Iskola Helyi Tanterve a 2011. évi CXCV. számú Köznevelési törvény, valamint a 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendelet és a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet vonatkozó paragrafusai alapján készült.

1. Az iskola helyi sajátosságai

A Dr. Martin György Alapfokú Művészeti Iskola 1999 óta szoros együttműködésben dolgozik Szeged legnagyobb létszámú és legrégebbi múltra visszatekintő hagyományőrző és hagyományápoló együttesével a Szeged Táncegyüttesrel, mely a város kulturális-közművelődési és művészeti életében évtizedek óta meghatározó szerepet tölt be. Az együttes tagjai elsősorban Szeged város gyermekei és fiataljai. Az együttes célkitűzése folklórhagyományaink ápolása, terjesztése, korszerű színpadi művek bemutatása.

Iskolánk tanulói rendszeresen részt vesznek a Szeged Táncegyüttes rendezvényein és az általa rendszeresen megrendezésre kerülő nemzetközi néptánc fesztiválokon és találkozókön. Ezek az események kitűnő alkalmat jelentenek a különböző kultúrák, népszokások megismeréséhez és megismertetéséhez.

2. Néptánc tanszak

2. 1. A néptáncoktatás általános fejlesztési követelményei

A néptánc tanszak célja a magyar néptánc és népi kultúra iránti érdeklődés kialakítása és elmélyítése, hagyományaink, kulturális örökségünk továbbtételése, a mozgáskultúra megalapozása és fejlesztése, a tánc, mint a közösségteremtés és közösségformálás lehetséges eszközeinek értelmezése.

Kiemelt kompetenciák a néptánc területén

Szakmai kompetenciák

A táncos képességek – készségek – jártasságok kialakítása és fejlesztése

A hagyományos népi játékmód ismerete

Korszerű szemléletmód kialakítása a népi kultúra–népélet összefüggő rendszerének értelmezéséhez

A tánc általánosan jellemző vonásainak ismerete és gyakorlati alkalmazása

A zenéhez igazodó, alkalmazkodó táncos mozgás kialakítása

Az improvizáció és a táncszerkesztés törvényszerűségeinek, szabályainak az életkori sajátosságoknak megfelelő ismerete és tudatos alkalmazása

A térforma, stílusérzék és mozgásmemória fejlesztése, az alakzatok, formák gyakorlati alkalmazása

A táncokhoz kapcsolódó énekek, zenei kísérek, jellemző viseletek, szokások és a társasági táncélet alkalmainak megismerése

A színpad általános törvényszerűségeinek megismertetése

Előadói táncos magatartás kialakítása az életkori sajátosságoknak megfelelően
A színpadi táncművészet legfontosabb ágazatainak, korszakainak és művészeti alkotásainak megismerése

Személyes kompetenciák

Az esztétikai érzék fejlesztése

A rendszeres és következetes kitartó munkára nevelés

Nyitottságra, valamint a múlt és a jelen értékeinek befogadására nevelés

Folyamatos ismeretbővítésen keresztül a szintetikus látásmódra való nevelés

A vizuális memória és a képzelőerő fejlesztése

A kreativitás és a testi–lelki állóképesség fejlesztése

A kommunikáció verbális és nonverbális módjainak alkalmazása

Társas kompetenciák

A közösségi alkotás öröme, a közösségi kultúra értékei iránti fogékonyság kialakítása

A másság elfogadásának képessége

Az önálló döntéshozatal képessége

Kezdeményezőkézség, egyéni feladat és szerepvállalás

A kapcsolatteremtő képesség fejlesztése

A szabálytudat kialakítása

A csoportnorma kialakítása

A segítő életmódra nevelés s a szociális érzékenység fejlesztése

A közösségi szemlélet kialakítása

A környezet megóvásának fontossága

Az egészséges életmód igénye

Módszerkompetenciák

Az ismeretbefogadás képességének fejlesztése.

Az intelligens tudás megszerzésére irányuló igény kialakítása.

Az összefüggések megértésére, a következtetések levonására irányuló fejlesztések.

Az ismeretek alkalmazásának, újrafogalmazásának képessége.

A kreatív alkotói folyamatokban való részvétel igényének kialakítása.

A hatékony önálló tanulásra nevelés.

Az alkalmazott tudás kialakítása, a képzés során elsajátított ismeretek alkalmazása más környezetben is.

A tehetség azonosítása, tehetséggondozás, mentorlás, nyomon követés.

2. 2. A képzési struktúra a tanszak tantárgyai és azok óraszámjai

Főtárgy:

Népi játék (1–2. előképző évfolyamon)

Néptánc (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképző évfolyamon)

Kötelező tantárgy:

Folklórismeret (3–6. alapfokú évfolyamon)

Tánc történet (9–10. továbbképző évfolyamon)

Kötelezően választható tantárgyak az összevont osztályokban:

Folklórismeret

Tánc történet

Választható tantárgyak:

Népi játék (1–2. előképző évfolyamon)
 Néptánc (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképző évfolyamon)
 Népzenei alapismeretek (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképző évfolyamon)
 Táncjelírás–olvasás (9–10. továbbképző évfolyamon)

Képzés ideje: 12 év

Évfolyamok száma: 12 Előképző: 2
 Alapfok: 6
 Továbbképző: 4

Csoport létszám: átlag 15 fő max.: 20 fő

Órák időtartama: 45 perc

Heti óraszám: Előképző min. 2 x 45 perc

 Alapfok min. 4 x 45 perc

 Továbbképző min. 4 x 45 perc

2. 3. Óraterv

<i>Tantárgy</i>	<i>Osztályok</i>											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.
<i>Főtárgy</i>	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
<i>Kötelező tantárgy</i>					1	1	1	1			1	1
<i>Kötelezően választható tantárgyak az összevont osztályokban</i>			1	1					1	1	1	1
<i>Választható tantárgyak</i>	2	2	1	1	2	2	2	2	2	2	1	1
Összesen	2-4	2-4	4	4	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

Előképző 1., 2.: heti 2-4 óra népi játék.

Az alapfok 1., 2. évfolyamán: 3-4 óra néptánc, 4. óra választható.

Az alapfok 3. évfolyamtól alapfok 6-ig: heti 2 óra néptánc, és heti egy óra kötelező folklórismeret és heti 1 óra szabadon választható.

Továbbképző 7-8. évfolyamán: heti 3 óra néptánc és heti 1 kötelezően választható óra, és heti 2 választható tárgy.

Továbbképző 9-10. évfolyamán: heti 3 óra néptánc és heti 1-1 tantárgy kötelező, kötelezően és szabadon választható.

A művészeti iskola öt napos munkahéttel dolgozik.

Tanóráit 12 óra - 21 óra között tartja. Elméleti tanítási órát csak 19 óra előtti időszakban lehet tartani.

A tanulók csoportos foglalkozáson vesznek részt. A tanórák pontos kidolgozását a helyi tanterv tartalmazza.

Egy tanítási óra időtartama 45 perc vagy 90 perc (amikor 45 perc után 10 perces szünetet lehet tartani).

A foglalkozások menete: köszönés, naplórás, bemelegítés, ritmusgyakorlatok, tánc, játék, valamint énektanulás, elköszönés. Ez a rend mind az évfolyamokon ugyanaz, de 45 perc alatt a játék és tánc aránya változik. Alacsonyabb évfolyamokon sokkal többet játszanak, 20-25 percet, addig a magasabb évfolyamokon egyre többet táncolnak. Minden évfolyamon játékkal fejezik be az órákat.

Az évfolyamonkénti tantárgyakban megjelölt anyagot a tanár szabadon dolgozza fel, ezekből választva tervezi meg az órák a menetét.

2. 4. A tantárgyak helye a tanszak programjában

A népi játék-néptánc a tanszak fő tantárgya s az előkészítő alapfok – továbbképző minden évfolyamán a legtöbb óraszámában kerül tanításra.

A tánctechnika minden órát levezet, a táncos izomzatát, ízületeinek bemelegítését és a technikai alapozását kívánja szolgálni.

Valamennyi foglalkozáson fontos szerepet tölt be a különböző ritmikai gyakorlatok oktatása, mely a tánc mozgások könnyebb elsajátítását segíti elő.

Az előkészítő I-II. évfolyamon fontos szerepet tölt be a népi játékok elsajátítása, mely szerves része néphagyományainknak, de már itt is nagy hangsúlyt fektetünk egy-egy táncrend tanítására, részbeni elsajátítására.

A különböző táncdialektusok táncrendjei a továbbképző évfolyamain teljesebben ki, melynek elsajátításáról a különböző színpadi koreográfiák bemutatása alkalmával adnak számot a tanulók. A tánc mellett fontos szerepet kell, hogy kapjon a népdaltanulás, hiszen a népi hagyományban is elválaszthatatlan volt egymástól e két művészeti ág.

Az alapfok 3-6. évfolyamán kötelező, majd a továbbképzőn kötelezően választható tárgyként a **folklorismeret** keretében kerülnek kapcsolatba a tanulók a jeles napok, az emberélet fordulóinak ismeretével, a magyar néphiedelem világával.

A továbbképző évfolyamain **kötelezően választható óra** keretében a tánc történettel találkoznak a tanulók.

A **tánc történet** órákon az egyetemes ismereti tánc történeti rétegekről, stílusjegyekről hallhatnak előadásokat.

A népzenei alapismeretek oktatásának célja, hogy a néptánc tantárgyon belül elsajátított zenei ismeretek kibővítésével járuljon hozzá a tanulók népzenei neveléséhez. Mutasson rá a tánc a zene az ének egységére, összefüggéseire. Világítson rá a hangszeres népzene és a tánc összefüggéseire, nyújtson élményszerű ismereteket a jellegzetes népi hangszerekről, hangszer-együttesekről, zenekarokról. Segítse elő a komplex látásmód kialakulását, az elemző gondolkodást, az összefüggések felismerését. Nyújtson bővebb ismereteket a vokális népzene jellemzőiről, segítse elő a népi éneklési technika elsajátítását. A közösségi éneklés élménye és hangulata erősítse az összetartozás érzését. A tantárgy tanítása során a gyakorlati megközelítés, az élményszerzés dominál, amelynek eszközei a hangszerek bemutatása, zenehallgatás, zenefelismerés, bemutatás.

A **táncjel írás-olvasás** megtanulása, elsajátítása elengedhetetlenül fontos az írásos anyagok

leolvasásához. A szöveggel leírt folyamatok leolvasása lényegesen pontatlanabb és egyes táncfolyamatok lejegyzése csak kinetogrammal történt. A táncjel olvasás kifejezetten nélkülözhetetlen azok számára, akik a néptánc pedagógus pályára készülnek.

2. 5. Az ismeretek számonkérésének követelményei az előkészítő, alapfok, továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Előkészítő:

A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, játékfűzéseket.

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a fizikai kontaktus kialakítására, a társas együttlétre, a társak előtti kommunikációra, a párvalasztásra, a szerepvállalásra, a játéktevékenységre a variációk során is.

Alapfok:

A tanuló ismerje

Az ugrósok, ügyességi táncok, körtáncok, csárdások és a verbunkok táncanyagát a helyi tantervben meghatározott tájegységek szerint

A tájegységek táncaihoz kötődő alapvető földrajzi, történelmi, zenei, táncfolklorisztikai ismeretek összefüggéseit

A táncszerkesztés elveit, a jellemző összekapaszkodási módokat

A tájegységre jellemző öltözködési, viselethordási szabályokat

A ritmikai, plasztikai, dinamikai törvényszerűségeket és azok alkalmazását a gyakorlat során

A színpadi törvényszerűségeket.

A koreográfiák folyamatait, az alakzatok, térformák gyakorlati alkalmazását

A táncalkalmaknak megfelelő magatartás – és viselkedésmódokat

A tanuló legyen képes

Az egyéni és csoportos improvizációra, a testtudat fenntartására, az eszközhasználatra, a tudatos színpadi megjelenésre, a táncfolyamatok mozgáslekezelésére, a viseletek tánc közbeni használatára, viselésére, a táncos magatartás és partnerkapcsolat kialakítására

A megszerzett ismeretekről beszélni

A térben történő eligazodásra, a zenei lüktetésrendhez, zenei egységekhez való igazodásra, ismerje és a gyakorlatban is tudja alkalmazni az alakzatokat, térformákat

A képzés során elsajátított ismeretek alkalmazására más környezetben is

A környezet értékeinek megőrzésére, gyarapítására, a környezettudatos magatartásra

A közösségi szerepvállalásra, önálló feladatvállalásra

A másság elfogadására, a csoporttagyományok kialakításában való aktivitásra

Olyan szokások, tevékenységek kialakítására, amelyek az egészséges életvitelt segítik elő

Továbbképző:

A tanuló ismerje

Az ugrósok, eszközös táncok, körtáncok, karikázók, páros táncok, férfitáncok táncanyagát a helyi tantervben meghatározott tájegységek szerint

A táncdialektusok és tájegységek, tánc típusok és táncrendek fogalmát és összefüggéseit

A stílusjegyek, a színpadi törvényszerűségek, a ritmikai, plasztikai, dinamikai szabályszerűségek alkalmazását a gyakorlatban a tanult koreográfiákat.

A tanuló legyen képes

A testtudat fenntartására, a táncok improvizatív bemutatására, a kollektív és az individuális táncok tudatos megformálására, a táncalkalmaknak és a nemi identitásnak megfelelő magatartásmód tudatos megjelenítésére, a táncok egyéni, stílusos megjelenítésére, a táncos partnerkapcsolat megvalósítására a tájegységnek, tánc típusnak megfelelően.

A szakmai nyelvezet alkalmazására, a képzés során elsajátított szókincs tudatos alkalmazására a mindennapi életben, a kommunikációra, véleménynyilvánításra, az érdeklődés, a szakmai ismeretszerzés fenntartására, az intelligens tudás megszerzésére.

2. 6. A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei

1. A alap és záróvizsgára bocsátás feltételei:

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási Iskola utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett.

Záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki a továbbképző évfolyamait elvégezte és a vizsgára jelentkezett.

2. A vizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja:

A vizsga követelményeket, vizsgafeladatokat – valamennyi vizsgatantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei, és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni.

Az alap és záróvizsgán a szakmai követelményeknek megfelelő szint kérhető számon.

Az vizsgafeladatokat a követelmények alapján a vizsgát szervező Iskola állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbíráható legyen a tanuló felkészültsége és tudása.

A vizsga feladatokat a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá, amennyiben az nem felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja.

3. Az alap vagy záró vizsga egyes részei alóli felmentés:

Mentesül az adott tantárgyból a művészeti alap vagy záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet eléri.

4. Előrehozott vizsga:

Az alapfokú művészetoktatási Iskola tanulói számára előrehozott vizsga is szervezhető. Előrehozott művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt, az iskolai tanulmányok teljes befejezése előtt, egyes vizsgatárgyból első alkalommal tett művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga.

Táncművészeti ágon tánc történet tantárgyból előrehozott záróvizsga szervezhető.

5. A vizsga részei:

A vizsga írásbeli és szóbeli - gyakorlati részből áll.

Főtárgy: néptánc

Kötelező: folklórismeret

Választható: népzenei alapismeretek, tánc történet, táncjel írás-olvasás.

A tanuló kötelező tárgyból írásbeli vizsgát tesz, melynek időtartama: 30 perc

A tanuló kötelező tárgyból szóbeli vizsgát tesz, melynek időtartama: 5 perc

Főtárgyból gyakorlati vizsgát tesz a tanuló, melynek időtartama: párosan és egyénileg 2-3 perc / bemutatandó táncrend; csoportosan 5-10 perc, továbbképző évfolyamok után 8-10 perc.

Gyakorlati vizsgán számol be a tanuló a bemutatott táncrend elméleti háttéréről: 1,5 percben.

Választható tárgyból szóbeli vizsgát tesz, melynek időtartama 5-10 perc.

A tanuló választható tárgyból írásbeli vizsgát tesz, melynek időtartama: 30 perc.

6. A vizsga értékelése:

A gyakorlati vizsga értékelése: egyéni és csoportos.

A folklórismeret vizsga értékelése: írásbeli és szóbeli.

7. A vizsga minősítése:

A tanuló teljesítményét külön-külön osztályzattal kell minősíteni. A vizsga eredményét a vizsgatantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja.

Amennyiben az Iskola előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a tanuló kérésére a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.

Eredményes vizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsgatantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a művészeti alapvizsga, illetve a záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

3. A néptánc tanszak tananyaga

3. 1. Népi játék, néptánc

A néptáncoktatás tantervi programja lehetővé teszi a tanulók kompetenciaalapú fejlesztését. Hozzájárul, hogy a tanulók személyisége nyitottá váljon a közösségi alkotó tevékenységek és

művészetek iránt, fejleszti a kapcsolatépítést az emberekkel, az időgazdálkodást, fejleszti a tanulók megérintő képességét, intuícióját, kreativitásukat, improvizációs képességüket, készségüket. Fejleszti a tanulók szocializációs, kommunikációs készségét, kezdeményező képességét, kulturális tudatosságát, általános műveltségét. Lehetőséget nyújt a tanulók mozgásműveltségének, mozgáskultúrájának sokoldalú fejlesztésére, fizikai állóképességük, ügyességük, cselekvő biztonságuk, ritmusérzékük, hallásuk, tér – és formaérzékenységük fejlesztésére, gazdagítására. Figyelembe veszi az egyéni adottságokat, az életkorra jellemző fizikai és szellemi sajátosságokat. Alkalmazkodik a helyi igényekhez és hagyományokhoz. Rugalmassága révén hozzájárul a speciális képzési rendszerekben, összevont osztályokban történő oktatás megvalósításához, lehetőséget teremt a különböző életkorban a képzésbe bekapcsolódó tanulók számára az életkornak megfelelő szintű képzés megvalósítására. Célja, hogy felkészítse és irányítsa a tehetséges tanulókat a táncművészeti pályára illetve az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra. A múlt és a jelen hagyományainak és táncművészeti értékeinek megismertetésével, megszerettetésével lehetőséget teremt a tanulók számára az életkoruknak megfelelő táncművészeti kultúra, műveltség megszerzésére.

A képzés elemi szinten járuljon hozzá a tanuló szocializációs, kommunikációs készségének, kezdeményező képességének, kulturális tudatosságának, általános műveltségének fejlesztéséhez. Elsődleges feladat az önfelelt játék megvalósítása, a játékszabály megismerése, a játéköröm megélése

3. 1. 1. Előkészítő 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Alapvető mozdulattípusok fejlesztése a játéktevékenység során
- A ritmus – tér – térforma fogalmainak kialakítása
- Az ugrás és forgás technikai előkészítése
- A tanuló mozgáskészségének, önfegyelmének, kommunikációs képességének, éneklési képességének, játékbátorságának, szabálytudatának fejlesztése
- A közösségi érzés, a közösséghez tartozás tudatos kialakítása
- A verbális és nonverbális kommunikáció szinkronjának elősegítése
- A szocializációs folyamatok fejlesztése

Tananyag

A játékműveltség felmérése

A népi játékokhoz szükséges mozgások, ritmusok, terek, térformák megismertetése

Az alapvető mozdulattípusok

Játéktípusok (sport–küzdő karakterű népi játékok, énekes–táncos gyermekjátékok)

Népi mondókák, kiszámolók, szövegek, dallamok

Alapvető zenei ismeretek (egyenletes lüktetés, zenéhez való igazodás, negyedes és nyolcados lüktetés, dallamegységek, a gyermekdalok hangkészlete, ritmusgyakorlatok)

Irányok, alakzatok (előre–hátra, jobbra–balra, lent–főnt, sor, kör, oszlop, félkör, csigavonal, szórt forma, térkitöltés, térváltás, egyén és csoport viszonya az alakzatokban)

Játékfűzések (a helyi vagy régió szerinti néphagyományban fellelhető népi gyermekjátékokból)

Követelmények

A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, játékfűzéseket

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a fizikai kontaktus kialakítására, a társas együttlétre, a társak előtti kommunikációra, a párválasztásra, a szerepvállalásra, a játéktevékenységre

3. 1. 2. Előkészítő 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A mozgáskészség, alapvető kombinációs képesség fejlesztése a mozgás- és játéktevékenység során
- A ritmus – tér – térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
- Az ugrás és forgástechnika fejlesztése
- A játékműveltség, játékbátorság, szabálytudat, önfegyelem és kezdeményezőképeség fejlesztése
- A kommunikációs és éneklési képesség fejlesztése, a verbális és nonverbális kommunikáció szinkronjának kialakítása
- A kreatív játékos tevékenység valamint a mozgásos és verbális önkifejezés ösztönzése, a közösségépítés megvalósítása, a szocializációs folyamatok fejlesztése

Tananyag

Az alapvető mozdulattípusok variációs lehetőségeinek valamint az ugrás típusainak megismertetése

Az improvizációs tevékenység előkészítése, a játékkismeret bővítése

Játéktípusok (sport–küzdő karakterű népi játékok, énekes táncos gyermekjátékok)

Népi mondókák, kiszámolók, szövegek, dallamok

Alapvető zenei ismeretek (egyenletes lüktetés, zenéhez való igazodás, negyedés és nyolcados lüktetés, dallamegységek, a gyermekdalok hangkészlete, ritmusgyakorlatok)

Írányok, alakzatok (előre–hátra, jobbra–balra, lent–fönt, sor, kör, oszlop, félkör, csigavonal, szórt forma, térkitöltés, térváltás, egyén és csoport viszonya az alakzatokban)

Játékfűzések (a helyi vagy régió szerinti néphagyományban fellelhető népi gyermekjátékokból)

Követelmények

A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, a játékfűzéseket

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a fizikai kontaktus kialakítására, a társas együttlétre, a társak előtti kommunikációra, a párválasztásra, a szerepvállalásra és a játéktevékenységre a variációk során is

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

1 db tábla vagy flipchart

1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép

Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal

Videó – vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok

Néprajzi kézikönyvek, lexikonok, videó és/vagy DVD filmek

A tanulólétszámnak megfelelő, a tanévzáró bemutatókhoz szükséges, megfelelő népviseletek, lábbelik

3. 1. 3. Alapfok 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az ugrástechnikák fejlesztése, a népi játék ismeret bővítése, az alapvető táncos alakzatok fogalmi rendszerének kialakítása és alkalmazása
- A ritmus – tér – térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
- A játék központi szerepének megtartása
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
- A játékbátorság, a kezdeményezőkézség, az improvizációs készség, a ritmuskészség és a mozgáskoordináció fejlesztése
- Az éneklési kedv, a társak előtti kommunikáció ösztönzése, közösségfejlesztés, a helyi szokások és normák kialakítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok

Énekes–táncos népi gyermekjátékok: (szerepjátékok, párválasztó játékok) a páros tánc előkészítése

Táncgyakorlat:

- Az ugrós és a csárdás tanítását előkészítő táncos mozdulatok megismertetése
- Ugrós táncok előkészítése csoportos formában (különös tekintettel a dél-alföldi alapmotívumokra)
- Csárdás motívumok (egylépéses, kétlépéses, tovahaladó) csoportos formában (különös tekintettel a dél-alföldi alapmotívumokra)
- Eszközhasználat előkészítése (babzsák, karika, ugrálókötél, bot, üveg)
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga

Koreográfia: népi gyermekjáték vagy népi gyermekjáték és tánc

Zenei ismeretek: dudaritmus, kanásztánc ritmus, ritmusgyakorlatok, strófa, 2/4-es lüktetés

Népi ének: a választott táncanyaghoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései

Hagyományőrzés: saját táncrégió gyermekjátékai és táncai

Követelmények

A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, a játékfűzéseket és játékszabályokat, az ugrós és a csárdás technikai elemeit, a tánc közbeni eszközhasználatot

A tanuló legyen képes a játéktevékenységre, együttműködésre, feladatvállalásra, a tánctechnikai elemek alkalmazására, improvizációra, a rövid táncetűd folyamatainak felidézésére, koreográfia bemutatására, a ritmikai gyakorlatok megvalósítására

3. 1. 4. Alapfok 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az ugrások különbözőségeinek, hasonlóságainak összevetése
- A fizikai kontaktus megteremtésének elősegítése
- A csárdás mozgáselemeinek előkészítése

- A zenei lüktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak felfedezése, alkalmazása
- Ritmus – tér – térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
- A játékbátorság, a kezdeményezőkézség, az improvizációs készség, a ritmusérzék, a hallás, a ruganyosság, a térdhasználat, a kapcsolatteremtő képesség és az eszközhasználat fejlesztése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
- Az éneklési kedv, a társak előtti kommunikáció ösztönzése, közösségfejlesztés, a helyi szokások és normák kialakítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, térdhasználat, térben való eligazodás, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás (séta, járás, futás, ridázás) lent hangsúly – fent hangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, eszközhasználat, csapások, gesztusok

Énekes–táncos népi gyermekjátékok: a játékméret bővítése, a játék központi szerepének megtartása, (szerepjátékok, párválasztó játékok) kör és páros tánc előkészítése

Táncgyakorlat:

- Az ugrástechnikáknak, a súlyvétel lehetőségeinek, az ugrós táncelemeknek és az összekapaszkodási módoknak a megismertetése
- A Dunai táncdialektus ugrós táncai közül választott táncanyag (csoportos, páros) /pl.: kalocsai, mezőföldi, rábaközi, somogyi/
- A Dunai táncdialektus eszközös /pl.: kendő, kisszék, bot, üveg/ táncai közül választott táncanyag bevezetése (szóló)
- Csárdás motívumok (egylépéses, kétlépéses) páros formában
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő táncművelési anyaga

Koreográfia: népi gyermekjáték és tánc és/vagy ugrós–eszközös táncok

Zenei ismeretek: dudaritmus, kanásztánc ritmus, ritmusgyakorlatok, strófa, a duda, a hosszú furulya

Népi ének: a Dunai táncdialektusból választott tánchoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok

Táncfolklorisztika: az ugrós táncművelési fogalma, formai lehetőségei, összekapaszkodási módok, a táncművelési főbb jellemzői

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok

Hagyományőrzés: a saját táncrégió gyermekjátékai és táncai

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult táncanyagot, az énekes táncos gyermekjátékok cselekményét, szövegét és dallamát, a tánc közbeni eszközhasználatot

A tanuló legyen képes a közösségen belüli aktív tevékenységre, a tanult táncanyag újraalkotására, improvizációra, a tanult koreográfia bemutatására, a ritmikai gyakorlatok megvalósítására, a tanórákon megfelelő fizikai és szellemi erőnléttel való részvétellel

3. 1. 5. Alapfok 3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- A ritmus – tér – térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
- Az ritmikai, plasztikai, dinamikai fogalmak kialakítása az életkori sajátosságoknak megfelelően

- Az ugrós tánc ritmikai, plasztikai, dinamikai lehetőségeinek, a táncszerkesztés elveinek és a táncok elnevezésének megismertetése az adott tájegység, illetve funkció szerint
- A gesztusmozdulat fogalmának kialakítása
- Az eszközhasználat lehetőségeinek bővítése
- A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelő táncos magatartás elsajátítása
- A zenei lüktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak tudatosítása
- Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásélmélet, a fizikai állóképesség fejlesztése
- A közösséghez tartozás, kötődés erősítése, a másságot elfogadó attitűd, valamint a nemi identitás erősítése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, térdhasználat, térben való eligazodás, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás (séta, járás, futás, ridázás) lent hangsúly –fent hangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros fogás, kargesztusok, térirányok gyakorlatai, csapások, gesztusok

Énekes–táncos népi gyermekjátékok: a játékméret bővítése, a játék központi szerepének megtartása (szerepjátékok, párválasztó játékok) a kör – és páros táncok előkészítése

Táncgyakorlat:

- A Dunai táncdialektus ugrós–eszközös táncai közül a 2. évfolyamon kiválasztott tánc elmélyítése, a tananyag bővítése
- A Tiszai táncdialektus csárdásai közül /pl.: bodrogközi, dél-alföldi, szatmári/ választott tánc bevezetése
- A verbunk előkészítése, a Tiszai táncdialektusból választott verbunk és csárdás elemeinek, a jellegzetes összekapaszkodási módoknak a megismerése
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga

Koreográfia: az ugrós–eszközös vagy a csárdás táncanyagából

Zenei ismeretek: dudaritmus, kanásztánc ritmus, ritmusgyakorlatok, strófa, a hangszerek funkciója, játékmódja, jellegzetes hangszer együttesek,

Népi ének: a választott táncához kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok

Táncfolklorisztika: az ugrós tánc fejlődése, formái, a csárdás jellemző vonásai, a tánc típus meghatározása, táncalkalmak, a táncos magatartás jellemzői, tánckezdő szokások, a táncok földrajzi, történelmi háttere

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományőrzés: a saját táncrégió gyermekjátékai és táncai

Követelmények

A tanuló ismerje a választott ugrós, verbunk és csárdás elemeit, a tanult népdalok szövegét, dallamát, a tanult hangszereket, a tanult táncok földrajzi elhelyezkedését

A tanuló legyen képes az ugrós és eszközös ugrós valamint csárdás elemekből csoportosan és párban történő improvizációra, a tánc típus fogalmának meghatározására, a tájegységek, falvak földrajzi meghatározására

3. 1. 6. Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- A körtáncok technikai előkészítése
- A táncszerkesztés elveinek, az összekapaszkodási módok variációs lehetőségeinek megismertetése, a táncos partnerkapcsolat kialakítása
- A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelő táncos magatartás elsajátítása
- A zenei lüktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak tudatosítása
- Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség fejlesztése
- A közösséghez tartozás, kötődés erősítése, a másságot elfogadó attitűd valamint a férfi és női szerepből adódó viselkedésmódok szerint a nemi identitás erősítése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, forgások, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás, lent hangsúly – fent hangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros forgás, térirányok, forgások, csapások, gesztusok (kar, láb)

Táncgyakorlat:

- A Dunai táncdialektus ugrós–eszközös táncai közül 2. évfolyamon választott tánc elmélyítése
- A Tiszai táncdialektus csárdásai közül 3. évfolyamon választott tánc ismeretének bővítése, ritmikai, plasztikai, dinamikai lehetőségeinek megismertetése
- A Tiszai táncdialektus verbunkjai közül 3. évfolyamon választott tánc bevezetése
- Ismerkedés a Déli körtánc dialektussal /pl.:kalocsai, sárközi, somogyi, szlavóniai/
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga

Koreográfia: az ugrós–eszközös vagy a csárdás táncanyagából

Zenei ismeretek: a Tiszai dialektus jellegzetes hangszerei (cimbalom, klarinét, tekerő) parasztbanda, cigánybanda, a hangszerek funkciói, játékmódja, 4/4-es lüktetés, nyújtott ritmus, éles ritmus

Népi ének: a választott csárdásokhoz és karikázókhoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok

Táncfolklorisztika: a csárdás fejlődése, formái, jellemző vonásai, a tánc típus meghatározása, táncalkalmak, a táncos magatartás jellemzői, tánckezdő szokások, a táncok földrajzi, történelmi háttere

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományörzés: a saját tánc régió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánc hagyományát is

Követelmények

A tanuló ismerje a választott ugróást, verbunkot és csárdást, a tanult népdalok szövegét, dallamát, a tanult hangszerek jellemzőit, a tanult táncok földrajzi elhelyezkedését

A tanuló legyen képes a tánc típus fogalmának meghatározására, a tanult táncok földrajzi elhelyezésére, az elsajátított táncokból történő improvizálásra

3. 1. 7. Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Összefoglaló és rendszerező gondolkodás ösztönzése, összefüggések feltárása a tanult táncdialektus ismeretanyagán keresztül
- A mozgás közbeni éneklési készség fejlesztése
- A legényes és a forgós–forgatós táncok előkészítése
- A táncrend fogalmának kialakítása
- A táncszerkesztés elveinek, az összekapaszkodási módok variációs lehetőségeinek megismertetése, a táncos partnerkapcsolat kialakítása
- A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelő táncos magatartás elsajátítása
- A zenei lüktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak tudatosítása
- A zenei kíséretmódok és a tánc összefüggéseinek feltárása
- Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség, a dinamikai és stílusérzék fejlesztése
- A közösséghez tartozás, kötődés erősítése, a másságot elfogadó attitűd valamint a férfi és női szerepből adódó viselkedésmódok szerinti táncformálás, a nemi identitás erősítése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, forgások, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás, lent hangsúly – fent hangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros forgás, térirányok, csapások gesztusok (kar, láb)

Táncgyakorlat:

- A legényes és a forgós–forgatós táncok előkészítése
- A Dunai–dialektus csárdásai közül 3. évfolyamon választott tánc bevezetése
- A Tiszai dialektus verbunkjai közül 3. évfolyamon választott tánc ismeretének bővítése
- A Dunai dialektus verbunkjai közül választott tánc bevezetése /pl.: rábaközi, sárközi/
- A Déli körtánc dialektus ismereteinek bővítése és az Északi körtánc dialektus bevezetése
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga

Koreográfia: az ismert táncanyagból

Zenei ismeretek: a választott karikázó énekes dallamai és azok jellemzői, sajátosságai, a periódus fogalma, a szinkópa ritmus

Népi ének: a tanult csárdásokhoz és körtáncokhoz kötődő dalok

Táncfolklorisztika: a verbunk fejlődése, formái, jellemző vonásai, a tánc típus meghatározása, táncalkalmak, táncos magatartás

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományörzés: a saját tánc régió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánc hagyományát is

Követelmények

A tanuló ismerje a tánc típus, táncrend fogalmát, a Dunai táncdialektus választott táncait, a tanult koreográfiákat, a népdalok szövegét, dallamát, a hangszereket, a tanult táncok földrajzi

elhelyezkedését, a jellegzetes falvakat

A tanuló legyen képes a tánc típus fogalmának meghatározására, a tanult táncok földrajzi elhelyezésére, az elsajátított táncokból történő improvizálásra

3. 1. 8. Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az összefoglaló és rendszerező gondolkodás valamint a fogalmi gondolkodás ösztönzése és fejlesztése, az összefüggések feltárása az alapfokú évfolyamok ismeretanyagán keresztül
- Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség, a stílusérzék, a dinamikai készség, a partnerkapcsolat fejlesztése
- A vizsgahelyzetre való felkészítés

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrás típusok, forgások, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás, lent hangsúly – fent hangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros forgás, térirányok, forgások, csapások gesztusok (kar, láb)

Táncgyakorlat:

- A legényes és a forgós–forgató táncok előkészítése
- Az ugrós és eszközös ugrós táncok ismétlése, táncismeret bővítése
- A csárdások ismétlése, táncismeret bővítése
- A verbunkok ismétlése, táncismeret bővítése
- A körtáncok ismétlése, táncismeret bővítése
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga

Koreográfia: az ismert táncanyagból

Zenei ismeretek: a tanult tájegységek jellegzetes népi hangszerei és zenei együttese, a *dűvő* és az *esztam* kíséret jellemzői, tánc típusok és kíséret módok

Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése

Táncfolklorisztika: az ismert táncok jellemző vonásai, a tánc típusok, táncalkalmak, táncos magatartás

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományörzés: a saját tánc régió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánc hagyományát is

Követelmények

A tanuló ismerje az alapfokú évfolyamokon elsajátított táncokat, a tanult koreográfiákat, a tanult zenei, folklorisztikai, földrajzi jellemzőket

A tanuló legyen képes a tanult ismeretek megfogalmazására, az önálló táncos megjelenítésre, improvizációra, a megfelelő táncos magatartás színpadi megjelenítésére, az alapfokú művészeti vizsga követelményeinek teljesítésére

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje

Az ugrósok, ügyességi táncok, körtáncok, csárdások és a verbunkok táncanyagát a helyi tantervben meghatározott tájegységek szerint

A tájegységek táncaihoz kötődő alapvető földrajzi, történelmi, zenei, táncfolklorisztikai ismeretek összefüggéseit

A táncszerkesztés elveit, a jellemző összekapaszkodási módokat

A tájegységre jellemző öltözködési, viselethordási szabályokat

A ritmikai, plasztikai, dinamikai törvényszerűségeket és azok alkalmazását a gyakorlat során

A színpadi törvényszerűségeket.

A koreográfiák folyamatait, az alakzatok, térformák gyakorlati alkalmazását

A táncalkalmaknak megfelelő magatartás – és viselkedésmódokat

A tanuló legyen képes

Az egyéni és csoportos improvizációra, a testtudat fenntartására, az eszközhasználatra, a tudatos színpadi megjelenésre, a táncfolyamatok mozgásemlékezetére, a viseletek tánc közbeni használatára, viselésére, a táncos magatartás és partnerkapcsolat kialakítására

A megszerzett ismeretekről beszélni

A térben történő eligazodásra, a zenei lüktetésrendhez, zenei egységekhez való igazodásra, ismerje és a gyakorlatban is tudja alkalmazni az alakzatokat, térformákat

A képzés során elsajátított ismeretek alkalmazására más környezetben is

A környezet értékeinek megőrzésére, gyarapítására, a környezettudatos magatartásra

A közösségi szerepvállalásra, önálló feladatvállalásra

A másság elfogadására, a csoport hagyományok kialakításában való aktivitásra

Olyan szokások, tevékenységek kialakítására, amelyek az egészséges életvitelt segítik elő

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgából áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Néptánc

Csoportban 5–10 perc

Egyénienként illetve párban: 2–3 perc

A vizsga tartalma

Koreográfia: a szaktanár által meghatározott egy vagy két tanult koreográfia (koreográfia részlet, folyamat) csoportos bemutatása

Improvizáció: A három táncdialektusból választott, a helyi tantervben szereplő tájegységek tanult táncából a nemének megfelelő szerepben kettő előadása kis csoportban (maximum 3 pár) illetve egyénienként vagy párban. Az egyiket a vizsgázók, a másikat a vizsgáztatók választják – a két tánc ne legyen ugyanabból a dialektusból

A vizsga értékelése

– Csoportban: a koreográfia ismerete, együttműködés a partnerekkel, színpadi jelenlét

– Egyénileg: a tanult táncanyag tudatos alkalmazása az improvizáció során, a táncos mozgás és a zene illeszkedése, a partneri kapcsolat, páros viszony kialakítása

3. 1. 9. Továbbképző 7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az egyensúlyviszonyok szerepének felismertetése, a tartás–ellentartás jelentőségének tudatosítása
- A forgás technikai megvalósítása a különböző lábőrészeken
- Az erdélyi táncokra jellemző partnerkapcsolat kialakítása tánc típusonként
- A tánc tétel funkcióinak megismertetése, a megfelelő táncos magatartás kialakítása
- A tánc stílusok jellemző vonásainak megismertetése, a táncszók tánc közbeni alkalmazása, a táncok stílusos megjelenítésének elősegítése
- Az önálló táncszerkesztési gyakorlat, az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a fizikai erőnlét fejlesztése
- A sajátos egyéni karakter kialakításának ösztönzése, a táncos elemek ritmikai, plasztikai, dinamikai különbségeinek megvalósítása
- A táncok újraalkotási igényének kialakítása a tanuló személyisége, habitusa, tánchoz való viszonyulása szerint
- A zene és tánc összefüggéseinek megfigyeltetése, az összefüggések megfogalmazása, rendszerezése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
- A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

Tánc technika: magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok kialakítása és fejlesztése, térben való használata

Táncgyakorlat:

- Az alapfokon tanult táncok ismétlése, a táncismeret bővítése
- Az Erdélyi dialektus területéről kiválasztott táncrend /pl.: székelyföldi, mezőségi, maros-küküllő menti/, az alapfokon előkészített legényesre és forgós–forgató párosra építve
- A pontszerkezet, a táncot kísérő kargesztusok és azok funkcióinak megismertetése
- A forgás és forgatás módozatainak megismertetése
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga

Koreográfia: az ismert táncanyagból

Zenei ismeretek: ardeleana – kolomejka típusú dallamok, a periódus szerkezete, zárlatok, félzárlatok, a zene és tánc kapcsolata, a „jaj nóták” szerkezete és jellemzői, aszimmetrikus lüktetés

Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése, táncbéli kiáltások, táncszók

Táncfolklorisztika: az Erdélyi dialektus táncjai, tánc kultúrája, táncalkalmak, a táncrend, a tánc ház szerepe, az *adatközlők* megismerése

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományörzés: a saját tánc régió táncjai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánc hagyományát is

Követelmények

A tanuló ismerje az erdélyi táncok elsajátításához szükséges technikákat

A tanuló legyen képes az erdélyi táncok improvizatív megjelenítésére, újraalkotására, a tanult koreográfiák bemutatására, a zene és tánc összhangjának gyakorlati megvalósítására

3. 1. 10. Továbbképző 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az ismeret elmélyítése, bővítése
- A forgástechnika fejlesztése különböző lábfőrészeken
- A páros forgás és forgatás technika fejlesztése
- A stílusjegyek felismerése, elsajátítása és alkalmazása
- Az önálló táncszerkesztési gyakorlat, improvizációs készség, előadói készség, ritmusérzék, fizikai erőnlét, sajátos egyéni karakter kialakítása
- A táncos elemek dinamikai különbségeinek megvalósítása, a forgás – és ugrókészség fejlesztése
- A táncművek funkcióinak megismertetése, a megfelelő táncos magatartás kialakítása
- A táncrend fogalmának értelmezése az Erdélyi dialektus különböző területein
- A táncszók ismerete és alkalmazása
- A táncok újraalkotási igényének kialakítása a tanuló személyisége, habitusa, tánchoz való viszonyulása szerint
- A zene és tánc összefüggéseinek megfigyeltetése, az összefüggések megfogalmazása, rendszerezése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
- A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika, az alapfok tananyagának megfelelően

Tánctechnika: a magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulatátípusok előadásmódjának fejlesztése, térben való használata

Táncgyakorlat:

Az Erdélyi dialektus területéről 7. évfolyamon kiválasztott táncrend tananyagának bővítése

A Dunai dialektus területéről az alapfok évfolyamain kiválasztott táncrend elmélyítése, a megszerzett ismeretek felhasználásával, rendszerezésével

Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő táncművészeti anyaga

Koreográfia: az ismert táncanyagból

Zenei ismeretek: az erdélyi táncok kísérő hangszerei, zenekari felállások, jellegzetes éneklési stílusok, hajnalozó dallamok

Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése

Táncfolklorisztika: az erdélyi táncok földrajzi, történelmi háttere, táncalkalmak, táncgyományok, szokások

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományörzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek táncgyományát is

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult táncokat, újraalkotásuk módját, az erdélyi táncok elsajátításához szükséges technikákat, a zene és tánc összhangjának gyakorlati megvalósítását

A tanuló legyen képes az erdélyi táncok improvizatív megjelenítésére, a tanult koreográfiák bemutatására, a stílusos előadásmód megvalósítására

3. 1. 11. Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az ismeret elmélyítése, bővítése
- A forgástechnika fejlesztése különböző lábfőrészeken
- A páros forgás és forgatástechnika fejlesztése
- A stílusjegyek felismerése, elsajátítása és alkalmazása
- Az önálló táncszerkesztési gyakorlat, improvizációs készség, előadói készség, ritmusérzék, fizikai erőnlét, a sajátos egyéni karakter kialakítása
- A táncos elemek dinamikai különbségeinek megvalósítása, a forgás- és ugrókészség fejlesztése
- A táncművek funkcióinak, megismertetése, a megfelelő táncos magatartás kialakítása
- A táncrend fogalmának értelmezése az Erdélyi dialektus különböző területein
- A táncok, stílusok jellemző vonásainak ismerete, a táncszók ismerete és alkalmazása
- A táncok újraalkotási igényének kialakítása a tanuló személyisége, habitusa, tánchoz való viszonyulása szerint
- A zene és tánc összefüggéseinek megfigyeltetése, az összefüggések megfogalmazása, rendszerezése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
- A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika, az alapfok tananyagának megfelelően

Tánctechnika: a magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulat típusok előadásmódjának fejlesztése, térben való használata

Táncgyakorlat:

- Az Erdélyi táncdialektus tananyagának bővítése /pl.: kalotaszegi/
- A Tiszai táncdialektus területéről az alapfok évfolyamain kiválasztott táncrend elmélyítése, a megszerzett ismeretek felhasználásával, rendszerezésével
- Kiegészítő táncanyagok / pl.: méhkeréki, eleki, kétegyházi román és szlavóniai, valamint cigány táncok/
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga

Koreográfia: az ismert táncanyagból

Zenei ismeretek: erdélyi jellegzetes hangszerek, hangszer együttesek (hegedű, ütőgardon, koboz), az aszimmetrikus lüktetésű táncok kíséretmódja

Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése

Táncfolklorisztika: az erdélyi táncok földrajzi, történelmi háttere, táncalkalmak, táncgyományok, szokások

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományőrzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek táncgyományát is

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult táncokat, újraalkotásuk módját, az erdélyi táncok elsajátításához szükséges technikákat, a zene és tánc összhangjának gyakorlati megvalósítását

A tanuló legyen képes az erdélyi táncok improvizatív megjelenítésére, a tanult koreográfiák bemutatására, a stílusos előadásmód megvalósítására

3. 1. 12. Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- A tanult táncanyag elmélyítése, bővítése, az egyes táncételek funkciójának megismertetése
- Az összefoglaló és rendszerező, elemző gondolkodás, valamint a fogalmi gondolkodás ösztönzése és fejlesztése, az összefüggések feltárása az alapfokú és a továbbképző évfolyamok ismeretanyagán keresztül
- Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség, a stílusérzék, a dinamikai készség, a partnerkapcsolat fejlesztése
- Az egyéni táncstílus kialakítása, a táncok újraalkotása
- Az eredeti filmekről történő tánctanulás szabályainak megismertetése, gyakorlati alkalmazása
- A vizsgahelyzetre való felkészítés
- Az önálló ismeretszerzés ösztönzése
- A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika, az alapfok tananyagának megfelelően

Tánctechnika: a magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok előadásmódjának fejlesztése, térben való használata

Táncgyakorlat: az ismert táncrendek tananyagának bővítése, összegzése, rendszerezése

Koreográfia: az ismert táncanyagból

Zenei ismeretek: a zenei ismeretek összefoglalása, rendszerezése

Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése

Táncfolklorisztika: a Kárpát-medence táncai, tánc kultúrája

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományörzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánc hagyományát is

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje

Az ugrósok, közös táncok, körtáncok, karikázók, páros táncok, férfitáncok táncanyagát a helyi tantervben meghatározott tájegységek szerint

A táncdialektusok és tájegységek, tánc típusok és táncrendek fogalmát és összefüggéseit

A stílusjegyek, a színpadi törvényszerűségek, a ritmikai, plasztikai, dinamikai szabályszerűségek alkalmazását a gyakorlatban

A tanult koreográfiákat

A tanuló legyen képes

A testtudat fenntartására, a táncok improvizatív bemutatására, a kollektív és az individuális táncok tudatos megformálására, a táncalkalmaknak és a némi identitásnak megfelelő magatartásmód tudatos megjelenítésére, a táncok egyéni, stílusos megjelenítésére, a táncos partnerkapcsolat megvalósítására a tájegységnek, tánc típusnak megfelelően

A szakmai nyelvezet alkalmazására, a képzés során elsajátított szókincs tudatos alkalmazására

a mindennapi életben, a kommunikációra, véleménynyilvánításra, az érdeklődés, a szakmai ismeretszerzés fenntartására, az intelligens tudás megszerzésére

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Néptánc, 8–10 perc

A vizsga tartalma

- A helyi tantervben meghatározott tájegységek táncrendjeiből a szaktanár állít össze tételsort
- A tételsor legalább négy táncrendet tartalmaz, melyből a vizsgázó a nemének megfelelő szerepben improvizál
- Először a kihúzott tétel szerint, majd a vizsgázó által szabadon meghatározott táncrend szerint kell a táncokat bemutatni
- A tájegység táncrendjén kívül ismerniük kell még a tánc típusok nevét, a kísérő zenekari felállást, a jellegzetes viseleteket

A vizsga értékelése

- a táncrend ismerete, stílusos előadása,
- a tánc szerkezetének ismerete az improvizáció során,
- a tánc ritmikái, dinamikai, plasztikai megformálása,
- a táncos mozgás és a zene illeszkedése,
- a táncrendhez kapcsolódó táncfolklorisztikai ismeretek

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

1 db tábla vagy flipchart

1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép

Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal

Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok

Néprajzi kézikönyvek, lexikonok, videó és/vagy DVD filmek

A tanulólétszámnak megfelelő, a tanulmányi versenyekhez és tanévzáró bemutatókhoz szükséges megfelelő népviseletek, lábbelik

3. 2. Folklórismeret

A konkrét népszokások megismertetésén keresztül a tanulók előtt fel kell tárni a néphagyomány ünnepi rítusainak formai és tartalmi összetevőit, megjelenését. Világítson rá a hagyomány folyamatosan változó természetére, egykori történeti rétegeire, eredetére. Tegye élményszerűvé a jeles napok és ünnepi szokások megismerését. Aktualizálja az emberi élet fordulóihoz fűződő hagyományokat, szokásokat. A gyermekjátékok és táncok táji és történeti megismertetésével a gyakorlati képzésben elsajátított ismeretek rendszerezéséhez nyújtson segítséget.

3. 2. 1. Alapfok 3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A játék – és táncalkalmak szerepének megismertetése a faluközösség és az egyén életén keresztül, a kommunikációs képesség, verbális kommunikáció, szocializációs készség, közösségérzet, a tér – és időbeli tájékozódás fejlesztése
- A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag

A gyermekkorhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, jeles napok és ünnepi szokások megismertetése

Gyerekszületés, gyermekkor

- Jósító praktikák a gyermek születése előtt
- Komatál hagyománya
- Keresztelő
- A gyermek befogadása, helye a családban és a falu társadalmában
- Az anya avatása
- Munkára nevelés, gyermekmunka

A gyermekek játékaljai és táncalkaljai

- A munkavégzéshez kötődő játékaljai /libalegeltetés, kalákamunkák/
- A játszó helyszíne, időpontja, a falu társadalmi életében betöltött szerepe
- A tánc tanulása
- Gyermeklakodalmak (a felnőttek világának – szokások, táncok, zenei kultúra – tanulása)
- A gyermekek táncalkaljai (kukoricabál, pulyabál, aprók tánca, serketánc)

Az évkör ünnepi gyermekszemmel

- Szent Miklós napja
- Jézus születésének története
- Óévbúcsúztató és évkezdő szokások
- Szent Balázs napja, Balázsjárás
- Szent Gergely napja, Gergelyjárás
- Húsvét vasárnapjának és hétfőjének szokásai
- Pünkösdi királyné-járás

Követelmények

A tanuló ismerje az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a gyermekkor jeles eseményeit, játék – és táncalkaljai

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

3. 2. 2. Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet és a tér – és időbeli tájékozódás fejlesztése
- A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag

A tanuló előző évben megszerzett ismereteinek elmélyítése, bővítése

A legényélethez, leányélethez, párválasztáshoz, lakodalomhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, rituális cselekmények, jeles napok és ünnepi szokások megismertetése

A táncalkalmak jelentőségének megismertetése a párválasztás során

Legényélet, leányélet, párválasztás, lakodalom

- Munkavégzés a serdülő korban
- Legényavatás, leányavatás
- Udvarlási szokások, szerelmi élet, és azok színterei
- Szokásjogok a paraszti társadalomban
- Leánynéző, háztűznéző, hozomány
- Leánykérés, eljegyzés, jegyajándék
- Lakodalmi előkészületek
- Lakodalmi tisztségviselők, feladatok
- Lakodalmi szokások, rítusok

Legények és lányok játék – és táncalkalmai

- A fonó helyszíne, szerepe a párválasztásban, társas kapcsolatokban
- Fonójátékok, tánc a fonóban (hangszerek, tánckíséret)
- Böjti időszak (tavaszközöntő játékok és a böjti karikázó)
- Bálók időpontja, helyszíne, bálrendezés

Lányok és legények szerepe a kalendáris szokásokban

- Luca kettős alakja
- Betlehemezés
- Farsangi szokások
- A nagyhét eseményei
- A húsvéti tojás jelentése és díszítésének különböző technikái
- Pünkösdi királyválasztás
- Májusfaállítás
- Nyári napforduló szerepe, Szent Iván napi szokások

Követelmények

A tanuló ismerje az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a leányélet, legényélet jeles eseményeit, táncalkalmait, a párválasztás szokásait, a lakodalom menetének, szereplőit

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

3. 2. 3. Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A táncalkalmak szerepének változásai és a változások okainak feltárása
- A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet, valamint a tér – és időbeli tájékozódás fejlesztése
- A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag

A tanuló előző évben megszerzett ismereteinek elmélyítése, bővítése

A rituális cselekmények szerepe, a felnőtt – és öregkorhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, a jeles napok és ünnepi szokások megismertetése

Felnőttek, idősek és az elbúcsúztatás szokásai

- Paraszti munka, munkaszervezés
- Az idősek társadalmi szerepe a paraszti társadalomban
- Előjelek, jóslások, hiedelmek
- A haldoklóval, a halottal kapcsolatos szokások
- Virrasztás, temetés, siratás
- A halotti tor
- Fejfák, keresztek
- Mindenszentek napja
- Halottak napja, megemlékezés a halottakról

A házasok táncalkalmai

- Táncalkalmak a családi eseményeken (keresztelő, lakodalom)
- Táncalkalmak a farsangban (házasok bálja, batyus bál)
- Asszonyok multságai (asszonyfarsang, lakodalmi kontyoló)
- Férfiak multságai (pincézés, tejbemérés)

Felnőttek az évkör ünnepein

- Disznótorok ideje (alakoskodás, adománykérés)
- A regölés (időpontja, jelmezek, hangszerek, szereplők)
- Szent György napja
- Virágvasárnap
- A húsvéti ételek jelképrendszere
- Fehérvasárnap
- Aratás és a hozzá kapcsolódó szokások
- Szent István napja, új kenyér ünnepe
- Szüret, szüreti felvonulások, alakoskodás
- Szent Mihály napja
- Dömötör napja, Vendel napja

Követelmények

A tanuló ismerje az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a felnőtt – és időskor jeles eseményeit, szokásait, a különböző életkorokhoz kapcsolódó táncalkalmakat, azok szerepét

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

3. 2. 4. Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az elméleti tananyag és az eddig tanult táncanyagok közötti összefüggések megfogalmazása
- A tananyagban meghatározott régi – és új stílusú táncrétegek jellemzőinek, a táncdialektusok elhelyezkedésének, földrajzi meghatározásának megismertetése
- A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a

közösségérzet valamint a tér – és időbeli tájékozódás fejlesztése
– A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag

Táncfolklorisztika

A régi táncréteg jellemzői

Körtáncok

- Középkori táncagyomány, lánc – és körtáncok
- Énekes női körtáncok helye és szerepe a tánc kultúrában

Eszközös pásztortáncok

- Kanásztánc, pásztortánc
- Pásztorbotoló, cigánybotoló

Ugrós–legényes tánc típus

- Ugrós táncok (szóló, csoportos és páros formák, helyi sajátosságok)
- Erdélyi legényes táncok

Küzdő karakterű páros táncok

Forgós–forgató páros táncok

- Reneszánsz táncagyomány, forgós–forgató páros táncok
- Lassú tempójú páros táncok
- Mérsékelt és gyors tempójú páros táncok
- Az új táncréteg jellemzői
- A reformkor tánc kultúrája, a verbunk és csárdás kialakulása

Verbunk

- A szóló verbunk
- Szabályozott szerkezetű verbunkok

Csárdás

- A csárdás tagolódása (lassú és friss, valamint csendes, csárdás, ugrós)
- Körcsárdás, hármás csárdás

A dialektusok meghatározása, elhelyezkedése, jellemzői

- Dunai dialektus
- Tiszai dialektus
- Erdélyi dialektus

A tanult táncanyagok elhelyezése a nagy dialektusterületekben

Követelmények

A tanuló ismerje a régi és az új táncrétegbe tartozó tánc típusokat, a főbb jellemzőiket, a tanulmányok során megtanult táncok földrajzi elhelyezkedését, dialektusait

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje

A folklór, mint történeti hagyomány sajátosságait, az egyes jeles napok időpontját, a jeles napok vallási, hiedelmi funkcióját, magyarázó történetét

A hagyományos paraszti élet jellegzetes fordulópontjait, a magyar paraszti világkép legfőbb elemeit, eredetüket, s a hozzájuk fűződő mondákat, a parasztság hiedelemvilága főbb szereplőit, funkcióit

A tanuló legyen képes

A rítuscselekmények szövegeinek és tartalmának értelmezésére és használatára, a szakkifejezések, a megszerzett ismeretek alkalmazására, a tér–idő összefüggéseinek felismerésére

A paraszti társadalom erkölcsi és viselkedési normáinak megítélésére, értékeinek elfogadására
Az önálló ismeretszerzésre, az elméleti ismeretek alkalmazására a mindennapi életben

A magyar folklórhagyományokat a nemzettudat részeként értelmezni

Az azonosságok és különbözőségek felismerésére a hazai és egyetemes folklórban

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga írásbeli vagy szóbeli vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Folklórismeret

Írásbeli: 30 perc

Szóbeli: 5 perc

A vizsga tartalma

– A vizsga anyaga a helyi tanterv alapján a szaktanár által összeállított folklórismereti témakörökből áll

– Az írásbeli vizsga feladatlapja különböző típusú, a tanultak felidézését, alkalmazását, értelmezését, valamint problémamegoldást, néhány mondatos értelmező választ igénylő feladatokat tartalmaz

– A szóbeli vizsgán a tanulók egy tétel kihúzása után önállóan számolnak be tudásukról

Témakörök

Jeles napok

Munkavégző ünnepek

Az emberélet fordulói

Táncdialektusok

A régi és új táncréteg tánc típusai

A vizsga értékelése

Írásbeli vizsga

– A feladatsort vagy a tesztet az Iskola pedagógusai javítókulcs szerint javítják és pontozzák

– Az osztályzatra a pontok alapján a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

Szóbeli vizsga

– A tanuló feleletének tartalmi és formai szempontok alapján történő értékelése

– Az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

1 db tábla vagy flipchart

1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép
Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
Néprajzi kézikönyvek, lexikonok
Néprajzi videó és/vagy DVD filmek

3. 3. Tánc történet

A tantárgy járuljon hozzá saját tánc kultúránk történetének megismeréséhez, a magyarságtudat erősítéséhez, a tanulók kommunikációs készségeinek fejlődéséhez, a más népek kultúrája iránti érdeklődés felkeltéséhez, a tantárgyhoz tartozó terminológiák használatához, igényes képi és hanganyag megismeréséhez, a táncművészet iránti érdeklődéshez, az arra fogékony közízlés fejlesztéséhez

3. 3. 1. Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az egyetemes tánc történet kronológiai rendjén keresztül a történelmi összefüggések felismertetése.
- A tánc történet szempontjából kiemelkedő események, alkotók megismertetése és meghatározó műveik elemzése során a komplex látásmód kialakítása és fejlesztése.
- Stílusérzék, logikus gondolkodás, valamint a tánc műfajok iránti érzékenység fejlesztése
- Más népek tánc hagyományainak megismerésére, több tánc műfaj befogadására, a kulturált szórakozás elsajátítására, valamint a saját tapasztalatainak gyarapítására ösztönözze a tanulót

Tananyag

Tánc történeti alapfogalmak: köznapi és művészi mozgás, közhasznú és művészi tánc

Az őskor táncélete: vallási szertartások, rítusok, ábrázoló táncok

Az ókori kultúrák közül az egyiptomi, a japán és a görög tánc kultúra

A középkor tánc kultúrája: tánc és a vallás kapcsolata, misztériumjáték, jokulátorok

A reneszánsz embereszménye, a magyarországi reneszánsz, Mátyás király udvartartásának tánc kultúrája

A barokk kialakulás és hatása Európa művészetére, XIV. Lajos, a barokk mesterei

A cselekményes balett kialakulása, Noverre munkássága

A jezsuita színházak szerepe a színpadi tánc történetében

A balett megjelenése Magyarországon – „Eszterházy esték”

A romantika hatása Európa táncéletére

A reformkori magyar „színpadi” táncművészet, paraszti táncok – Környagy

A legjelentősebb szaklapok, kiadványok, szakkönyvek, a táncos helyszínek és események megismertetése a tanulókkal

Követelmények

A tanuló ismerje az egyetemes tánc történet során a művészeti ág fejlődésében jelentős szerepet betöltött eseményeket, helyszíneket, műveket

A tanuló legyen képes néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, illetve önálló gondolatok megfogalmazására egy tánc koreográfia kapcsán

3. 3. 2. Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A XX. századi táncművészet jelentősebb állomásainak, a műfajok közti átjárhatóság lehetőségeinek felismertetése
- A táncház-mozgalom kialakulásának és napjainkban betöltött szerepének felismertetése
- Az egyéni látásmód, stílusérzék, logikus gondolkodás valamint a táncműfajok iránti érzékenység nyitottság, befogadó készség fejlesztése
- A kulturált szórakozás igényének kialakítása, a saját tapasztalatszerzés ösztönzése.

Tananyag

Tánc történeti alapfogalmak: a konkrét és elvont jelleg a művészetben, a művészi mozgás fajtáinak esztétikája

A XX. század elejének táncművészeti újításai Amerikában (Isadora Duncan), hatásuk Európa táncéletére

A XX. századi magyar mozdulatművészet megújítói

A színpadi néptánc kialakulása: Gyöngyösbokréta, Csupajáték

Művészegyüttesek Magyarországon: Néphadsereg Központi Művészegyüttese – Honvéd Táncszínház (Szabó Iván), Állami Népi Együttes (Rábai Miklós), SZOT – Budapest Táncegyüttes (Molnár István), BM Duna Művészegyüttes (Náfrádi László)

A táncház-mozgalom kialakulása, hatása a mai táncművészetre

A koreográfusnemek jelentősebb alkotói és kiemelkedő műveik a színpadi táncművészetben

A művész – és a jelentősebb amatőr együttesek napjaink magyar táncművészetében

A táncos szakma jelentősebb szervezetei, oktatási intézményei, országos rendezvényei

A legjelentősebb szaklapok, kiadványok, szakkönyvek megismertetése a tanulókkal, melyek nyújtsanak segítséget az év végi vizsgára való felkészüléshez

Követelmények

A tanuló ismerje a XX. századi magyar táncművészet jeles képviselőit, meghatározó műveiket, a színpadi néptáncművészet fontos fordulópontjait, a táncház-mozgalom legfontosabb eseményeit, az országos rendezvényeket, egyesületeket, szakmai szervezeteket, oktatási intézményeket

A tanuló legyen képes néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, gondolatainak megfogalmazására egy táncmű, koreográfia kapcsán, a tánc történet fordulópontjainak megnevezésére, a tánc műfajainak elkülönítésére, a terminológia helyes használatára

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

Az egyetemes tánc történet során a művészeti ág fejlődésében jelentős szerepet betöltött eseményeket, helyszíneket, műveket, a magyar táncművészet jeles képviselőit, meghatározó műveiket, a színpadi néptáncművészet fontos fordulópontjait, a táncház-mozgalom legfontosabb eseményeit, az országos rendezvényeket, egyesületeket, szakmai szervezeteket, oktatási intézményeket

A tanuló legyen képes:

Néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, gondolatainak megfogalmazására egy táncmű, koreográfia kapcsán, a tánc történet fordulópontjainak

megnevezésére, a tánc műfajainak elkülönítésére, a terminológia helyes használatára

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga írásbeli vagy szóbeli vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Tánc történet

Írásbeli: 30 perc

Szóbeli: 5–10 perc

A vizsga tartalma

A vizsga anyaga a helyi tanterv alapján a szaktanár által összeállított tánc történet témakörökből áll

Az *írásbeli vizsga* feladatlapja különböző tartalmú, a tanultak felidézését, alkalmazását, értelmezését, valamint a problémamegoldást, illetve értelmező választ igénylő feladatokat tartalmazza

– A *szóbeli vizsgán* a tanulók egy tétel kihúzása után önállóan számolnak be tudásukról

Választható témakörök:

Az őskor táncművészete

A középkor jellemző táncformái

A reneszánsz és barokk kor táncélete

A romantika

A reformkor táncélete

A XX. század táncélete

Gyöngyösbokréta mozgalom

Amatőr és hivatásos együttesek Magyarországon

Hazánk jeles alkotói és műveik

A táncos szakma jelentősebb szervezetei, oktatási intézményei, országos rendezvényei

A vizsga értékelése

Írásbeli vizsga

– A feladatsort vagy a tesztet az Iskola pedagógusai javítókulcs szerint javítják és pontozzák

– Az osztályzatra a helyi tantervben meghatározott formák szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

Szóbeli vizsga

– A tananyag tartalom elsajátításának mértéke

– Az összefüggések ismerete

– A szakmai kommunikáció fejlettsége

Az osztályzatra a helyi tantervben meghatározott formák szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

1 db tábla vagy flipchart

Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok

Tánc történeti kézikönyvek, lexikonok

Tánc történeti videó és/vagy DVD filmek

3. 4. Népzenei alapismeretek

A népzenei alapismeretek az alapfokú és továbbképző évfolyamokon választható tantárgy. Tanításának célja, hogy a néptánc tantárgyon belül elsajátított zenei ismeretek kibővítésével járuljon hozzá a tanulók népzenei neveléséhez. Mutasson rá a tánc a zene az ének egységére, összefüggéseire. Világítson rá a hangszeres népzene és a tánc összefüggéseire, nyújtson élményszerű ismereteket a jellegzetes népi hangszerekről, hangszer-együttesekről, zenekarokról. Segítse elő a komplex látásmód kialakulását, az elemző gondolkodást, az összefüggések felismerését. Nyújtson bővebb ismereteket a vokális népzene jellemzőiről, segítse elő a népi éneklési technika elsajátítását. A közösségi éneklés élménye és hangulata erősítse az összetartozás érzését. A tantárgy tanítása során a gyakorlati megközelítés, az élményszerzés dominál, amelynek eszközei a hangszerek bemutatása, zenehallgatás, zenefelismerés, bemutatás.

3. 4. 1. Alapfok 1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az énekhang technikai adottságainak a légzés, a vokális hangzók, hangterjedelem fejlesztése
- A zenei képességek a hallás, intonálás, ritmusérzék, az egyszerű, érthető és kifejező szövegmondás képességének, a népdalok memorizálási képességének fejlesztése.
- Az ének és tánc egységének felismertetése, a tánc közbeni éneklés követelményeinek megismertetése
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő népdalokon keresztül a 2/4-es lüktetésrend hangsúlyainak érzékeltetése, felismertetése
- Az éneklés közösségi élményének, örömeinek felfedezése, megélése

Tananyag

Negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok

A 2/4-es zenei lüktetés

D–r–m dallammagú népi játék dallamok, népdalok

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok

A választott dallamok csoportos megszólaltatása

Népi hangszerek: idiofon hangszerek

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét és dallamát, az alapvető ritmusértékeket, ritmusképleteket, a tanult hangszer jellemzőit

A tanuló legyen képes a népdalok csoportos bemutatására, a kezdőhanghoz történő igazodásra, a ritmusértékek, ritmusképletek gyakorlati alkalmazására

3. 4. 2. Alapfok 2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az énekhang technikai adottságainak a légzés, a vokális hangzók, hangterjedelem fejlesztése

- A népi éneklési technika kialakítása
- A zenei képességek a hallás, intonálás, ritmusérzék, az egyszerű, érthető és kifejező szövegmondás képességének, a népdalok memorizálási képességének fejlesztése.
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő népdalokon keresztül a 2/4-es lüktetésrend hangsúlyainak érzékeltetése ének és tánc közben egyaránt
- A tánc közbeni éneklés kritériumainak, a dallamívek megformálási szabályainak megismertetése, megvalósítása a gyakorlat során. A karikázó dalok éneklésének fejlesztése, bővítése
- Az előéneklés szabályainak, az előénekeshez történő igazodás technikájának elsajátítása, fejlesztése
- A közösségi éneklés élményének, örömeinek felfedezése, nagyobb és kisebb létszámú csoportokban egyaránt

Tananyag

A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok

A 2/4-es zenei lüktetés

A dudaritmus

A kanásztánc ritmus

5–6 hangterjedelmű dallamok

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok

A választott dallamok csoportos, kiscsoportos megszólaltatása

Az előénekes feladata és funkciói, a bekapcsolódás módja

Népi hangszerek: duda

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét és dallamát, az alapvető ritmusértékeket, ritmusképleteket, a tanult hangszer jellemzőit

A tanuló legyen képes a népdalok csoportos, kiscsoportos bemutatására, a kezdőhanghoz való igazodásra, a tanult dal előéneklésére, az előénekeshez történő bekapcsolódásra

3. 4. 3. Alapfok 3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az előadásmód jellemző vonásainak, megismertetése, a fokozatos tempónövelés, tempóváltás technikájának megvalósítása
- A hangterjedelem növelése, a magabiztos dalkezdés megvalósítása
- Az intonációs készség és a zenei hallás, hangszín fejlesztése
- A hangképzési technika és a megfelelő légzéstechnika elsajátítása
- A népi éneklési technika fejlesztése
- Az énekelt népzenei karakterek megformálásához szükséges forma, dallam és tempóérzék fejlesztése
- Az egyéni feladatvállalás, a szóló, duó, kiscsoportos éneklés ösztönzése

Tananyag

A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok

A nyújtott és éles ritmus

A 4/4-es zenei lüktetés

A hangterjedelem növelés oktáv terjedelemig

A lassú, közepes és gyors tempó dallampéldákon keresztül

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok

A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok
A választott dallamok csoportos, kiscsoportos, egyéni megszólaltatása
Népi hangszerek: tekerő, klarinét

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét és dallamát, az alapvető ritmusértékeket, ritmusképleteket, a tanult hangszerek jellemzőit

A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen belüli éneklésre, a népdalok csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatására, a kezdőhanghoz történő igazodásra, az előénekeshez történő bekapcsolódásra

3. 4. 4. Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az előadásmód jellemző vonásainak megismertetése, a fokozatos tempónövelés, tempóváltás szabályainak tudatosítása
- A magabiztos dalkezdés elsajátítása
- Az énekelt népzenei karakterek megformálásához szükséges forma, dallam és tempóérzék fejlesztése
- A népi éneklési technika fejlesztése.
- Az intonációs készség, zenei hallás, hangképzési technika és a megfelelő hangszín kialakítása, a hangterjedelem növelése
- Az egyéni feladatvállalás, a szóló, duó, kiscsoportos éneklés ösztönzése

Tananyag

A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok

A nyújtott és éles ritmus

A 4/4-es lüktetés

A hangterjedelem növelése oktávon túlra

A lassú, közepes és gyors tempó dallampéldákon keresztül

A *giusto* előadásmód

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok

A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok

Népi hangszerek: hegedű, brácsa, bőgő

A dallamhangszerek, kísérő hangszerek, játékmód

Az *esztam* és *dűvő* kíséret

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét és dallamát, az alapvető ritmusértékeket, a giusto előadásmód jellemzőit, a hangszereket, kíséretmódokat

A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen túl énekelni, a népdalok csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatására, a kezdőhanghoz való igazodásra, az előénekeshez történő bekapcsolódásra

3. 4. 5. Alapfok 5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A zenei egységek érzékelésének elősegítése, zenei zárlatok és félzárlatok felismertetése
- A *giusto* és a *parlando*, *rubato* előadásmód jellegzetes vonásainak megismerése és

alkalmazása

- A kíséretmódok és a tánc összefüggéseinek vizsgálata
- A fokozatos tempónövelés, tempóváltás tudatos alkalmazása
- A népdalcsozor szerkesztési elveinek megismertetése
- A magabiztos dalkezdés elsajátítása
- Az intonációs készség, zenei hallás, hangképzési technika, megfelelő légzéstechnika kialakítása, a hangterjedelem és az éneklési kedv növelése
- Az egyéni feladatvállalás, a szóló éneklés ösztönzése

Tananyag

A negyedés, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok

A periódus, zárlat, félzárlat

A hangterjedelem növelése oktávon túlra

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok

A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok

Népi hangszerek: cimbalom, citera, tambura

A zene és tánc összefüggései tájegységek és tánc típusok szerint

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét, dallamát, az alapvető ritmusértékeket, képleteket, a periódus fogalmát, a *giusto* előadásmódot, a hangszereket, kíséretmódokat

A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen felül énekelni, a népdalok csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatására, a kezdőhanghoz való igazodásra, az előénekeshez történő bekapcsolódásra, a kíséretmódok felismerésére, a hangszerek felismerésére, a táncdallamok és tánc típus hallás utáni felismerésére és azonosítására

3. 4. 6. Alapfok 6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A vokális népzene dialektusterületeinek, az éneklési technikák stílusjegyeinek megismertetése
- A dallam díszítéstechnika fejlesztése
- Az ismeretek szintetizálásának elősegítése
- A hangszeres népzene és a tánc típusok összefüggéseinek feltárása
- A stílusismeret, a zenefelismerés, az éneklési készség, a díszítéstechnika, a légzéstechnika, az előadásmód fejlesztése
- A vizsgahelyzetre való felkészítés

Tananyag

A negyedés, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok

A szinkópa

Az aszimmetrikus zenei lüktetés

Az 5/8-os lüktetésrend

A periódus, a pontszerkezet

A *parlando*, *rubato* és a *giusto* előadásmód

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok

A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok

A hangszerek, hangszer-együttesek, zenekari felállások tájegységek szerint

A zene és tánc összefüggései tájegységek és tánc típusok szerint

Zenefelismerés

Követelmények

A tanuló ismerje az emberi hang sajátosságait a tanult népdalok szövegét, dallamát, az alapvető ritmusértékeket, képleteket, a periódust, a különböző előadásmódokat, a hangszereket, a kíséretmódokat

A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen felül énekelni, a népdalok csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatására, a kezdőhanghoz való igazodásra, az előénekeshez történő bekapcsolódásra, a kíséretmódok felismerésére, a hangszerek felismerésére, a táncdallamok és tánc típus hallás utáni felismerésére, azonosítására. Az eddig tanult ismeretek összegzésére, a tananyag összefüggéseinek felismerésére.

3. 4. 7. Továbbképző 7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A zenei stílusok táji tagolódásának felismertetése
- A zenei dialektusok előadásmódjának, stílusjegyeinek felismertetése
- A kíséretmód és a tánc összefüggéseinek megismertetése, tudatosítása
- Az aszimmetrikus zenei lüktetés felismerése, jellemzőinek azonosítása
- A táncszók funkciójának, használatának, szövegeinek (az adott tájegység szerinti) megismertetése. A népzenei kiadványok népszerűsítése
- A stílusismeret, az éneklési készség, a díszítéstechnika, az előadásmód fejlesztése
- A különböző népzenei dialektusok felismerési képességének, a dialektusok díszítésmódjainak megszólaltatásához szükséges készségek fejlesztése

Tananyag

A „*jaj-nóták*” jellemzői

Az aszimmetrikus lüktetés

Az erdélyi éneklési stílus és díszítéstechnika

Táncszók, csujogatások

Az periódus és a tánc összefüggései

A *sánta dűvő* kíséret

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok

Az erdélyi zenekari felállások, ismert adatközlők

Követelmények

A tanult népdalok szöveg és dallamismerete, csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatása, díszítése, a táncszók ismerete, gyakorlati alkalmazása

A tanuló legyen képes a „*jaj-nóták*” felismerésére, éneklésre, a jellegzetes erdélyi hangszerek, a táncdallamok és tánc típus és kíséretmódok felismerésére

3. 4. 8. Továbbképző 8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A zenei stílusok táji tagolódásának felismertetése
- A zenei dialektusok előadásmódjának, stílusjegyeinek felismertetése
- A kíséretmód és a tánc összefüggéseinek megismertetése, tudatosítása
- A tánc közbeni éneklés és csujogatás készségszintű ismeretének kialakítása
- A szólóéneklés közönség előtti megvalósítása

- A táncszók funkciójának, használatának, szövegeinek (az adott tájegység szerinti) megismertetése
- A táji dialektusokra jellemző hangszín technikájának elsajátítása
- A stílusismeret, a zenefelismerés, az éneklési készség, a díszítéstechnika, az előadásmód fejlesztése
- A különböző népzenei dialektusok felismerési képességének, a dialektusok díszítésmódjainak megszólaltatásához szükséges készségek fejlesztése

Tananyag

A szinkópás ritmusok az erdélyi népzeneben

Az erdélyi éneklési stílus és díszítéstechnika

Táncszók, csujogatások tájegységnek megfelelően

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok

Az erdélyi zenekari felállások, ismert adatközlők (tájegységnek megfelelően)

A siratók és keservek jellemzői

Táji dialektusokra jellemző hangszertársulások

Alapvető népzenei kiadványok hangzó anyagok ismerte

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét, dallamát, a díszítéseket, a táncszókat, azok gyakorlati alkalmazását

A tanuló legyen képes az önálló, közönség előtti éneklésre, a hangszerek felismerésére, a táncdallamok és tánc típus felismerésére

3. 4. 9. Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A tánc közbeni énekléstechnikájának fejlesztése

– Egyéni előadói képességek fejlesztése

– A zenei stílusok táji tagolódásának felismertetése

– A zenei dialektusok előadásmódjának, stílusjegyeinek felismertetése

– A kíséretmód és a tánc összefüggéseinek megismertetése, tudatosítása

– A táji dialektusokra jellemző hangszín technikájának elsajátítása

– A stílusismeret, a zenefelismerés, az éneklési készség, a díszítéstechnika, a légzéstechnika, az előadásmód fejlesztése

– A különböző népzenei dialektusok felismerési képességének, a dialektusok díszítésmódjainak megszólaltatásához szükséges készségek fejlesztése

Tananyag

A szinkópás ritmusok az erdélyi népzeneben

Táncszók, csujogatások tájegységnek megfelelően

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok

Az erdélyi zenekari felállások, ismert adatközlők (tájegységnek megfelelően)

Jellegzetes hangszerek: moldvai furulya, dob, koboz, doromb, hangszer–együttesek: hegedű, koboz, dob

Alapvető népzenei kiadványok hangzó anyagok ismerte

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét, dallamát, díszítését, a táncszókat, azok gyakorlati

alkalmazását

A tanuló legyen képes az önálló, közönség előtti éneklésre, a zenekísérettel együtt énekelni, a hangszerek felismerésére, a táncdallamok és tánc típus felismerésére és azonosítására, a csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatásra

3. 4. 10. Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A vokális és instrumentális népzene dialektusterületeinek, az éneklési technikák stílusjegyeinek, a díszítési módoknak, a hangszeres népzene jellemzőinek képességfejlesztése
- A hangszeres népzene és a tánc típusok összefüggéseinek felismertetése
- A stílusismeret, a zenefelismerés, az éneklési készség, a díszítéstechnika, az előadásmód fejlesztése

Tananyag

A vokális és instrumentális népzene jellemzőinek összefoglalása, rendszerezése

A tanult népdalok ismétlése, gyakorlása

A tanult éneklési technikák gyakorlása

Hangszerfelismerés

Tánczene felismerés (tájegység, típus)

Az adatközlők életútja

Neves gyűjtők: Kodály Zoltán, Bartók Béla, Lajtha László, Kallós Zoltán

Követelmények

A tanuló ismerje a néptánc tantárgyon belül választott és a helyi tantervben meghatározott táncokhoz kötődő népdalokat, az alapvető ritmusértékeket, ritmusképleteket, az adott tájegység jellemző hangszereit, hangszer–együtteseit, zenekari felállásait, a periódus fogalmát, jellemzőit és összefüggéseit a táncokkal, a „jaj–nóta”, sirató és keserves fogalmát, ismert adatközlők, gyűjtők életútját

A tanuló legyen képes a tanult népdalok memoriter éneklésére önállóan, a tanult díszítési technikák alkalmazására, alkalmazkodni a csoport hangszínéhez, hangmagasságához, a tanult hangszerek, kíséretmódok felismerésére

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

1 db tábla, vagy flipchart

1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép

Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok

Népzenei kézikönyvek, lexikonok, kották

Népzenei hangfelvételek, videó és/vagy DVD filmek

3. 5. Táncjelírás –olvasás

A képzés járuljon hozzá a mozdulatok tudatos időbeli, (ritmikai) térbeli, (plasztikai) erőfokbeli (dinamikai) elemzéséhez, a testtudat, a mozgáskoordináció kialakításához, a magyar néptánc táncjelírással közölt folyamatainak megismeréséhez, egyszerű motívumok, motívumsorok lejegyzéséhez.

3. 5. 1. Továbbképző 9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A mozdulatelemzés három alaptényezője (plasztika, ritmika, dinamika), összefüggéseinek feltárása
- A mozdulattípusok három leggyakoribb fajtája (lépés, ugrás, gesztusok) valamint a helyzettípusok fogalmának értelmezése
- A mozdulatok elemzésének módjának, a táncjelírás alapfogalmainak (vonalrendszer, irányok) rögzítése, a tanult mozdulat – és helyzettípusok jelölési rendszerének megismertetése
- A mozdulatanalizáló képesség, a mozgáskoordináció, a tér –, ritmus és dinamikai érzék, a testtudat fejlesztése

Tananyag

A tánc tagolódása: fázis, motívum, motívumfűzés

A mozdulatelemzés három alaptényezője (plasztika, ritmika, dinamika) és azok összefüggései

A táncjelírás alapfogalmai (vonalrendszer, irányok) és alkalmazásuk

A mozdulat típusai (lépés, súlyt hordó láb mozgása, gesztus, ugrás) és jelölése

A helyzet típusai (testpozíció–állás, súlytalan testrészek mozdulatlansága, szünet a testben, térben, helyen) és jelölésük

A táncjelírásban használt kiegészítő jelek (távolság csökkentés, növelés, földhöz közeli lábmozdulatok, kis térdhajlítás, feszítés, a lábfej részei, dinamikai jelek, pozíciójelek, forgatás jele) és alkalmazásuk

Követelmények

A tanuló ismerje a mozdulatelemzés alaptényezőit, a tanult mozdulat és helyzettípusokat, a táncjelírás vonalrendszerét és jeleit

A tanuló legyen képes a frontirányok felismerésére és helyes használatára, a gesztusirányok egzakt módon való meghatározására, a motívumok ritmusának pontos eltapsolására, a motívumokban szereplő mozdulattípusok felismerésére, az egyszerű motívumok, folyamatok pontos leolvasására és előadására

3. 5. 2. Továbbképző 10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A további mozdulattípusok: forgások, forgatások, keringés fogalmának, jelrendszerének értelmezése
- A mozdulatelemzéshez szükséges kiegészítő fogalmak: páros viszony, fogások, táncos–eszköz viszonyának rögzítése
- A mozdulatelemzésnél tanultak lejegyzése táncjelírással
- A mozdulatanalizáló és szintetizáló képesség, a mozgáskoordináció, a tér, ritmus és dinamikai érzék, a testtudat fejlesztése

Tananyag

A mozdulat további típusai (forgás, forgatás, keringés) jelölése és olvasása

Kiegészítő fogalmak (páros viszony, fogások, táncos–eszköz viszonya) jelölése és olvasása
Táncjelírásnál használt kiegészítő jelek (testrészek, ízületek) jelölése és olvasása

Követelmények

A tanuló ismerje a helyzet – és mozdulattípusokat és azok jelölését a vonalrendszerben

A tanuló legyen képes a különböző tánc típusok motívumainak helyes leolvasására, stílusos előadására, a csapásoló és eszközös motívumok pontos interpretálására, egy motívumsor leolvasására, folyamatos előadására

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

1 db tábla, vagy flipchart

Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok

Kézikönyvek, lexikonok

4. Az alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

A pedagógust munkakörével kapcsolatban megilleti az a jog, hogy a pedagógia program alapján az ismereteket, a tananyagot, a nevelés és tanítás módszereit megválassza, a helyi tanterv alapján a tantestület véleményének kikérésével megválassza az alkalmazott tankönyveket, tanulmányi segédleteket, taneszközöket, ruházati és más felszereléseket.

A pedagógus nem választhat olyan tankönyvet. Melynek igénybevétele az iskolában /művészetoktatási intézményben/ nem biztosítható valamennyi tanulónak. A pedagógus – minőség és ár megjelölése nélkül – olyan ruházati vagy más felszerelést kérhet a tanulótól, mely nélkülözhetetlen az általa tanított tananyag elsajátításához, és amelyet a tanórai foglalkozásokon egyidejűleg minden tanulónak rendszeresen alkalmazni kell. Az e körbe nem tartozó felszerelések biztosítása az iskola feladata.

A szülői szervezet és az iskolai diákönkormányzat korlátozásokat állapíthat meg. A korlátozás nem járhat azzal a következménnyel, hogy kizárja a fent megjelölt ruházati és más felszerelések megvételét.

A szülőket a megelőző tanév végén tájékoztatni kell azokról a tankönyvekről, tanulási segédletekről, taneszközökről, ruházati és más felszerelésekről, amelyekre a következő tanévben szükség lesz. Tájékoztatni kell továbbá a szülőket az iskolából kölcsönözhető tankönyvekről, taneszközökről és felszerelésekről, valamint az iskola által nyújtott költségcsökkentő módokról.

5. Ajánlott irodalom

Népi játék, néptánc

Néptánc elméleti munkák:

Martin György: A magyar tánc típusok és táncdialektusok NPI

Pesovár – Lányi: A magyar nép táncművészete: NPI

Eredeti játékok gyűjteménye:

Bihari gyermekmondókák Bukarest, 1982.

Gyermekjátékok Hévízgyörk Szentendre 1980.
Kerényi György: Gyermekjáték dalok Bp. 1957, 1975.
Kerényi György: Magyar énekes népszokások Gondolat Kiadó
Kiss Áron: Magyar Gyermekjáték Gyűjtemény Bp. 1989.
Kör kör ki játszik Nyíregyháza 1982.
Magyar néprajz VI. Népzene – néptánc – népi játék Akadémia Kiadó 1990.
Magyar népzene tára I. Gyermekjátékok Akadémia Kiadó
Megy a gyűrű vándorútra 1-2. Bp. 1982.
Pécsiné Ács Sarolta: Népi gyermekjátékok Kalocsa környékén.
Lázár Katalin: Gyertek, gyertek játszani I. Budapest, 2002.
Lázár Katalin: Gyertek, gyertek játszani I. Budapest, 2004.

Az oktatást segítő anyagok:

Foltin Jolán – Tarján Katalin: Játék és tánc az óvodában NSZH – MMI
Foltin-Karcagi-Neuwirth-Salamon: Játék és tánc az iskolában I-IV.o.
Kötetei: Motívumfüzések; Játékok, játékfüzések; Tanmenet NSZH – MMI
Falvay Károly: Ritmikus mozgás, énekes játék Bp. 1990.
Forrai Katalin: Ének az óvodában Bp. 1974, 1991.
Lázár Katalin: Énekes, táncos népi gyermekjátékok tanítása MTF.
Raffai Judit: A magyar mesemondás hagyománya. Budapest, 2004., HH
Farkas Zoltán: Néptánc alaptéchnikák módszertana. Budapest, 2001.
Antal László: A néptánc pedagógiája. Budapest, 2002. HH
Néptáncaink tanítása, Ugrós táncaink. Szerk.: Zorándi Mária. Budapest, 2003. MTF

Rövidítések:

Magyar Művelődési Intézet MMI
Magyar Táncművészeti Főiskola MTF
Néptáncosok Szakmai Háza NSZH
Népművelési Propaganda Iroda NPI 1996.
Hagyományok Háza HH

A Néptáncos Szakmai Ház hangozó- és videó anyagai:

Kazetták: Motívumfüzés, hangzó melléklete, hangfelvételek néptánc oktatáshoz (Bácska, Délalföld, Dunántúl, Rábaköz, Mezőség, Szatmár, Szék, Székelyföld).

Videokazetták: Motívumfüzések videó melléklete, játékfüzések videó melléklete.

Folklórismeret

Irodalom tanulóknak (tankönyvként)

Balassa Iván - Ortutay Gyula: Magyar néprajz Budapest, 1979.
Darmos István: Újesztendő, lyukas kendő. Győr, 2005.
Dömötör Tekla: Magyar népszokások Budapest, 1983.
Dömötör Tekla: Régi és mai magyar népszokások Budapest, 1986.
Filep Antal - Kósa László: A magyar nép táji-történeti tagolódása Budapest, 1975.
Katona Imre: Magyar népművészeti-néprajzi útikalauz Budapest, 1990.
Kerényi György: Magyar énekes népszokások Budapest, 1982.
Népcsoportok (Szöveggyűjtemény) NSZH

Kötelező olvasmány

Balassa Iván - Ortutay Gyula: Magyar néprajz Budapest, 1979. (értelemszerűen a témához kapcsolódó fejezetek)

A tanításhoz ajánlott irodalom

- Andrásfalvy Bertalan: Néprajzi alapismeretek Budapest, é.n.
Bálint Sándor: Karácsony, húsvég; pünkösd Budapest, 1976.
Bálint Sándor: Ünnepi kalendárium I-II. Budapest, 1977.
Balogh Júlia: Szent Mihály havától Kisasszony haváig Győr, 1996.
Barsi Ernő: Néprajz és általános iskola kezdő szakaszában Budapest, 1992.
Diószegi Vilmos: A pogány magyarok hitvilága Budapest, 1978.
Dömötör Tekla: A magyar nép hiedelemvilága Budapest, 1981.
Magyar Népzene Tára I. Gyermekjátékok Budapest, 1951.
Magyar Népzene Tára II. Jeles napok Budapest, 1953.
Magyar Népzene Tára III. Lakodalom Budapest, 1955-56. (különös tekintettel az I. Kötet bevezetőjére)
Magyar Néprajz V. (Népköltészet) Budapest, 1988.
Magyar Néprajz VII. (Népszokás, Néphit, Népi vallásosság) Budapest 1990.
Ortutay Gyula: Magyar népköltészet Budapest, (több kiadás mint szöveggyűjtemény)
Tátrai Zsuzsanna: Leányélet Budapest, 1994.
Ujváry Zoltán: Farsangi népszokások Debrecen, 1991.

Tánc történet

Vályi Rózsi: A táncművészet története

Irodalom tanulóknak (tankönyvként)

Sólymos József: Tánc történet. Debrecen, 2003.

Kinetográfia

- Lányi Ágoston: Néptánc olvasókönyv. 1980. Bp.
Neuwirth Annamária: Táncjelírás és –olvasás, alapfokú, Lábán kinetográfia. Budapest, 2005.
Sz. Szentpál Mária: A mozdulatelemzés alapfogalmai. Budapest, 1967., 1978.
Sz. Szentpál Mária: Táncjelírás. (Lábán - kinetográfia)
I. kötet 1964., 1976.
II. kötet 1969.
III. kötet 1973. Bp.

6. A tanuló értékelése, minősítése

A pedagógus a tanuló tudását, teljesítményét tanítási év közben rendszeresen (havonként) érdemjeggyel értékeli. A tanulók munkáját félévkor és tanév végén osztályozni kell.

- elméleti tantárgyaknál, szóbeli és írásbeli felelettel
- gyakorlati tantárgyaknál az előírt tananyag egyéni és csoportos bemutatásával, év végén vizsgaelőadás keretében.

Az osztályozás a tantervi követelmények, valamint a tanulók gyakorlati és elméleti eredményeinek egybevetése alapján történik.

Az értékelés szempontjai:

- a tananyag-elsajátítási mechanizmus fejlődése,
- technikai biztonság,
- pontos kivitelezés,
- esztétikus megjelenítés,

- a tantárgy elvárásainak megfelelő stílusú előadásmód,
- a zene és a tánc összhangja,
- a tudatos testhasználat,
- mozgáshatárok fejlődése,
- erőnlét.

Érdemjegyek és osztályzatok:

Az alapfok és a továbbképző évfolyamain tanulók tudásának értékelésénél és minősítésénél főtárgy – kötelezően választható tárgy esetén: jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1).

Jelest kap az a tanuló, aki

- a gyakorlati tananyagot elsajátította,
- képes a tanult mozgást zenéhez illeszkedve
- a teret helyesen használva
- párkapcsolatot kialakítva
- stílusosan előadni, csoportban és szólisztikusan.

Valamint az elméleti tananyag esetében a tananyag 90 %-át tényszerűen tudja, alkalmazza, visszaadja.

Jó osztályzatot kap az a tanuló, aki

- a gyakorlati tananyagot elsajátította
- 90 %-ban illeszkedik a zenéhez
- 90 %-ban jó a térhasználata
- párkapcsolata nem egyenletes
- mozgása 90 %-ban megfelel a stílusnál ismerteknek.

Valamint az elméleti tananyag esetében a tananyag 70 %-át tényszerűen tudja, alkalmazza, visszaadja.

Közepes osztályzatot kap az a tanuló, aki

- a gyakorlati tananyag döntő részét elsajátította
- mozgása a zenéhez 70-90-% között illeszkedik
- párkapcsolata még kiforratlan
- a stíluselemek felfedezhetőek.

Valamint az elméleti tananyag esetében a tananyag 50 %-át tényszerűen tudja, alkalmazza, visszaadja.

Elégséges osztályzatot kap az a tanuló, aki

- a gyakorlati a tananyagot elsajátította
- mozgása a zenéhez legalább 50%-ban illeszkedik
- párkapcsolat csak a összefogózkodás szintjén tart,
- stíluselemek felfedezhetőek.

Valamint az elméleti tananyag esetében a tananyag 35 %-át tényszerűen tudja, alkalmazza, visszaadja.

Élégtelen osztályzatot kap az a tanuló, aki az elégséges szint alatt teljesít.

A tanuló szorgalmának értékelésénél és minősítésénél: példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2).

Példás minősítést kap az a tanuló, aki

- nem hiányzik igazolatlanul
- az órákon aktív, rendszeresen dolgozik
- a kötelező tananyagot túl is vállal feladatot: gyűjtés, tervezés, segít társainak.

Jó minősítést kap az a tanuló, aki

- nem hiányzik igazolatlanul
- az órák döntő többségében rendszeresen dolgozik
- nem vállal plusz feladatot
- társainak alkalomszerűen segít.

Közepes minősítést kap az a tanuló, aki

- van igazolatlan hiányzása
- az órákon általában dolgozik
- figyelmeztetni kell a munkavégzésre
- társainak olykor segít.

Hanyag minősítést kap az a tanuló, aki

- van igazolatlan hiányzása,
- rendszeresen figyelmeztetni kell a munkavégzésre.

Előképző esetén: kiválóan megfelelt, jól megfelelt, megfelelt, nem felelt meg.

Kiválóan megfelelt minősítést kaphat az a tanuló, aki a jeles kritériumait meghaladóan teljesített.

Jól megfelelt minősítést kap az a tanuló, aki a jeles kritériumainak megfelel.

Megfelelt minősítést kap az a tanuló, aki a jó és a közepes kritériumainak megfelel.

Nem felelt meg minősítést kap az a tanuló, aki nem teljesíti a megfelelt kritériumoknak.

A minősítést félévkor a tájékoztató füzetbe, év végén a naplóba, törzslapra és a bizonyítványba kell bejegyezni.

A tanulók osztályzatait évközi teljesítménye és érdemjegyei vagy az osztályozó vizsgán, a különbözeti vizsgán, a javítóvizsgán nyújtott teljesítménye alapján kell megállapítani.

A tanulmányok alatti vizsgát az iskola pedagógusaiból álló vizsgabizottság előtt kell letenni.

A vizsgabizottság elnökét és tagjait az igazgató bízza meg.

Az értékelésnél figyelembe kell venni a bemutatókon és versenyeken való részvételt.

A tanév végén a tanulók az év során végzett munkájukról „évváró vizsgaelőadás” keretében adnak számot. Egész évi munkája alapján kell osztályozni azt a tanulót, aki betegség vagy testi sérülés miatt a vizsgaelőadáson megjelenni nem tud és távolmaradásának okát orvosi igazolással bizonyítja. Az osztályzatokat félévkor a tájékoztató füzetbe és a naplóba, év végén a naplóba, törzslapra és a bizonyítványba kell bejegyezni. Az iskola a tanuló bizonyítványának kiadását semmilyen indokkal nem tagadhatja meg.

7. A magasabb évfolyamra lépés feltételei

A felvételtől és osztályba sorolástól az igazgató dönt, figyelembe véve a szaktanár véleményét. Amennyiben a jelentkező magasabb osztályba kéri felvételét, úgy **különbözeti**

vizsgát kell tennie.

Felsőbb osztályba az a tanuló léphet, aki a közvetlenül megelőző osztályt sikeresen elvégezte, az előírt tanulmányi követelményeknek sikeresen eleget tett, arról bizonyítványt kapott és tanulmányait nem szakította meg. Valamint az a tanuló, aki az igazgató és a szaktanár egybehangzó véleménye után megtett összevont beszámolón sikerrel szerepelt, arról bizonyítványt kapott és tanulmányait nem szakította meg. Valamint az a tanuló, aki az igazgató és a szaktanár egybehangzó véleménye után megtett szintvizsgán a követelményeknek megfelelt.

A tanuló **vizsgaelőadás** keretében ad számot éves munkájáról, ahol a főtárgy oktatója tesz javaslatot az érdemjegyre.

Az eredményes vizsgát tett tanuló osztályzatot és „felsőbb osztályba léphet” bejegyzést kap, amelyet rögzíteni kell a naplóban, a törzslapon és a bizonyítványban.

Aki az év végi beszámolón orvosilag igazolt betegség vagy testi sérülés miatt nem tudott részt venni, azt egész éves munkája alapján kell osztályozni.

Nem bocsátható év végi vizsgára az a tanuló, akinek egész évi igazolt és igazolatlan mulasztásai együttesen a kötelező óraszám 30 %-át meghaladja. Ez alól kivételt képez, ha a tanuló az egész éves tananyagot elsajátította és nevelőtestületi engedéllyel tudásáról sikeres beszámolót tett.

A főtárgyból és kötelező tárgyból a tanév végén kapott elégtelen osztályzat esetén a tanuló augusztus 15. és 31. között **javítóvizsgát** tehet, melynek időpontját az igazgató jelöli ki. Ha az elégtelen osztályzatok száma meghaladja a kettőt, a tanuló a nevelőtestület engedélyével tehet javítóvizsgát.

A javítóvizsgát legalább háromtagú bizottság előtt kell letenni.

A bizottság tagjai: - igazgató vagy megbízottja,
 - főtárgy tanár,
 - az Iskola másik pedagógusa.

A javítóvizsga eredményét a főtárgy tanár vezeti be a bizonyítványba és a törzslapra, a záradékot az igazgató és a főtárgy tanár írja alá.

A javítóvizsga nem nyilvános és nem ismételhető meg.

Ha a tanuló nem teljesítette az évfolyamra előírt követelményeket, tanulmányait az évfolyam **megismétlésével** folytathatja. Az évfolyam megismétlésével folytathatja tanulmányait az a tanuló is, akit fegyelmi büntetésként az adott iskolában eltiltottak a tanév folytatásától.

Az évfolyam megismétlése nem tagadható meg abban az Iskolában, amellyel a tanuló tanulói jogviszonyban áll.

Összevont vizsga

Rendkívüli előrehaladás esetén a szakpedagógus javaslatára az igazgató engedélyezheti, hogy a tanuló a tanév végén kettő, esetleg több évfolyam tananyagából összevont beszámolót tegyen. Az összevont beszámoló letételére irányuló kérelmet minden tanév május 31-ig kell az igazgató elé terjeszteni.

A főtárgy-beszámoló anyagát 2/3-ad részben a magasabb évfolyam tananyagából kell összeállítani. Az összevont beszámolót a tanév végi beszámolókkal egy időben, vagy az igazgató által megjelölt egyéb időben kell megtartani.

Ha a tanuló összevont beszámolót tesz, osztályzatait évfolyamonként meg kell állapítani, és a tanuló törzslapjára rá kell vezetni. A törzslap alapján az osztályzatot az évfolyam elvégzéséről kiállított tanév végi bizonyítványban kell tüntetni.

Összevont vizsgát kell tenni annak a tanulónak, akit felmentettek a tanóra látogatás alól

Összevont vizsgát tehet, aki 30 %-nál többet hiányzott.

Tanulmányok folytatása

Az a tanuló, aki önhibáján kívül a tanév tantervi anyagát elvégezni nem tudta, minden tanév május 10-ig az igazgatótól kérelmezheti, hogy tanulmányait a következő tanévben ugyanannak az évfolyamnak a tanulójaként folytathassa.

Az igazgató a szakpedagógus véleményének meghallgatása után dönt.

Ezen körülményt a tanuló év végi bizonyítványába és a törzslapra fel kell jegyezni.

Folytathatja tanulmányait a következő évfolyamon az a tanuló is, akinek igazolt hiányzása valamely tantárgyból meghaladja az óraszám 1/3-ad részét.

Alapfok 6. évfolyamának elvégzése után a tanuló **művészeti alapvizsgán** vehet részt. A vizsgára jelentkeznie kell. A továbbképző osztályok megkezdése előtt a vizsgát kötelező megtennie. A vizsga az iskola igazgatója, a tanulót oktató pedagógus és külső szakértőből álló vizsgabizottság előtt zajlik. A vizsga szóbeli (táncelmélet) és írásbeli (folklórismeret), valamint gyakorlati (2 x 1,5 perces improvizáció) részből áll.

A továbbképző 10. évfolyamának elvégzése után **művészeti záróvizsgát** tehet.

8. A tanulók jutalmazásának elvei és formái

Szaktanári dicséret adható a tanévben több alkalommal rendszeres, eredményes felkészülésért, kiemelkedő haladásért, a feladatok példamutató megoldásáért.

Igazgatói dicséret adható 1-1, az intézménynek dicsőséget jelentő országos, regionális, megyei, stb., versenyen elért kiemelkedő eredményért, valamint félévkor és a tanév végén elért kiváló tanulmányi eredményért.

Kiváló tanuló kitüntetés adható három egymást követő tanévben a kitűnő bizonyítványt szerzett és kimagasló eredményt elért tanulónak.

Igazgatói dicséretben, kiváló tanuló kitüntetésben részesült tanulót az igazgató oklevéllel, könyvvel, vagy más módon jutalmazhatja (kirándulásokon, művészeti táborban kedvezményesen, vagy ingyen vehet részt).

8. 1. A tanuló fegyelmi felelősségre vonása

Kötelességszegés, fegyelmi vétség esetén a fegyelmi büntetés különböző fokozata alkalmazható a vétséget elkövetővel szemben.

Fegyelmi eljárás nélkül kiszabható:

- Szóbeli vagy írásbeli figyelmeztetés (a pedagógus adhatja)
- Írásbeli intés (az igazgató adhatja)

Az írásbeli intést az osztálynaplóba be kell jegyezni és a tényről a szülőket írásban kell értesíteni.

Ha a tanuló a kötelességeit vétkeesen és súlyosan megszegi, fegyelmi eljárás alapján, írásbeli határozattal fegyelmi büntetésben részesíthető.

Fegyelmi büntetés lehet:

- megrovás
- szigorú megrovás
- meghatározott kedvezmények csökkentése, illetve megvonása
- áthelyezés másik osztályba, tanulócsoporthba
- eltiltás az adott iskolában a tanév folytatásától
- kizárás az iskolából

A fegyelmi büntetést a nevelő testület hozza meg. A fegyelmi eljárás szabályait jogszabály határozza meg. /11/1994.(VI. 8.) MKM sz. r. 3. számú melléklete /

V. Záró rendelkezések

1. Érvényességi rendelkezések:

A program érvényességi határideje 2011. szeptember 1-től határozatlan ideig, felmenő rendszerben, a 2011/2012-es tanévtől belépő új tanulókkal kezdődően.

2. A program módosításának módja:

A törvényi előírásoknak megfelelően, valamint az iskola profiljának bővítésekor a kuratórium írásos előterjesztése alapján.

3. A program felülvizsgálatának mechanizmusa:

A program évente egyszer felülvizsgálható.

A felülvizsgálatot kezdeményezheti: Szülői Szervezet

Kuratórium

Tantestület főállású dolgozói

A fenti három szervezet egyben érdekegyeztető tanács is.

4. Nyilvánosságra hozatal módja:

Hozzáférhető helyen az iskolában elhelyezve.

Szeged, 2013. március 29.

Jóváhagyta a fenntartó képviselőjében:

A nevelőtestület egyhangúlag elfogadta.

Szeged, 2013. március 29.

Nevelőtestület képviselőjében: